

รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์
พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น
ที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพและครอบครัว

โดย

ไพรัตน์ อ้นอินทร์

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุน
การสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) กรมสุขภาพจิต
สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข
และศูนย์วิจัยปัญหาสุรา
พ.ศ.2552
ลิขสิทธิ์ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา

คำนำ

สถานการณ์วัยรุ่นที่เริ่มเครื่องมือแอลกอฮอล์มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นและขยายวงกว้างอย่างต่อเนื่อง โดยวัยรุ่นเริ่มเข้าสู่เส้นทางนักดื่ม ในขณะที่อายุต่ำกว่าที่ผ่านมามีผลงานวิจัยชี้ชัดว่า บุคคลใดเริ่มดื่มตั้งแต่อายุน้อยจะส่งผลให้มีโอกาสเป็นนักดื่มเมื่อเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ ผลจากการดื่มได้เกิดผลกระทบทางลบ ทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อสุขภาพและครอบครัว และทวีความรุนแรงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น จึงเป็น สภาพปัญหาที่น่าเป็นห่วงและจำเป็นต้องได้รับการแก้ไข

แนวทางหนึ่งที่ดีเป็นประโยชน์ต่อกระบวนการวางแผนแก้ไขปัญหาพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น คือ การได้ รับทราบและทำความเข้าใจข้อมูลที่เกี่ยวข้อง อย่างถูกต้อง ลึกซึ้ง และรอบด้าน ทั้งในแง่ของปัจจัยภายในบุคคล สิ่งแวดล้อมที่มีปฏิสัมพันธ์ ต่อกัน ซึ่งส่งผลพฤติกรรมของวัยรุ่น ในด้าน การรับรู้ การตัดสินใจ เข้าสู่เส้นทางนักดื่ม รวมทั้ง แบบแผนการดื่ม ช่วงโอกาสการดื่ม ที่เป็น ต้นเหตุของการเกิดผลกระทบ ต่อสุขภาพและครอบครัว ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จึงดำเนินการโดยใช้รูปแบบ ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมุ่งเน้นวิธีการที่หลากหลาย ในการรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ ข้อมูลความจริงทุกแง่มุมที่เป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และบทสรุป ในการทำความเข้าใจกับ ปรัชญาการณที่เกิดขึ้น

ผู้วิจัย

มีนาคม 2552

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ผู้ซึ่งมีความเมตตาทั้ง 3 ท่าน คือ ผศ.ดร.วิชช บุญยมณี ผศ.ดร.ณรงค์ศักดิ์ หนูสอน และ รศ.ดร.มนสิทธิ ลิทธิสมบูรณ์ ที่ สละเวลา ให้คำปรึกษาและแนะนำ แนวทางดำเนินการวิจัยตลอดกระบวนการ รวมทั้งแนวทางการเขียนรายงานการวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยครั้งนี้ได้รับความร่วมมือและการสนับสนุนอย่างยิ่ง จากทีมงานหมอนามัยสังกัด สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเนินมะปราง สถานีอนามัยบ้านหนองขมิ้น และสถานีอนามัยตำบลไทร้อย้อย ในการเป็นวิทยากรกระบวนการ ได้แก่ การจัดสนทนากลุ่ม การอภิปรายกลุ่ม เพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ รวมทั้งผู้ให้ข้อมูลสำคัญในพื้นที่ อันได้แก่ กลุ่มตัวแทนผู้นำหมู่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน แม่บ้าน ครู สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล วิทยุชุมชนทุกท่าน ที่กรุณาให้ข้อมูลเชิงลึกจนสามารถรวบรวม ข้อมูลที่สำคัญ บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ทุกประการ

การวิจัย เรื่อง พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น ที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพและครอบครัว ในครั้งนี้ สำเร็จลงได้ด้วยการสนับสนุนงบประมาณจากศูนย์วิจัยปัญหาสุรา ประจำปี 2551 จึงขอขอบพระคุณอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัย

มีนาคม 2552

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแบบแผนการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น ได้แก่ทัศนคติ ความถี่ โอกาส วิธีการได้มา ซึ่งเกี่ยวข้องกับ ปริมาณการตี และผลกระทบต่อสุขภาพและครอบครัว เป็นรูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาแบบพหุกรณี (Multi – Case Study) เก็บข้อมูลแบบมีส่วนร่วม (Participatory Research) โดยผู้วิจัยและทีมวิจัยในพื้นที่ 30 คน ด้วยวิธีการสังเกต สัมภาษณ์เจาะลึก สนทนากลุ่ม อภิปรายกลุ่ม บันทึกเสียง และบันทึกภาคสนาม กลุ่ม ตัวอย่าง คือ วัยรุ่นเพศชายอายุ 13-19 ปี โดยคัดเลือกแบบเจาะจง 41 คน การวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ คือ 1) เข้าสนามวิจัยและเตรียมทีมวิจัยในพื้นที่ 2) ศึกษาบริบทชุมชนและแบบแผนการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น ผลกระทบที่เกิดขึ้น วิเคราะห์ข้อมูลโดยการจำแนกประเภทข้อมูล สรุปแบบอุปนัย

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ทำให้วัยรุ่นตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ มี 3 ประการ ได้แก่ 1) ปัจจัยนำ คือ วัยรุ่นขาดความเชื่อมั่นในการปฏิเสธการตี มีทัศนคติและความคาดหวังเชิงบวกต่อผลจากการตี 2) ปัจจัยเอื้อ คือ ร้านค้าจำหน่ายเครื่องตีแอลกอฮอล์กระจายทั่วไปและฝ่าฝืนกฎหมาย องค์กรหลักในชุมชนไม่ควบคุมอย่างจริงจัง 3) ปัจจัยเสริม คือ แรงกระตุ้นจากกลุ่มเพื่อน รุ่นพี่ แบบอย่างการตีจากผู้หลักผู้ใหญ่ ค่านิยมในชุมชน และทัศนคติผู้ปกครองที่ยอมรับการตีของวัยรุ่นเป็นเรื่องปกติ โดยเฉพาะในช่วงเทศกาล แบบแผนการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น พบว่า วัยรุ่นตีปริมาณมากในช่วงเทศกาล ได้แก่ สงกรานต์ ส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ รองลงมาคือ เมื่อรวมกลุ่มกับเพื่อน การเลี้ยงฉลองในโอกาสพิเศษ ชนิด เครื่องตี แอลกอฮอล์ที่วัยรุ่นนิยมตีคือ สุราขาวผสมน้ำอัดลมหรือผสมเครื่องดื่มชูกำลัง รองลงมาคือ เบียร์ราคาถูก วิธีการได้เครื่องตีแอลกอฮอล์มาเพื่อตี ถ้าเป็นช่วงเทศกาลวัยรุ่นได้ตีฟรีที่บ้านรุ่นพี่ หรือญาติ ส่วนช่วงเวลาปกติจะใช้วิธีเฉลี่ยเงินเพื่อซื้อ ผลกระทบที่เกิดจากการตีของวัยรุ่นด้านสุขภาพไม่พบผลกระทบเฉียบพลัน แต่พบว่าเป็นต้นเหตุนำไปสู่ความเครียด การบาดเจ็บจากการทะเลาะวิวาทมากที่สุด รองลงมาได้แก่ อุบัติเหตุจากรถจักรยานยนต์ เมาค้าง ขาดสมาธิในการเรียน ผลกระทบด้านครอบครัว พบว่า ผู้ปกครองมีความหวังใจ ทุกข์ใจ น้อยใจเกี่ยวกับพฤติกรรมการตีที่มากเกินไปของวัยรุ่น และการที่ต้องตกอยู่ในภาวะจำยอม เกี่ยวกับการสูญเสียเงินโดยไม่จำเป็นจากการก่อคดีของวัยรุ่น

คำสำคัญ : วัยรุ่น, พฤติกรรมการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์, ผลกระทบต่อสุขภาพ

ผลกระทบต่อครอบครัว

Abstract

This research had the objective of studying teen-age drinking patterns, for example, attitude, frequency, opportunity, and the way they were involved, quantity, the effects on health and family. The research method was qualitative research, like Multi - Case Study, collected data by a researcher and the 30 persons research team, with observation, in-depth interview, focus group discussion, group discussion, sound recording, and field-note recording. The sample was a male group, age 13-19 years, which chose 41 persons by purposive sampling. The research was into 2 phases which were: 1) Visiting the area and preparing research team 2) studying the context of the community and teen-age drinking patterns, the effects. The data was analysed by data typological analysis, summary, and analytic induction.

The result of the research found three main factors in teen-age drinking include :

1) teenagers lack of confidence to deny an offer to drink. They had positive attitudes and outcome expectations from drinking 2) Help factors were that there was many stores which sold alcoholic beverages in the area and illegally to the general public, and the organization in the community didn't control it 3) Added factors were that motivation from group of friends, and bad adult examples, the popularity in the community, and guardians acceptance of drinking usual especially during festivals. Teen-age drinking patterns show teenagers drank a large amount during festivals, for example; Songkran Festival, New Years, large group gatherings parties, and special events. The kind of alcohol teens liked to drink included white liquors mixed with sweet water or mixed with energy drinks, cheap beer. Teenages received alcohol, free drinks at friend's houses in yearly festivals, and sharing money. The effects of teen-age drinking included: few health problems, but met that caused about the impetuosity, injury from the quarrel, motorcycle accident, hangover, lost concentration in school, family side effects, were that parents were worried, anxious, petulant about drinking too much, and suffering over the waste of money.

Keywords : Teen-age, Drinking alcohol behavior, The effect on health, The effect on family

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

พฤติกรรมกรรมการตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพและครอบครัว

การวิจัยนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการศึกษาแบบพหุกรณี (Multi – Case Study) เก็บข้อมูลโดยการมีส่วนร่วมระหว่างผู้วิจัยและทีมวิจัยในพื้นที่ จำนวน 30 คน ประกอบด้วยตัวแทนจากองค์กรในพื้นที่ เพื่อเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญและร่วมเก็บข้อมูลอย่างต่อเนื่อง ในกลุ่มวัยรุ่นชาย อายุ 13-19 ปี โดยคัดเลือกแบบเจาะจง 41 คน เขตตำบลไทร้อย อำเภอนิคมบ่งพร จังหวัดพิษณุโลก ด้วยวิธีการสังเกต การสัมภาษณ์เจาะลึก การสนทนากลุ่ม การอภิปรายกลุ่ม การบันทึกเสียง และการบันทึกภาคสนาม

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาข้อมูลปัจจัยเกี่ยวข้องของแบบแผนพฤติกรรมกรรมการตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ ทิศนคติต่อการตีม ความถี่ของการตีม โอกาสที่เกี่ยวข้องกับปริมาณการตีมแต่ละครั้ง ผลกระทบต่อสุขภาพ และการเกิดความขัดแย้ง ความรุนแรง ความพึงพอใจในครอบครัว

วิธีดำเนินการวิจัย

1 การดำเนินงาน แบ่งเป็น 2 ระยะ ได้แก่

ระยะที่ 1 การเข้าสนามวิจัยและการเตรียมทีมวิจัยในพื้นที่

ผู้วิจัยแนะนำตัวกับผู้เกี่ยวข้อง สร้างความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง และสรรหาตัวแทนจากองค์กรในพื้นที่แล้วเชิญชวนเข้าร่วมเป็นทีมวิจัย เพื่อให้ข้อมูลสำคัญ ร่วมเก็บข้อมูล ต่อจากนั้น ได้จัดเวทีทำความเข้าใจวัตถุประสงค์โครงการวิจัย แนวทางการมีส่วนร่วม วิธีการเก็บข้อมูลและการตรวจสอบคุณภาพข้อมูล

ระยะที่ 2 ศึกษาบริบทชุมชนและแบบแผนการตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น

ผู้วิจัยและทีมวิจัยในพื้นที่ ได้ร่วมกันจัดทำแผนที่กายภาพ เพื่อให้ทราบการกระจายตัวร้านค้าจำหน่ายเครื่องตีมแอลกอฮอล์ สถานที่สำคัญที่วัยรุ่นรวมตัวกันเพื่อตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์จำนวน 17 หมู่บ้าน จัดทำแผนที่โครงสร้างความสัมพันธ์ของกลุ่มวัยรุ่น และปฏิทินการตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ในรอบ 1 ปี

2 การเก็บข้อมูล ดำเนินการศึกษาแบบแผนการตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นและผลกระทบต่อสุขภาพและครอบครัว ผู้วิจัยเก็บข้อมูลสำคัญเบื้องต้น โดยการจัดเวทีสนทนากลุ่มและอภิปรายกลุ่ม จากทีมวิจัยในพื้นที่ ร่วมกับการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม ในวัยรุ่นอย่าง

ต่อเนื่อง และการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง การสัมภาษณ์เจาะลึกในกลุ่มผู้ปกครองของวัยรุ่น 11 คน การสัมภาษณ์เจาะลึกกลุ่มวัยรุ่น 10 คน จาก 41 คน และตัวแทนที่มิจัย จำนวน 10 คน ร่วมกับการ เจียหูฟังในชุมชนบางโอกาสที่มีการพูดคุยถึงวัยรุ่นเป้าหมาย

3 การตรวจสอบความเชื่อถือของข้อมูล ดำเนินการโดยเก็บข้อมูลจากบุคคลที่ต่างกัน สถานที่ ต่างกัน และเวลาต่างกัน และการตรวจสอบแบบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวม คือ ใช้วิธีการเก็บรวบรวม ข้อมูลที่ต่างกัน ในการรวบรวมข้อมูลในเรื่องเดียวกัน ซึ่งผู้วิจัยร่วมกับทีมวิจัยในพื้นที่ ใช้วิธีการสังเกต แบบไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เจาะลึกในวัยรุ่นรายกลุ่มและรายรายบุคคล และโดยการสัมภาษณ์ เจาะลึกในวัยรุ่นรายรายบุคคล ด้วยตัวผู้วิจัยเอง

4 การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการจำแนกประเภทข้อมูล และสรุปแบบ อุนัย

สรุปผลการวิจัย

1 ความเป็นมาของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชน

ยุคของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่รุกเข้ามาในพื้นที่ตำบลไทรน้อย และมีอิทธิพลต่อแบบ แผนการเข้าถึงการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของคนทั่วไปในชุมชนและกลุ่มวัยรุ่น สามารถจำแนกความ แตกต่างได้เป็น 3 ยุค ดังนี้

ยุคที่ 1 ชาวบ้านดื่มเหล้าดื่มเอง

การดื่มเหล้า(เครื่องดื่มแอลกอฮอล์)ดื่มกันเองของชาวบ้านมีมานานพอสมควร ประมาณช่วงปี พ.ศ. 2506 ซึ่งยังไม่มีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากโรงงานเข้า ส่วนมากดื่มเพื่อความ เพลิดเพลินขณะร่วมมือเตรียมจัดงาน ช่วงเทศกาลสงกรานต์ งานบวช งานแต่ง กลุ่มคนที่ดื่มส่วนมากจะ เป็นวัยทำงานจนถึงผู้สูงอายุ ส่วนวัยรุ่นจะไม่ค่อยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เนื่องจากผู้ปกครองจะค่อนข้าง เข้มงวด ดังนั้น ค่านิยมของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในยุคนี้ ส่วนมากจะดื่มเพื่อการต้อนรับแขก และ เพื่อสัมพันธ์ภาพในกลุ่มผู้ใหญ่

ยุคที่ 2 เหล้าโรงเริ่มรุกเข้าพื้นที่

ประมาณช่วง ปี พ.ศ. 2519 มีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์(สุราขาว 40 ดีกรี) เหล้าแดง (สุราสี)เข้ามา ดังนั้น ในชุมชนจะมีทั้งเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่มเองโดยชาวบ้าน เหล้าแดง และสุราขาวจากโรงงาน จำนวนร้านค้าในยุคนี้ยังถือว่าน้อยมาก ทำให้ชาวบ้านทั่วไปดื่มเฉพาะตามงาน บุญที่จัดขึ้น ได้แก่ งานแต่งงาน งานบวช งานศพ ทอดผ้าป่า ในวัด การจัดงานที่ต้องการความมีส่วน ร่วมของชาวบ้าน ในยุคนี้ กลุ่มวัยรุ่นยังไม่นิยมดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กันแพร่หลาย มักพบเห็นได้บ้าง ตอนช่วงเทศกาลประจำปี ได้แก่ ปีใหม่ สงกรานต์ แต่ยังไม่ดื่มอย่างเปิดเผยมากนัก เพราะยังมีความ เกรงใจผู้หลักผู้ใหญ่อยู่บ้าง

ยุคที่ 3 เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่มีอย่างหลากหลาย

ยุคนี้ถือเป็นยุคปัจจุบัน ประมาณช่วง ปี พ.ศ. 2525 เริ่มมีความชัดเจนของความหลากหลายของเครื่องตีมแอลกอฮอล์ มีหลายยี่ห้อ ทั้งเหล้าขาว สุราสี เบียร์ ไวน์คูลเลอร์ ที่ร้านค้านำมาจำหน่ายในเขตตำบลไทรย้อย ประกอบกับจำนวนร้านค้าเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทุกหมู่บ้านมีร้านค้าที่จำหน่ายเครื่องตีมแอลกอฮอล์ ที่สำคัญคือ มีร้านค้าแห่งหนึ่งในตำบลไทรย้อยเป็นเอเยนต์จำหน่ายเครื่องตีมแอลกอฮอล์ บางหมู่บ้านมีแหล่งท่องเที่ยวซึ่งเป็นสถานที่ที่เอื้อ ประกอบกับพื้นที่ได้เริ่มมีการจัดกิจกรรม ได้แก่ การแข่งขันกีฬาตำบล การแข่งขันฟุตบอล วันลอยกระทง สงกรานต์ โอกาสพิเศษอื่นๆ ได้แก่ งานวันเกิดเพื่อน วันฉลองปิดเทอม หลังจากเล่นกีฬาเสร็จ การจัดทัศนศึกษาของโรงเรียน วันคัดเลือกทหาร การฉลองชัยชนะจากการแข่งกีฬา ในยุคนี้ การตีมของวัยรุ่นเริ่มเป็นไปอย่างเปิดเผยมากขึ้น โดยเฉพาะช่วงเทศกาล การฉลองพิเศษ ซึ่งผู้ใหญ่เองก็แสดงทัศนะเชิงบวก อนุญาตให้สามารถตีมได้

2 ปัจจัยที่ทำให้วัยรุ่นตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์

2.1 ปัจจัยนำ ที่ทำให้วัยรุ่นตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์

วัยรุ่นที่ตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ระดับเป็นปัญหาต่อสุขภาพ และสร้างปัญหาให้กับครอบครัว มีความสามารถระดับต่ำ ในการปฏิเสธเพื่อหลีกเลี่ยงการตีมจากการชักชวนของเพื่อน ประกอบกับมีทัศนคติ ความคาดหวังเชิงบวกต่อผลที่จะเกิดขึ้นจากการตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ โดยเฉพาะในด้านสร้างการยอมรับจากเพื่อน และมีความคิดว่าสามารถกระตุ้นจิตใจให้มีความกล้าแสดงออก สร้างความสนุกสนานได้มากกว่าปกติ

2.2 ปัจจัยเอื้อ ที่ทำให้วัยรุ่นตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์

2.2.1 ร้านค้ามีกระจายครอบคลุมทุกหมู่บ้าน และไม่ปฏิบัติตามข้อห้ามของกฎหมาย พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสาธารณสุขและตำรวจไม่สามารถจับกุมได้เนื่องจากความสัมพันธ์ที่มีต่อกันกับผู้ประกอบการ และลักษณะการร่วมงานในชุมชนที่ต้องเอื้อเพื่อซึ่งกันและกัน

2.2.2 โครงสร้างทางกายภาพที่เอื้อต่อการเข้าถึงเครื่องตีมแอลกอฮอล์ ได้แก่ มีร้านจำหน่ายจำนวนมาก มีเอเยนต์อยู่ในพื้นที่ ส่งผลให้การกระจายลงสู่พื้นที่อย่างต่อเนื่อง การคมนาคมค่อนข้างสะดวก มีสถานที่เอื้อต่อการตีมในพื้นที่ คือ อ่างเก็บน้ำซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เปิดอย่างอิสระ บางสถานที่เป็นที่ลับตาจากผู้ใหญ่ และขาดการเฝ้าระวังจากชุมชน

2.2.3 กิจกรรมที่จัดขึ้นในชุมชน เป็นโอกาสที่เอื้อต่อการตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น ได้แก่ การจัดงานบุญ งานประจำปี ได้แก่ กีฬาตำบล การชนไหว้เจ้าพ่อประจำหมู่บ้าน รวมทั้งการเฉลิมฉลองโอกาสพิเศษ ได้แก่ การเลี้ยงส่งเพื่อน รุ่นพี่ก่อนไปประจำการทหารเกณฑ์ การฉลองความสำเร็จเมื่อชนะการแข่งขันกีฬา การฉลองงานวันเกิดเพื่อน

2.2.4 องค์กรหลักในชุมชนยังไม่มีความร่วมมือกันอย่างจริงจัง ยังเป็นลักษณะต่างคนต่างทำ หรือร่วมมรดงค์เพียงการประชาสัมพันธ์ตามช่วงเทศกาล โดยการตีป้ายที่ได้รับแจกจากองค์กรที่เกี่ยวข้อง เท่านั้น

2.2.5 ขาดแกนนำในชุมชน เพื่อเป็นผู้ประสานเชื่อมโยงเครือข่ายจากทุกภาคส่วนให้เกิดการมีส่วนร่วมดำเนินการปรับปรุงพฤติกรรมการดื่มสุราและกำหนดมาตรการเพื่อควบคุมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มวัยรุ่นอย่างจริงจัง

2.3 ปัจจัยเสริม ที่ทำให้วัยรุ่นดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

2.3.1 แรงกระตุ้นจากกลุ่มเพื่อน ที่แสดงการยอมรับเมื่อเพื่อนดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

2.3.2 แบบอย่างการดื่มจากผู้หลักผู้ใหญ่ในชุมชน ที่เป็นไปอย่างเปิดเผย ซึ่งวัยรุ่นพบเห็นได้บ่อยครั้งจนเกิดความเคยชินและมีทัศนคติว่าเป็นเรื่องปกติ

2.3.3 ค่านิยมในชุมชน ที่เสริมให้เกิดพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น คือ การสนับสนุนและเพิ่มแรงจูงใจนักกีฬาวัยรุ่นด้วยเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมทั้ง ทัศนะของผู้ปกครองที่เปิดใจยอมรับพฤติกรรมการดื่มของวัยรุ่นเห็นว่าเป็นเรื่องปกติ โดยเฉพาะในช่วงเทศกาล โอกาสพิเศษ การเฉลิมฉลองความสำเร็จ และการจัดกิจกรรมประเพณีตำบล ได้แก่ วันลอยกระทง กีฬาประจำปี สิ่งเหล่านี้ทำให้วัยรุ่นสามารถเข้าถึงได้โดยง่าย

3 แบบแผนการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น

3.1 โอกาสที่วัยรุ่นดื่มอย่างหนัก มักอยู่ในช่วงเทศกาลประจำปี โดยเฉพาะ วันหยุดสงกรานต์ ส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ เมื่อมีการรวมกลุ่มเพื่อน การเลี้ยงฉลองตามโอกาสพิเศษ

3.2 ชนิดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่วัยรุ่นนิยมดื่ม คือ สุราขาวผสมน้ำอัดลม หรือสุราขาวผสมเครื่องดื่มชูกำลัง รองลงมาคือ เบียร์ราคาถูกโดยไม่จำกัดยี่ห้อ

3.3 วิธีการได้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์มาเพื่อดื่มของวัยรุ่น ถ้าเป็นช่วงเทศกาลประจำปี หรือโอกาสพิเศษ วัยรุ่นจะรวมกลุ่มดื่มสุราฟรีที่บ้านของรุ่นพี่หรือญาติของตนเอง ส่วนในช่วงเวลาปกติ วัยรุ่นใช้วิธีเฉลี่ยเงินกันซื้อดื่ม ซึ่งชนิดของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะขึ้นอยู่กับจำนวนเงินที่สามารถรวมได้ในแต่ละครั้ง ถ้ามีเงินมากจะซื้อเบียร์ แต่ถ้ามีเงินน้อยจะซื้อสุราขาวผสมน้ำอัดลม

4 ผลกระทบที่เกิดจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น

4.1 ผลกระทบต่อสุขภาพ

ในกลุ่มวัยรุ่นที่ศึกษา ไม่พบผลกระทบต่อสุขภาพแบบเฉียบพลัน แต่พบว่าผลกระทบที่เกิดขึ้นมักเป็นต้นเหตุนำไปสู่ความคึกคะนอง เป็นผลให้ได้รับบาดเจ็บ จากการก่อเหตุทะเลาะวิวาท มาก

ที่สุด รองลงมาได้แก่ อุบัติเหตุจากรถจักรยานยนต์ อาการเมื่อดำ ขาดสมาธิในการเรียน และบางครั้งมีอาการปวดท้องจนไม่สามารถทนนั่งเรียนในชั้นได้

4.2 ผลกระทบต่อครอบครัว

พบว่า ผู้ปกครองมีความห่วงใย ทุกข์ใจ น้อยใจเกี่ยวกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มากเกินไปของวัยรุ่น และการที่ต้องตกอยู่ในภาวะจำยอม เกี่ยวกับการสูญเสียเงินโดยไม่จำเป็นจากการก่อคดีของวัยรุ่น

สารบัญ

	หน้า
คำนำ.....	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ข
บทคัดย่อ.....	ค
ABSTRACT.....	ง
บทสรุปผู้บริหาร.....	จ
สารบัญ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	28
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	38
เปิดประตูสู่ตำบลไทรน้อย.....	38
บุคลิกลักษณะของวัยรุ่นที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์.....	46
ปัจจัยที่ทำให้วัยรุ่นดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์.....	49
แบบแผนการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น.....	56
ผลกระทบต่อสุขภาพและครอบครัวจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ของวัยรุ่น.....	59
บทที่ 5 บทสรุป.....	63
บรรณานุกรม.....	72
ภาคผนวก.....	78

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 ระดับความรุนแรงของการติดแอลกอฮอล์.....	15
ตาราง 2 แสดงปฏิทินชุมชนที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ของวัยรุ่น.....	58

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 การกำหนดซึ่งกันและกันของปัจจัยทางพฤติกรรม (B) สภาพแวดล้อม (E) และส่วนบุคคล (P) ซึ่งได้แก่ ปัญญา ชีวภาพ และสิ่งภายในอื่นๆ ที่มีผลต่อการเรียนรู้และการกระทำ.....	25
ภาพ 3 แบบแผนการตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ และครอบครัว.....	65

This research has the objective for studies drinking beverage alcohol pattern of teen-age , for example , attitude , frequency , chance , and the way has come to , with drinking quantity , the effect builds the health and a family. The research manner quality format , study like Multi - Case Study, collected data like to participate in , Participatory Research, by researcher and the 30 researchers team in area , with observation , in-depth interview, focus group discussion, group discussion , sound recording , and recording part the field , from age generation male group , age 13-19 year , which , choosed 41 persons , divide operating is 2 phrase which were 1) reach the field researchs and prepare the area researcher team 2) areas study to confiscate the community and drinking beverage alcohol pattern of teen-age , the effect that happen , The data analysis was employ by data typological analysis , summarize, and analytic induction. The research result meets that

That make teen-age factor drinks alcohol beverage , there is 3 the points , for example , 1) the lead factor , be , teen-age has no confidence in denying drinking , there is the attitude and manner expectation add to build from drinking 2) the help factor , be , a store sells alcohol beverage spreads general and break the law , pillar organization in the community doesn't control 3) seriously the factor adds , be , the motivation from friend group , senior , drinking precedence from a man of standing , the popularity in the community , and guardian acceptable drinking viewpoint of teen-age gets into trouble usual especially during the festival , drinking beverage alcohol pattern of teen-age , meet that teen-age drinks the a large amount during the festival , for example , Songkran festival , Happy New Year , next be , when , gather into a group with a friend , feeding celebrates to follow special chance. Alcohol kind that teen-age likes to drink , be , spirituous white liquors mixes aerated water or , mix the energy drink , next be , the beer is cheap. The way has come to , intermittently teen-age festival has drunk free at senior house or , relative , time usual part will use the way shares money for buys , the effect that is born from drinking of teen-age , health side doesn't meet very forceful effect , but , meet that , cause bring about to the impetuosity , wounded from the quarrel most , next for example , an accident from a motorcycle , hang , wander in the education. Side family effect , meet that a guardian has the worry , anxiety , petulant about drinking behaviour too much of teen-

age , and with regard to must fall stay in the servitude , about losing money by not necessary from case doer of teen-age

Keywords : Teen-age , Drinking beverage alcohol behaviour , The effect builds the health ,
The effect builds a family ,

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

ชีวิตช่วงวัยรุ่น เป็นช่วงที่เชื่อมต่อระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ ดังคำกล่าวที่ว่า “ ช่วงหัวเลี้ยว หัวต่อ” ถือเป็นช่วงเวลาที่สำคัญที่สุด เนื่องจากชีวิตในบั้นปลายจะราบรื่นเพียงใดนั้น อาจขึ้นอยู่กับ การดำเนินชีวิตในช่วงวัยรุ่นนี้ไม่น้อยทีเดียว เพราะว่าช่วงเวลานี้ต้องประสบกับความยุ่งยาก มี ปัญหาต่างๆ เกิดขึ้นและมีความลำบากในการปรับตัว ทั้งนี้เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงจากวัยเด็ก เข้าสู่วัยรุ่นเกิดขึ้นทีละน้อย ๆ ยากที่จะสังเกตเห็นได้ (สุชา จันทรโสม, 2540 หน้า 135) และการ ที่วัยรุ่นเริ่มมีการเปลี่ยนแปลง ทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม เข้าสู่วัยผู้ใหญ่ นั้น ได้ ส่งผลให้แบบแผนความต้องการด้านต่างๆ เปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ได้แก่ ความอยากรู้ อยากลอง ความท้าทาย ความต้องการเป็นตัวของตัวเองสูง ความอิสระ และวัยรุ่นส่วนใหญ่มักจะคบเพื่อนที่มี ทัศนคติคล้ายคลึงกัน ช่วงวัยใกล้เคียงกัน และเพื่อนจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของวัยรุ่นเป็นอย่างมาก (Steinberg, 1996, p. 215) รวมทั้ง วัยรุ่นจะเริ่มรู้จักปรับปรุงบุคลิกภาพเลียนแบบผู้ที่ตนยก ย่อง จากตัวแบบและสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ โดยจะชอบทำสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ ด้วยความเชื่อมั่น ในตนเอง ประกอบกับลักษณะปัจจัยภายในบุคคล เกี่ยวกับ ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ที่ ยังไม่สามารถทำได้อย่างสมบูรณ์ ฉะนั้น ถ้าผู้ปกครองไม่เข้าใจจะทำให้วัยรุ่นเกิดปัญหาคับข้องใจ ได้ โดยเฉพาะพวกวัยรุ่นที่ขาดความเชื่อมั่นในตนเองจะส่งผลให้เป็น คนที่ไวต่อความรู้สึก ไวต่อสิ่ง ใ้ภายนอกที่มากกระทบจิตใจ อาจนำไปสู่การแสดงออกทางพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น การ เบี่ยงเบนทางเพศ การสูบบุหรี่ การเสพยาเสพติด และการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นต้น (Santrock, 1996, p. 76)

สภาพปัญหาสำคัญของกลุ่มวัยรุ่น ซึ่งมีแนวโน้มที่ความรุนแรง ขึ้นเรื่อย ๆ และเกิด ผล กระทบทางลบต่อตนเองและผู้อื่น ได้แก่ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ปริมาณ มากเกินไป จากผล การสำรวจ สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2547) พบว่า คนไทยอายุ 11 ปีขึ้นไป ดื่มจำนวน 18.61 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 35.46 จำแนกเป็นชาย ร้อยละ 60.80 หญิงร้อยละ 39.20 และในช่วง เวลาเพียง 7 ปี (พ.ศ. 2539-2546) กลุ่มหญิง อายุ 15-19 ปี ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้น เกือบ 6 เท่าตัว คือ จากร้อยละ 1.0 เป็น ร้อยละ 5.6 (ยงยุทธ ขจรธรรมและคณะ, 2547, หน้า 4) และรายงานการสำรวจสภาวะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทย โดยการตรวจร่างกาย ครั้งที่ 3 (2547) พบว่า ชายอายุ 15-29 ปี ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เสี่ยงอันตรายสูงกว่าชาย

กลุ่มอายุอื่นๆ กรณีความถี่ของการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อย่างหนักในครั้งเดียว พบว่า ทั้งชาย และหญิง ในกลุ่มอายุนี้ มากกว่ากลุ่มอายุ อื่นๆ โดยเฉพาะชาย ประมาณ 3-4 ครั้งต่อเดือน สอดคล้องกับ เยาวรัตน์ ปราบัษขาม และพรพันธุ์ บุญยรัตพันธุ์ (2549, หน้า 78-91) ได้ศึกษา ความชุกการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อย่างหนักในกลุ่มอายุ เดียวกัน พบว่า ชายมีความถี่การดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักในครั้งเดียว สูงถึงร้อยละ 70 สำหรับหญิง แม้พบว่ามี ความถี่การ ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อย่างหนักในครั้งเดียว น้อยกว่าชาย แต่ ก็มีอัตราสูงกว่าหญิง ในกลุ่มอายุ อื่น ๆ

เครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสาเหตุของปัญหานานัปการ นับวัน ได้ทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้น (ศิริเชษฐ์ สังขะมาน, 2548, หน้า 1) แม้การดื่มบางครั้งจะมีมุมมองเป็นทิวทัศน์ คือ ในเชิงบวก พบว่า ถ้าดื่มปริมาณน้อยจะเป็นประโยชน์ นำมาซึ่งความหฤหรรษ์และมีค่านิยมเป็นส่วนหนึ่งของการเข้าสังคม ในเชิงลบ พบว่าผลที่ตามมาจากการดื่มส่วนมากส่งผลกระทบต่อมากมาย ได้แก่ ต่อ ปัญหาสุขภาพและสังคมโลกอย่างรุนแรง ดังรายงานประจำปี พ.ศ. 2545 ขององค์การอนามัยโลก พบว่า ภาวะโรคของประชากรโลกทั้งหมดจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สูงเป็นอันดับที่ 5 ของ ความเสี่ยงทั้งหมด 26 ชนิด (ร้อยละ 4 ของภาวะโรคทั้งหมด) รองจาก ภาวะขาดสารอาหาร เพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย ภาวะความดันโลหิตสูง และการบริโภคยาสูบ (The World health report, 2002) นอกจากนี้ ยังมีกลุ่มวัยรุ่นจำนวนมากที่ดื่มจนเกินพอดี ขาดความรับผิดชอบต่อ ตัวเองและผู้อื่น

กล่าวได้ว่า การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นได้ส่งผล ให้เกิดปัญหาต่อสุขภาพ ทั้ง ต่อตนเอง ครอบครัวและบุคคลรอบข้างอย่างชัดเจน ซึ่งนับว่าเป็นสถานการณ์ที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง (สาวิตรี อัจฉนาภรณ์ชัย , 2548) ที่สำคัญคือ กลุ่มวัยรุ่นที่ดื่มเป็นประจำสามารถทำให้ติดได้ (ชนิ กกา ตูจินดา, 2547) ยิ่งไปกว่านั้น มีข้อมูลระบุว่า วัยรุ่นที่เริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อนอายุ 13 ปี จะมีโอกาสติดไปจนโต ในทางตรงกันข้าม หากเริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เมื่ออายุ 21 ปีขึ้นไป ความเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาจากการดื่มในลักษณะต่าง ๆ จะสามารถลดลงได้ถึงร้อยละ 70 (ยงยุทธ ขจรธรรม และคณะ, 2547)

เมื่อพิจารณาเงื่อนไขบางประการ เกี่ยวกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของ วัยรุ่น มีข้อค้นพบทั้งสาเหตุที่เกิดจากปัจจัยภายในบุคคล และปัจจัยสิ่งแวดล้อม ดังที่ จินตนา วงศ์ วาน (2548) ศึกษาความชุกและพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นักเรียนมัธยมศึกษาตอน ปลายสังกัดกรมสามัญศึกษา พบว่า สาเหตุที่ดื่มครั้งแรก คือ อยากลองมากที่สุด รองลงมา คือ เพื่อนชวนและดื่มเพื่อเข้าสังคม ส่วนสาเหตุที่ยัง คงดื่มในปัจจุบัน เนื่องจาก เพื่อนชวนมากที่สุด รองลงมา คือ เพื่อเข้าสังคมและตั้งใจในรสชาติ โดยส่วนใหญ่จะดื่มกับเพื่อนมากที่สุด รองลงมา

คือ ตี๋กับบิดามารดา ญาติ หรือตี๋คนเดียว ส่วนโอกาสในการตี๋ พบว่า ตี๋ในเทศกาลต่างๆ มากที่สุด รองลงมา คือ งานเลี้ยงสังสรรค์กับเพื่อนและตี๋เพราะ ความอยากลอง ประกอบกับความ ต้องการความ ยอมรับนับถือจากสังคมรอบข้าง ว่าโตเป็นผู้ใหญ่แล้ว ดังนั้น จึงพบเห็นอยู่ เสมอว่า วัยรุ่นบางคนพยายามตี๋ เครื่องตี๋แอลกอฮอล์ สูบบุหรี่ เพื่ออวดความเป็นผู้ใหญ่ของตนเอง สอดคล้องกับ สมิต วัฒนธัญญกรรม และคณะ (2544, หน้า 99-103) พบว่า นักเรียนที่ตี๋ เครื่องตี๋แอลกอฮอล์มีเหตุผลเพื่อสังสรรค์กับเพื่อนๆ สูงที่สุด และมีปัจจัยเอื้อ คือ สามารถหาซื้อ ได้ง่ายจากร้านค้าในละแวกบ้าน ใกล้โรงเรียน นอกจากนี้ยังพบว่า ในกลุ่มนักเรียนที่ตี๋เครื่องตี๋ แอลกอฮอล์และ ไม่ต้องการเลิกตี๋ สาเหตุเพราะว่า การตี๋ของพวกเขาไม่ได้ตี๋เป็นประจำ ตี๋ เพียงเพื่อต้องการเข้าสังคมเท่านั้น มีความคิดว่าการตี๋เครื่องตี๋แอลกอฮอล์ของตนเองไม่ได้ทำให้ ใครเดือดร้อน บางคนตั้งใจในรสนชาติ รู้สึกผ่อนคลายหลังตี๋ และรู้สึกว่าเป็นเรื่องยากที่จะเลิกตี๋ เครื่องตี๋แอลกอฮอล์ กล่าวได้ว่า สังคมวัยรุ่นปัจจุบันเห็นว่าการตี๋เครื่องตี๋แอลกอฮอล์ถือเป็น เรื่องปกติวิสัย (ชูลีพร สอนศรี, 2541, หน้า 26-27)

สถานการณ์พฤติกรรมกรรมการตี๋เครื่องตี๋แอลกอฮอล์ของวัยรุ่น อายุ 13-19 ปี ในเขต ตำบลไทรย้อย พบว่า มีอัตราการตี๋เครื่องตี๋แอลกอฮอล์ คิดเป็นร้อยละ 52 (ศูนย์สุขภาพชุมชน ตำบลไทรย้อย และศูนย์สุขภาพชุมชนหนองขมิ้น, 2549) ประกอบกับข้อค้นพบจากการสนทนา กลุ่มแกนนำในชุมชน พบว่า จำนวนวัยรุ่นที่มีการตี๋เครื่องตี๋แอลกอฮอล์ ปริมาณการตี๋ เครื่องตี๋แอลกอฮอล์ ความถี่ที่ตี๋เครื่องตี๋แอลกอฮอล์เพิ่มมากขึ้น และเริ่มตี๋เมื่ออายุต่ำกว่า ในอดีต เครื่องตี๋แอลกอฮอล์ที่นิยมตี๋ได้แก่ เบียร์ สุราขาว ผลกระทบเชิงประจักษ์ที่เกิดขึ้นจากการตี๋เครื่องตี๋แอลกอฮอล์ ได้แก่ บาดเจ็บจากการทะเลาะวิวาทกับวัยรุ่น อุบัติเหตุจากรถจักรยานยนต์ การเจ็บป่วยแบบเฉียบพลัน ได้แก่ อาการปวดท้อง มีน้ใสะ เมากจนไม่สามารถ เข้าเรียนได้ตามปกติ รวมทั้งเกิดผลกระทบถึงครอบครัว เกี่ยวกับความสัมพันธ์ สร้างความไม่พึงพอใจ และความทุกข์ใจให้กับผู้ปกครอง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาข้อมูลปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบแผนพฤติกรรมกรรมการตี๋เครื่องตี๋แอลกอฮอล์ทัศนคติต่อการตี๋ ความถี่ ของการตี๋ โอกาสที่เกี่ยวข้องกับปริมาณการตี๋แต่ละครั้ง ผลกระทบต่อสุขภาพ และการเกิดความขัดแย้ง ความรุนแรง ความพึงพอใจในครอบครัว

ขอบเขตการวิจัย

1 ของเขตด้านตัวแปร จำแนกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1.1 แบบแผนพฤติกรรมกรรมการตีมือเครื่องตีมือแอลกอฮอล์ที่หลากหลายของวัยรุ่น ได้แก่ การตีมือแบบเป็นประจำและตีมือเป็นครั้งคราว โอกาสต่างๆ ของการตีมือ ได้แก่ วันหยุดและวันธรรมดา การตีมือในช่วงเทศกาลการตีมือช่วงปกติทั่วไป ช่วงเปิดเทอมและปิดเทอม ช่วงที่มีการฉลองในวันพิเศษต่างๆ ได้แก่ เมื่อประสบความสำเร็จ การตีมือช่วงที่มีงานเลี้ยงในชุมชน การจัดงานวันเกิด รวมทั้งช่องทางการได้มาของเครื่องตีมือแอลกอฮอล์เพื่อตีมือ ได้แก่ การตีมือช่วงที่ไม่มีเงินและที่มีเงิน

1.2 ผลกระทบทางลบที่เกิดขึ้นกับสุขภาพ และครอบครัว ตามแบบแผนการตีมือเครื่องตีมือแอลกอฮอล์ในรูปแบบต่างๆ

2 กรอบแนวคิดที่ผู้วิจัยนำมาเป็นแนวทางในการศึกษา แบบแผนพฤติกรรมกรรมการตีมือเครื่องตีมือแอลกอฮอล์ คือ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social Cognitive Theory) ของแบนดูรา (Bandura, 1997)

3 กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ วัยรุ่นที่ตีมือเครื่องตีมือแอลกอฮอล์ อายุระหว่าง 13-19 ปี เพศชาย ซึ่งเกิดผลกระทบต่อสุขภาพร่างกายแบบเฉียบพลัน และเกิดผลกระทบต่อครอบครัว

4. พื้นที่วิจัย ตำบลไทร้อยอย อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก

5. ระยะเวลา 8 เดือน (1 มิถุนายน 2551 – 31 มกราคม 2552)

ข้อจำกัดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ได้วางแผนศึกษา แบบแผนพฤติกรรมกรรมการตีมือเครื่องตีมือแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นทั้งเพศชายและเพศหญิง แต่จากการเก็บข้อมูลเบื้องต้นพบว่า วัยรุ่นเพศหญิงตีมือเครื่องตีมือแอลกอฮอล์ในระดับน้อยมาก ไม่ปรากฏผลกระทบที่เกิดต่อสุขภาพและครอบครัวอย่างชัดเจน ผู้วิจัยจึงศึกษาเฉพาะในวัยรุ่นเพศชายเท่านั้น และเนื่องจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ดังนั้น ผลการวิจัยและบทสรุปจึงเป็นคำตอบในบริบทของพื้นที่ศึกษาเท่านั้น ไม่สามารถแปลผลอ้างอิงไปยังประชากรวัยรุ่นโดยภาพรวม นอกเหนือจากพื้นที่วิจัยได้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ทำให้ทราบข้อมูลเชิงลึก เกี่ยวกับแบบแผนพฤติกรรมกรรมการตีมือเครื่องตีมือแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น ในด้านต่างๆ ได้แก่ เส้นทางการเข้าถึง ทัศนคติต่อการตีมือ ปริมาณการตีมือตามโอกาสที่แตกต่างกัน ได้แก่ โอกาสปกติ โอกาสพิเศษต่างๆ ซึ่งวัยรุ่นกำหนดขึ้น ที่ส่งผล ผลกระทบต่อระดับ

ความความรุนแรงที่เกิดกับสภาวะสุขภาพ และผลกระทบต่อ การเกิดความขัดแย้ง ความรุนแรง ความพึงพอใจในครอบครัว

นิยามศัพท์

วัยรุ่น หมายถึง บุคคล อายุระหว่าง 13-19 ปี เพศชาย ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อาศัย อยู่ในเขตตำบลไทรย้อย อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก

เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หมายถึง สุรา เหล้าขาว เหล้าแดง เหล้าก๊อแลนชุน เบียร์ กระแช่ ไวน์ สาโท เชียงซุน และวิสกี้ รวมถึงเครื่องดื่มอื่นๆ ที่มีแอลกอฮอล์เป็นส่วนผสม เป็นต้น

พฤติกรรมการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น หมายถึง แบบแผนการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในปริมาณมากน้อยแตกต่างกัน ซึ่งสามารถสังเกตได้จากอาการแสดงออกทางกาย จำแนกตามช่วงเวลาและโอกาสต่างๆ

ทีมวิจัย หมายถึง กลุ่ม บุคคลที่สรรหาโดยผู้วิจัย ซึ่ง อาศัยในพื้นที่ตำบลไทรย้อย สมัครใจเข้าร่วมทีมจากองค์กรภาคประชาชนและรัฐบาล มีความสามารถอ่าน เขียน และพูดในที่ชุมชน ได้พอสมควร สามารถอยู่ในพื้นที่และให้ความร่วมมือได้ตลอด

ผลกระทบต่อสุขภาพ หมายถึง ผลทางลบที่เกิดขึ้นต่อความเจ็บป่วยทางร่างกาย จิตใจ ของวัยรุ่นแบบเฉียบพลัน อันเกิดจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น

ผลกระทบต่อครอบครัว หมายถึง ผลทางลบที่เกิดขึ้นต่อความเป็นอยู่ในครอบครัว และไม่พึงพอใจ หรือเกิดความทุกข์ของผู้ปกครอง อันเกิดจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนากรอบแนวคิด การวิจัย และกรอบแนวทาง ดำเนินการวิจัย โดยมีประเด็นสำคัญ ต่อไปนี้คือ

- แนวคิดเกี่ยวกับวัยรุ่น
- ความรู้เกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- นโยบายและยุทธศาสตร์แก้ไขปัญหาค่าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย
- สถานการณ์ปัญหาและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มวัยรุ่น
- แนวคิดที่ใช้ในการวิเคราะห์แบบแผนพฤติกรรมกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น

แนวคิดเกี่ยวกับวัยรุ่น

1. ความหมายของวัยรุ่น

วัยรุ่น ตามพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 หมายถึง บุคคลที่มีอายุ 13-19 ปี (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546) ส่วนองค์การอนามัยโลก ได้ให้ความหมายของวัยรุ่นมีช่วงอายุที่กว้างกว่า คือ อายุ 10-19 ปี (WHO, 1995) สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มวัยรุ่นเป้าหมาย โดยยึดถือตามเกณฑ์ ของพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ซึ่งกำหนดกลุ่มวัยรุ่นทั้งเพศชายและเพศหญิง ที่มีช่วงอายุ 13 – 19 ปี เนื่องจากเป็นการกำหนดภายใต้ความเหมาะสมตามบริบทสังคมไทย

นอกจากมีการกำหนดช่วงอายุแล้ว ยังมีการให้ความหมายซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของวัยรุ่นไว้ด้วยเช่นกัน ดังที่ วราภรณ์ ตระกูลสฤษดิ์ (2543) กล่าวว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่จะเริ่มเป็นหนุ่มสาว เป็นช่วงวัยหัวเลี้ยวหัวต่อ หรือเรียกว่า เป็นวัยพายุบูแคม เนื่องจากร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีการเปลี่ยนแปลงจากวัยเด็กสู่วัยผู้ใหญ่ สอดคล้องกับ พรพิมล เจริญนาครินทร์ (2539) ได้กล่าวถึงลักษณะที่สำคัญของวัยรุ่น โดยสรุปดังนี้คือ เป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลง โดยการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมและทัศนคติจะควบคู่ไปกับการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย เช่น การเปลี่ยนแปลงความสนใจ ไม่นั่นใจเกี่ยวกับความสามารถความถนัดของตนเอง

เป็นวัยแห่งปัญหา ส่วนใหญ่เกิดจากความเปลี่ยนแปลงทางกาย ความว้าวุ่นใจ ไม่สบายตัวไม่สบายใจ ทำให้เกิดความหงุดหงิดวิตกกังวล และเป็นวัยที่ต้องการเรียนรู้ความเป็นตัวของตัวเอง รวมทั้งเป็นช่วงวัยแห่งจินตนาการ

จากการให้คำจำกัดความเกี่ยวกับวัยรุ่นจากนักวิชาการข้างต้น จะเห็นได้ว่า มีกลุ่มอายุใกล้เคียงกัน เป็นวัยที่มีความเปลี่ยนแปลงในตัวเองหลายมิติ ดังนั้นผู้วิจัยสรุปได้ว่า วัยรุ่น คือวัยที่เชื่อมต่อระหว่างวัยเด็กสู่วัยผู้ใหญ่ และ มีการเปลี่ยนแปลง ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สติปัญญาและสังคม ส่งผลให้แบบแผนความต้องการด้านต่างๆ เปลี่ยนแปลงตามไปด้วย และมีความคิด พฤติกรรมการแสดงออก เพื่อพยายามสร้างการยอมรับจากบุคคลรอบข้างที่เกี่ยวข้อง

2 พัฒนาการของวัยรุ่น

วัยรุ่น เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม อารมณ์ ไปสู่วุฒิภาวะความเป็นผู้ใหญ่ เป็นวัยแห่งการค้นหาเอกลักษณ์ของตนเอง ต้องการการยอมรับจากสังคม ต้องการอิสรภาพสูง และต้องการความเป็นตัวของตัวเอง โดยสามารถจำแนกพัฒนาการที่สำคัญของวัยรุ่นได้ 4 ด้าน ดังนี้คือ (พรพิมล เจียมนาครินทร์, 2539)

2.1 พัฒนาการด้านร่างกาย

เมื่อเข้าสู่วัยรุ่น ร่างกายจะมีการเปลี่ยนแปลง ด้านขนาด สัดส่วน พัฒนาการของระบบอวัยวะสืบพันธุ์ โดยจะดำเนินไปอย่างรวดเร็ว เพื่อเตรียมพร้อมต่อการทำหน้าที่ ที่แตกต่างไปจากช่วงของวัยเด็ก ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ มีดังนี้คือ

2.1.1 อัตราการเพิ่มส่วนสูงและน้ำหนัก จะมากขึ้น เนื่องจากร่างกายเติบโตอย่างรวดเร็ว

2.1.2 การเจริญเติบโต สามารถแบ่งได้เป็น 3 ชั้น คือ

2.1.2.1 ระยะก่อนวัยรุ่น เริ่มเมื่อร่างกายเกิดการเปลี่ยนแปลงที่แตกต่างจากวัยเด็ก ได้แก่ ในเพศชาย เสียงห้าวขึ้น เพศหญิง สะโพกขยาย ออกโตขึ้น แต่การทำงานของระบบสืบพันธุ์ยังไม่มีการพัฒนา

2.1.2.2 ระยะวัยรุ่น จะถือเอาเมื่อระบบสืบพันธุ์เริ่มทำงาน กล่าวคือ เพศหญิง มีประจำเดือนครั้งแรก เพศชายสามารถผลิตอสุจิได้ สังเกตจากการหลั่งอสุจิในเวลาหลับ (ฝันเปียก) แต่ก็ยังทำหน้าที่ไม่สมบูรณ์

2.1.2.3 ระยะหลังวัยรุ่น ร่างกายจะเติบโตอย่างเต็มที่ ประกอบกับระบบอวัยวะสืบพันธุ์สามารถทำงานได้อย่างสมบูรณ์

2.2 พัฒนาการด้านอารมณ์

อารมณ์เป็นความรู้สึกหรือความสะเทือนใจ เกิดจากร่างกายถูกสิ่งอื่นมาเร้า อารมณ์ของวัยรุ่นเป็นอารมณ์ที่รุนแรง เต็มไปด้วยความเชื่อมั่นในตนเอง และบางครั้งอาจมีความคิดเห็นขัดแย้งกับผู้ใหญ่อยู่เสมอ การที่เกิดอารมณ์ง่ายและรุนแรงเช่นนี้ จึงเป็นเรื่องง่ายต่อการยุแหย่ หรือชักนำให้เด็กเกิดความรู้สึกอยากลงดี ทั้งในทางที่ดีและทางที่เลว ความคิดชั่ววูบของอารมณ์อาจเป็นสิ่งที่ทำให้เขาแสดงพฤติกรรมผิด ๆ ออกมา ซึ่งอาจหมายถึงชีวิตและอนาคตของเขาเอง ดังที่เรียกรวมกันว่า เป็น พายุบุแคม (Storm & Stress) หมายถึง อารมณ์ที่รุนแรง เต็มไปด้วยความเชื่อมั่นในตนเอง สำหรับการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์นี้ มีสาเหตุมาจาก การเปลี่ยนแปลงของต่อมต่างๆ ภายในร่างกาย อารมณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับวัยรุ่น ได้แก่ (1) ประเภทก้าวร้าวรุนแรง เช่น อารมณ์โกรธ อิจฉา เกลียดชัง (2) ประเภทเก็บกดเอาไว้ เช่น ความกลัว ความวิตกกังวล เศร้าใจ กระอักกระอ่วนใจ สลดหดหู่ ขยะแขยง เสียใจ อารมณ์ประเภทนี้เป็นอันตรายต่อวัยรุ่นมากที่สุด (3) อารมณ์สนุก เช่น ความรัก ชอบ สุขสบาย พอใจ ตื่นเต้น อยากรู้ อยากเห็น เป็นต้น ซึ่งความสามารถในการควบคุมอารมณ์วัยรุ่นนี้ ถือว่ายังทำได้ไม่สมบูรณ์ (Santrock, 1996; Hurlock, 1973)

3 พัฒนาการด้านความคิดและสติปัญญา

ช่วงวัยรุ่น มีการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ด้านร่างกายอย่างมาก ทำให้วัยรุ่นมีพลังมากมีความกระตือรือร้น และมีความสามารถต่าง ๆ เพิ่มขึ้น เนื่องจากการเจริญเติบโตของสมองสมบูรณ์เต็มที่ ทำให้วัยรุ่นรู้จักใช้ความคิดพิจารณาเหตุผลต่าง ๆ สามารถแสดงความคิดเห็นร่วมกับคนอื่น รู้จักพิจารณาตนเองและสังเกตว่าคนอื่นเขามีความรู้สึกต่อเราอย่างไร ทั้งพยายามปรับปรุงบุคลิกภาพของตนเองให้เป็นไปในทางที่สังคมยอมรับ โดยพยายามเอาแบบอย่างจากบุคคลหรือสิ่งต่าง ๆ ที่ตนเห็นว่าดี ซึ่งสิ่งนี้อาจได้มาจากคนใกล้ชิด ภาพยนตร์ หนังสืออ่านเล่น เป็นต้น รวมทั้งเป็นวัยที่รู้จักตัวเองมากขึ้น นอกจากนี้ พัฒนาการทางสติปัญญาในวัยรุ่นตอนต้น จะเป็นไปอย่างรวดเร็วมาก และจะเจริญถึงขีดสุดเมื่ออายุประมาณ 16 ปี แล้วค่อย ๆ ลดลงหลังอายุ 19 – 20 ปี

ลักษณะพัฒนาการด้าน ความคิด สติปัญญาของวัยรุ่น จำแนก ได้ดังต่อไปนี้ (Santrock, 1996; Steinberg, 1996)

3.1 ความจำดีมาก แต่มักไม่ค่อยใช้ความจำของตนเองให้เป็นประโยชน์

เนื่องจากต้องการใช้ความคิดในการแสดงความคิดเห็นทางด้านต่าง ๆ ที่กว้างขวาง โดยเฉพาะเรื่องผลประโยชน์ของสังคม ในวัยนี้ จะพยายามคิดตัดสินใจว่าสิ่งใดดีกว่า สิ่งใดที่ควรจะเป็นและสิ่งใดที่ควรเกิดขึ้นในสังคม

3.2 มีสมาธิโดยเฉพาะเกี่ยวกับเรื่องที่ตนสนใจมากเป็นพิเศษก็จะมีสมาธิในการศึกษาค้นคว้าและพยายามค้นหาความจริงเกี่ยวกับสิ่งนั้น ไม่ยอมทำถ้อยง่าย ๆ และมีความสามารถในการตั้งสมาธิควบคุมอารมณ์ของตนเองให้เหมาะสมกับกาลเทศะ

3.3 มีความคิดเจริญ กว้างขวาง ไปไกล พยายามแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มพูนความสามารถของตัว เริ่มเข้าใจในความสวยงาม ความไพเราะ ความเจริญในด้านนี้จะค่อยเป็นค่อยไป ไม่มีการเร่งเร้าให้เกิดขึ้นในวัยหนึ่งวัยใด โดยเฉพาะเด็กที่ฉลาดอาจเจริญได้ดี

3.4 มีจินตนาการมากมักชอบนั่งคิดฝันสร้างวิมานในอากาศอยู่คนเดียวเป็นเวลานาน ๆ การฝันกลางวันของวัยรุ่นมักเกี่ยวกับเรื่องเพื่อนต่างเพศ ความรัก และเรื่องเกี่ยวกับการประสบความสำเร็จในชีวิตอนาคตของตนเอง โดยอยากเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ แล้วแต่ใจของตนจะปรารถนา ความนึกฝันดังกล่าวนี้ ถ้าไม่ได้รับการแนะนำให้กระทำถูกทางหรือเพิกเฉยละเลยแล้ว ก็จะทำให้วัยรุ่นเกิดความฉลาดไม่กล้าเผชิญกับอุปสรรคในชีวิตและอาจก่อให้เกิดความชิงชังสังคม แต่ถ้าได้รับการแนะนำและสนับสนุนให้มีโอกาสได้กระทำกิจกรรมคู่กันแล้ว ก็จะเป็นการส่งเสริมการสร้างบุคลิกภาพให้ดียิ่งขึ้น

3.5 ความเชื่อมั่นต่าง ๆ เป็นไปอย่างรุนแรง โดยเมื่อปักใจเชื่ออะไรแล้วมักเชื่ออย่างจริงจังและไม่ยอมเชื่ออะไรแล้วก็ยากที่จะทำให้เชื่อได้ง่าย ๆ นอกจากจะมีหลักฐานมาอ้างอิง ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีทั้งประโยชน์และโทษ เพราะถ้าวัยรุ่นเชื่อมั่นไปในสิ่งที่ดีย่อมเกิดประโยชน์เป็นอย่างมาก แต่ถ้าไปหลงเชื่อมั่นในสิ่งที่ผิดแล้วอาจก่อให้เกิดความเสียหายได้

4 พัฒนาการด้านสังคม

เมื่อเด็กย่างเข้าสู่ช่วงวัยรุ่น มักมีการเปลี่ยนแปลงตนเองเกี่ยวกับสถานะความเป็นอยู่ภายในครอบครัว กล่าวคือ ต้องการความเป็นอิสระ เป็นตัวของตัวเอง ชอบอยู่ตามลำพัง ใช้ความคิดเห็นของตนเองอย่างอิสระ และต้องการมีห้องอยู่เป็นสัดส่วน มีของใช้ส่วนตัว ผู้ปกครองอาจช่วยเหลือเด็กได้ด้วยการจัดหาห้องส่วนตัวให้เขาอยู่ตามลำพัง ซึ่งจะสามารถช่วยได้มากในการปรับตัวเข้ากับสังคมของเขาในอนาคตต่อไป โดยเฉพาะความต้องการการยอมรับนับถือจากบุคคลรอบข้าง จึงมักพบว่า บ่อยครั้งที่วัยรุ่นมีความคิดเห็นขัดแย้งกับผู้ปกครอง จากปรากฏการณ์ดังกล่าว หากผู้ปกครองไม่เข้าใจ อาจจะทำให้วัยรุ่นเกิดปัญหาคับข้องใจ นำไปสู่การแสดงออกทางพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น ตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ สูบบุหรี่ หรือรักร่วมเพศ ประกอบกับวัยรุ่นเป็นวัยที่เป็นตัวของตัวเองสูง การคบเพื่อนวัยใกล้เคียงกันจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของวัยรุ่นเป็นอย่างมาก (Steinberg, 1996) ฉะนั้น การลดช่องว่างระหว่างวัยจึงเป็นสิ่ง

สำคัญที่ผู้ปกครองจะต้องเข้าใจความเป็นวัยรุ่น เปิดโอกาสให้มีอิสระในการตัดสินใจด้วยตนเองมากขึ้น และผู้ปกครองควรจะให้คำแนะนำ ดูแลอยู่ห่างๆ (ศรีเรือน แก้วกังวาน, 2545)

5 ความต้องการของวัยรุ่น

ความต้องการ คือ ความรู้สึกอยากได้ ซึ่งทำให้เกิดแรงผลักดัน แรงจูงใจ และก่อให้เกิดพฤติกรรมต่าง ๆ ที่พยายามให้บรรลุถึงความมุ่งหมายของความต้องการ ซึ่งสามารถแบ่งความต้องการของวัยรุ่น ได้ดังนี้ (สุชา จันทร์อม, 2540, หน้า 155-159)

5.1 ความต้องการทางเพศ เมื่อเข้าสู่วัยรุ่น มักพยายามดิ้นรนที่จะคบหาเพื่อนต่างเพศ ซึ่งมักถูกผู้ใหญ่กีดกัน เนื่องจากเกรงว่าจะเกิดความเสียหาย ซึ่งก่อให้เกิดความกดดันทางธรรมชาติ เนื่องจากในระยะนี้ต่อมต่าง ๆ ภายในร่างกายกำลังทำงานเต็มที่ โดยเฉพาะต่อมเพศที่ผลิตฮอร์โมนออกมาเพื่อควบคุมการเจริญเติบโตทางเพศ ทำให้วัยรุ่นพยายามหาทางออกเพื่อผ่อนคลายอารมณ์ไม่ว่าทางใดก็ทางหนึ่ง

5.2 ความต้องการได้รับอิสระ เนื่องจากมนุษย์เป็นสัตว์ชนิดที่พ่อแม่ต้องดูแลเอาใจใส่ลูก ซึ่งไม่สามารถดูแลตัวเองได้ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้พ่อแม่มีความใกล้ชิดและห่วงแหนลูกของตน คอยพิทักษ์รักษาไม่ยอมปล่อยให้ทำอะไรตามลำพัง เมื่ออยู่ในวัยเด็กก็ไม่มีปัญหาอะไร แต่พอเข้าสู่วัยรุ่นจะพยายามแสวงหาความจริง และพยายามยืนหยัดอยู่ด้วยลำแข้งของตัวเอง ดังนั้น พ่อแม่ควรรู้จักผ่อนปรน ปล่อยให้ลูกเป็นตัวของตัวเองบ้าง จะทำให้เด็กมีความเชื่อมั่น การพยายามกีดกันเด็กให้ทำตามที่เราต้องการ จะทำให้เด็กไม่กล้าตัดสินใจทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง บางครั้งจะเห็นได้ว่า แม้เด็กมีอายุพอที่จะรับผิดชอบด้วยตนเองแล้ว ก็ยังมีสภาพจิตใจและกิริยาท่าทางที่เป็นเด็กอยู่

5.3 ความต้องการที่จะหาเลี้ยงตนเอง เด็กหนุ่มสาวเริ่มมีความคิดที่จะหาเลี้ยงตนเองแทนที่จะต้องอาศัยพ่อแม่ ทั้งนี้เพราะคิดว่าการหาเงินได้ด้วยตัวเองทำให้เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจ การใช้เงินในการจับจ่ายสิ่งต่าง ๆ เป็นไปได้สบายใจโดยไม่ต้องเกรงใจใคร เพราะเป็นเงินที่หามาได้จากน้ำพักน้ำแรงของตนเอง และอีกประการหนึ่ง เพื่อเป็นการพิสูจน์ให้ผู้ปกครองเห็นว่าตนนั้นโตแล้ว ควรที่จะมีสิทธิเสรีภาพมากขึ้น แทนที่จะต้องถูกควบคุมเหมือนแต่ก่อน

5.4 ความต้องการที่จะได้รับความนับถือจากสังคม เด็กต้องการให้สังคมยอมรับนับถือว่าตนเองโตเป็นผู้ใหญ่แล้ว โดยพยายามทำตนให้เหมือนผู้ใหญ่ ดังนั้น จึงเป็นที่พบเห็นอยู่เสมอว่าวัยรุ่นหนุ่มสาวบางคน พยายามดื่มสุรา สูบบุหรี่ เพื่ออวดความเป็นผู้ใหญ่ ส่วนผู้หญิงมักพยายามแต่งตัว แต่งหน้า ใส่รองเท้าส้นสูง ทาปาก เขียนคิ้ว เป็นต้น

5.5 ความต้องการในปรัชญาชีวิตที่น่าพอใจ เด็กวัยรุ่นจะถามเรื่องราวที่ตนอยากรู้ อย่างมีเหตุผล ถ้าได้รับคำตอบที่ไม่พึงพอใจก็จะพยายามซักถามจนกว่าจะได้คำตอบที่พึงพอใจ โดยไม่ยอมเลิกถามความสงสัยง่าย ๆ

6 ปัญหาพัฒนาการของวัยรุ่น

เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงสูง ทั้งด้านร่างกาย ความคิด จิตใจ อารมณ์ และสังคม การเปลี่ยนแปลงต่างๆ นี้มีผลกระทบและก่อปัญหาให้กับวัยรุ่นได้ไม่มากนัก น้อยในบางคน ผู้วิจัยสรุปเฉพาะที่สำคัญได้ดังนี้ (สุชา จันทรโสม, 2540, หน้า 160-165)

6.1 ปัญหาทางด้านอารมณ์

วัยรุ่นจะมีอารมณ์เปลี่ยนแปลงได้ง่าย บางครั้งแสดงความพอใจ บางครั้งไม่พอใจ ซึ่งบางครั้งไม่มีเหตุผล สิ่งเหล่านี้ผู้ใหญ่โดยทั่วไปมักไม่ให้ความสนใจเพราะเห็นเป็นสิ่งที่ไร้สาระ ในความเป็นจริงแล้วนั้น การเปลี่ยนแปลงระดับจิตใจของวัยรุ่นเป็นเรื่องปกติธรรมดา ทั้งนี้เพราะธรรมชาติของวัยรุ่นมีอารมณ์เปลี่ยนแปลงได้ง่าย บางครั้งชอบปล่อยจิตใจให้ล่องลอยไป สร้างจินตนาการและวาดภาพความสำเร็จต่างๆ ตามความต้องการของตนเอง ธรรมชาติอย่างหนึ่งของวัยรุ่น คือ การขาดความยับยั้ง ขาดการเหนียวรั้ง เมื่อมีความรู้สึกอย่างไรก็จะแสดงออกทันทีไม่มีการยับยั้ง และความคิดเห็นของวัยรุ่นก็เป็นความรู้สึกที่รุนแรง ไม่ค่อยเดินสายกลาง การเข้าใจธรรมชาติข้อนี้จะช่วยให้มีการปฏิบัติต่อวัยรุ่นได้ดีขึ้น เพราะถ้ามีการขัดขวางความต้องการของวัยรุ่นโดยไม่มีการยอมรับฟังความคิดเห็นของวัยรุ่นก่อนแล้วก็อาจทำให้เกิดปัญหามากขึ้น รวมทั้งยังก่อให้เกิดความไม่ไว้วางใจในตัวผู้ใหญ่ขึ้นในจิตใจของวัยรุ่น

6.2 ปัญหาการปรับตัวเข้ากับสังคมของวัยรุ่น

พัฒนาการทางสังคมของวัยรุ่น สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ระยะคือ

ระยะที่ 1 วัยรุ่นจะยึดเอาตนเองเป็นศูนย์กลางหรือถือเอาตนเองเป็นจุดเด่น จะเปรียบเทียบกับอะไรก็มักจะเอาตนเองเป็นที่ตั้ง จะพูดคุยก็แต่เฉพาะเรื่องของตนเอง โดยไม่ยอมเข้าใจว่าสิ่งที่ตนพูดออกไปนั้นคนอื่นจะเข้าใจหรือไม่

ระยะที่ 2 วัยรุ่นจะพยายามเข้าสู่ความสัมพันธ์ในสังคมที่แท้จริง โดยวัยรุ่นจะค่อยๆ คลายจากการยึดตนเองเป็นศูนย์กลางและเริ่มเข้าใจว่าสังคมที่แท้จริงจะต้องมีการติดต่อซึ่งกันและกัน และจะต้องพึ่งพาอาศัยกัน เป็นต้น

ระยะที่ 3 วัยรุ่นจะมีการยอมรับนับถือระหว่างกัน ซึ่งในระยะนี้จะเป็นระยะสุดท้ายของพัฒนาการทางสังคม มีการยอมรับว่าทุกๆ คนมีความสำคัญเท่าๆ กัน แต่ละคนเป็นสมาชิกของสังคม มีความคิดความอ่านเป็นของตนเอง ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

ในระยะวัยรุ่น ถือเป็นวัยเริ่มต้นที่จะทำตนเข้าร่วมกับสังคม แต่บางครั้งผู้ใหญ่อาจยังไม่ยอมรับเพราะเห็นว่ายังเด็กเกินไป ทำให้วัยรุ่นพยายามเกาะกลุ่มกันเอง ซึ่งการรวมกลุ่มกันนี้อาจก่อให้เกิดพฤติกรรมตามๆ กันด้วยความคึกคะนอง มีการเอาอย่างกัน ทำตามแบบอย่างจากสื่อที่พบเห็น หรือบางทีก็เอาอย่างผู้ใหญ่ซึ่งมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม

6.3 ปัญหาทางครอบครัว

ครอบครัว ถือเป็นสถาบันทางสังคมแห่งแรกของทุกคน ดังนั้น บ้านจึงมีบทบาทมากสำหรับพฤติกรรม การพัฒนาและปัญหาของวัยรุ่นในครอบครัว หรือบ้านที่มีปัญหาย่อมมีผลโดยตรงต่อการพัฒนาวัยรุ่น ซึ่งพอจำแนกปัญหาสำคัญ ๆ ได้แก่

6.3.1 ปัญหาทางเศรษฐกิจของครอบครัว ครอบครัวที่ยากจนมักมีผลต่อการพัฒนาของเด็ก ทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสังคม เนื่องจากครอบครัวที่ขัดสนไม่สามารถหาอาหารและสิ่งต่างๆ ที่จำเป็นต่อพัฒนาการทางร่างกายของวัยรุ่นได้ ในขณะที่ร่างกายกำลังเจริญเติบโตนั้น ร่างกายต้องการอาหารที่มีคุณภาพประโยชน์สูง ซึ่งถ้าในระหว่างนี้วัยรุ่นไม่ได้รับอาหารอย่างสมบูรณ์แล้ว อาจทำให้พัฒนาการช้ากว่าปกติ ส่วนทางด้านจิตใจนั้น วัยรุ่นที่ครอบครัวมีฐานะยากจนจะเป็นคนคิดมาก อิจฉาริษยาคนที่ฐานะดีกว่า อาจผลักดันให้วัยรุ่นมีนิสัยลักขโมยได้ ทางด้านสังคมนั้น วัยรุ่นที่ฐานะยากจนจะไม่สามารถเข้าร่วมสังคมกับเพื่อนฝูงได้ เพราะมักคิดถึงปมด้อยของตนเองและกลัวว่าคนอื่นจะรังเกียจ ทำให้ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง และมักเก็บตัวอยู่คนเดียวเงียบ ๆ

6.3.2 บ้านแตก เป็นสภาพที่เกิดจากปัญหาพ่อแม่ทะเลาะกันเสมอ หรือในครอบครัวที่พ่อแม่หย่าร้างกัน หรือพ่อแม่ต่างไปมีภรรยาหรือสามีใหม่ สภาพการณ์เช่นนี้จะทำให้วัยรุ่น ไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ และไม่ได้รับความอบอุ่นจากครอบครัวเท่าที่ควร ทำให้มีผลสูงต่อจิตใจ วัยรุ่นจะกลายเป็นคนจิตใจวุ่นวาย คิดมาก ชอบเก็บตัว ไม่อยากกลับบ้าน หรือคิดหาทางหนีออกจากบ้านไป มั่วสุมอยู่กับกลุ่มเพื่อน ซึ่งบางทีอาจถูกชักนำไปในทางที่ผิด

6.3.3 ความรักจากครอบครัว ในบางครอบครัวที่มีความลำเอียงเกิดขึ้น โดยแสดงออกในการให้ความรักไม่เท่ากัน โดยเฉพาะลูกคนเล็กมักได้รับการดูแลเอาใจใส่และได้รับความรักมากกว่าคนอื่น หรือในบางครอบครัวอาจเกิดสภาพ ลูกรักลูกชังขึ้น ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้มีผลกระทบต่อพฤติกรรมและสภาพจิตใจของวัยรุ่น เมื่อมีการออกสู่วัยรุ่นที่ได้รับความรักและการตามใจอยู่เสมอ เมื่อมีเพื่อนก็มักเอาแต่ใจตัวเอง ทำให้ไม่ค่อยมีคนอยากคบหาสมาคมด้วย เวลาทำผิดมักไม่ยอมรับผิด เวลาถูกทำโทษจากโรงเรียนมักแสดงอาการก้าวร้าวและนำกลับมาฟ้องพ่อแม่ ซึ่งก่อให้เกิดความลำบากในการปกครองอย่างมาก

6.4.3 การเข้มงวดกวดขัน ในครอบครัวที่มีการเข้มงวดกวดขันมาก จะทำให้วัยรุ่นเป็นคนไม่มีความเชื่อมั่นและไม่กล้าแสดงออก ทั้งนี้เพราะเมื่ออยู่กับพ่อแม่ มักถูกกำหนดพฤติกรรมว่าควรทำเช่นใด เมื่อวัยรุ่นทำพฤติกรรมที่ขัดแย้งไปก็มักถูกดุด่า ทำให้ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นใหม่ๆ ของตนออกมา ส่งผลให้ไม่กล้าใช้ความคิดและแสดงความคิดเห็น ส่วนในครอบครัวที่ฉลาด มักเข้มงวดกวดขันพอสมควร ปล่อยให้วัยรุ่นแสดงความคิดเห็นของตนเอง ถ้าความคิดเห็นใดผิดก็ค่อยๆ อธิบายให้วัยรุ่นเห็นจริงตาม ซึ่งการทำเช่นนี้ มีผลดีอย่างมากต่อพัฒนาการของวัยรุ่นและยังเสริมสร้างบุคลิกภาพที่ดีให้แก่วัยรุ่นด้วย

ความรู้เกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

1 ความหมายและประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หมายถึง กลุ่มเครื่องดื่มที่มีเอทิลแอลกอฮอล์เป็นส่วนผสม เช่น เหล้า เบียร์ กระแช่ ไวน์ โดยที่เครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ละชนิดจะมีปริมาณแอลกอฮอล์แตกต่างกัน อาทิ เบียร์มีประมาณ ร้อยละ 5 ไวน์มีประมาณ ร้อยละ 12 เหล้ามีประมาณ ร้อยละ 40 (ทวีพร วิสุทธิมรรค, 2544, หน้า 96) เยาวรัตน์ ประภักษ์ขาม และพรพันธุ์ บุญยรัตน์พันธุ์ (2549, หน้า 57-99) กล่าวว่าในทางวิชาการ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หมายถึง เครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของเอทิลแอลกอฮอล์ ปริมาณไม่เกิน ร้อยละ 60 ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่คนสามารถดื่มได้และที่มาของแอลกอฮอล์ในเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต้องเป็นแอลกอฮอล์จากการเกษตร (Primary agriculture origin) เท่านั้น เช่น ผลไม้ เมล็ดจากพืช ข้าวแป้ง รากพืช น้ำตาลจากพืชและผลไม้เป็นต้น โดยที่เครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นสามารถแบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ได้ดังนี้

2.1 เครื่องดื่มแอลกอฮอล์กลั่น คือ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ได้จากการเอาน้ำสา (แป้งหรือน้ำตาลหมักด้วยยีสต์จนเกิดแอลกอฮอล์)มากลั่น อาจมีการเติมสี ปรุงกลิ่น แต่งรส เพื่อให้ถูกคอกผู้ดื่ม เช่น เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ขาว

2.2 เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่กลั่น คือ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ได้จากการหมักสาให้เกิดเป็นน้ำเมา แต่ไม่มีการกลั่น มักได้จากการหมัก เมล็ดธัญพืช แป้งจากพืช ผลไม้ และน้ำตาลจากพืช เช่น เบียร์ ไวน์ กระแช่ น้ำตาลเมา เป็นต้น

2 กลไกการออกฤทธิ์ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

แอลกอฮอล์สามารถออกฤทธิ์ได้นานถึง 24-48 ชั่วโมง เมื่อเข้าสู่ร่างกายจะถูกเมตาโบไลต์ ที่ตับ โดยเอนไซม์แอลกอฮอล์ดีไฮโดรจีเนส (Alcohol dehydrogenase) กลายเป็นอะเซทัลดีไฮด์ (Acetaldehyde) แล้วถูกเปลี่ยนเป็น อะซีเตท (Acetate) โดยเอนไซม์อะเซทัลดีไฮด์

ไฮด์ ดีไฮโดรจีเนส (Acetaldehyde dehydrogenase) และอะซีเตท (Acetate) จะถูกออกซิไดส์ (Oxidise) ต่อ กลายเป็นคาร์บอนไดออกไซด์ (Carbondioxide) และน้ำ โดยปกติจะสามารถย่อยสลายแอลกอฮอล์ได้ 10 มิลลิกรัมต่อชั่วโมง ส่วนที่เหลือจากการย่อยสลายจะถูกดูดซึมกลับเข้าสู่กระแสโลหิต มีผลกระทบต่อร่างกายดังนี้

2.1 ผลต่อระบบประสาทสมองส่วนกลาง แอลกอฮอล์มีฤทธิ์กดประสาทส่วนที่ควบคุมการตัดสินใจ สติ การยั้งคิด ทำให้เกิดอาการพูดอ้อแอ้ กล้ามเนื้อทำงานไม่ประสานกัน เสียการทรงตัว มีความเคลิบเคลิ้ม การตัดสินใจผิดพลาด ถ้าหากดื่มปริมาณมากจะกดศูนย์ควบคุมการหายใจและการไหลเวียนเลือด

2.2 ผลต่อระบบหัวใจ หลอดเลือด แอลกอฮอล์มีฤทธิ์กดการบีบตัวของกล้ามเนื้อหัวใจทำให้เส้นเลือดขยายตัว ความดันโลหิตต่ำลงเล็กน้อย เส้นเลือดที่ผิวหนังขยายตัว ทำให้มีอาการใบหน้า ลำคอแดง วัสดุร้อน ถ้าดื่มในปริมาณมาก อุณหภูมิของร่างกายจะลดต่ำลง เพราะเส้นเลือดส่วนปลายขยาย ทำให้ร่างกายสูญเสียความร้อน

2.3 ผลต่อระบบทางเดินอาหาร แอลกอฮอล์มีฤทธิ์ทำให้มีการหลั่งน้ำย่อยมากขึ้น ส่งผลให้เกิดการระคายเคืองเยื่อ เกิดแผลในกระเพาะอาหาร อาเจียน เกิดอาการแทรกซ้อนอื่น ๆ เช่น สูญเสียเลือด ขาดโปรตีน วิตามินบี 1(Thiamine) เกิดอาการชาตามปลายมือปลายเท้า

2.4 ผลต่อดับ ผู้ที่ดื่มแอลกอฮอล์มานานจะเกิดความผิดปกติของการเผาผลาญที่ตับ การผลิตน้ำตาลลดลง ทำให้น้ำตาลในเลือดต่ำ ร่างกายมีกรดคีโตน (Ketoacidosis) และมีไขมันสะสมที่เซลล์พาเรนไคมาของตับ (Liver parenchyma or Fatty liver) ทำให้เกิดอาการตับอักเสบกลายเป็นตับแข็งและมะเร็งตับได้ นอกจากนี้ การตกค้างของแอลกอฮอล์ยังมีผลต่อระบบต่อมไร้ท่อ ทำให้เกิดความไม่สมดุลของเกลือแร่ในร่างกาย ความไม่สมดุลของสเตียรอยด์ฮอร์โมน เกิดอาการเต้านมโต ลูกอัณฑะเหี่ยว สติปัญญาเสื่อมถอยและอารมณ์แปรปรวน

3 พิษของแอลกอฮอล์

พิษของแอลกอฮอล์ (Alcohol intoxication) ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขต่อไปนี้ คือ

3.1 ระดับแอลกอฮอล์ในกระแสเลือด ที่ทำให้เกิดพิษต่อร่างกาย คือ ระดับปานกลาง

3.2 ความเร็วของอัตราเพิ่มแอลกอฮอล์ในกระแสเลือด เริ่มจากมีในกระแสเลือดระดับเล็กน้อย ตั้งแต่ 0.05 mg% ปานกลาง ตั้งแต่ 0.10 mg% และรุนแรง ตั้งแต่ 0.30 mg%

3.3 เวลาที่ระดับแอลกอฮอล์ทรงตัวอยู่ในกระแสเลือด

ตาราง 1 ระดับความรุนแรงของการติดแอลกอฮอล์

ระดับ แอลกอฮอล์	อาการและพฤติกรรมที่พบ ในผู้ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
ระดับอ่อนมาก/ เล็กน้อย (Early Stage)	- ดื่มเพื่อลดความเคร่งเครียด กังวล เพื่อความสนุกสนาน - หมกมุ่นอยู่กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ - ดื่มในปริมาณที่มากขึ้นเรื่อย ๆ
ระดับอ่อน ปานกลาง (Early Middle Stage)	- ความจำบกพร่อง หรือจำเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเองไม่ได้ เมื่อสร้างเม (Black out) - มีความทนต่อแอลกอฮอล์ - ใช้กลไกทางจิตและการปรับตัวไม่เหมาะสม เช่น ใช้เหตุผล
ระดับปานกลาง (Middle Stage)	- ดื่มมากขึ้น มีปัญหาด้านการทำงาน มีปัญหาสัมพันธภาพกับคู่ชีวิต ครอบครัว - อารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย แปรปรวน ขาดเหตุผล ซึมเศร้า กังวล - มีการแอบดื่มหรือซุกซ่อนเหล้าเพื่อมาดื่มในที่ทำงานหรือในครอบครัว
ระดับมาก (Late Middle Stage)	- ความจำบกพร่อง มีอสัง - อารมณ์เศร้า ทำร้ายตัวเองจากความรู้สึกผิด - ความภาคภูมิใจต่ำ ลึกลับหวัง สงสารตัวเอง ขาดความนับถือตนเอง
ระดับรุนแรงมาก (Late Stage)	- สูญเสียงาน พึ่งพาผู้อื่นด้านเศรษฐกิจ (ขอเงินผู้อื่นเพื่อมาซื้อ เครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ดื่ม) - มีปัญหาขัดแย้งกับคู่ครอง/ครอบครัว - มีความต้องการดื่มรุนแรงและขมขู่ ก้าวร้าวเมื่อถูกขัดขวาง - ดื่มจนเกิดผลเสียต่อตนเอง
เกิดอาการติด เครื่องดื่ม แอลกอฮอล์เรื้อรัง (Alcoholism)	- ควบคุมตนเองไม่ได้ (ขาดจริยธรรม ศีลธรรมที่ดีงาม) - ดื่มแล้วเมาซ้ำ (Tolerance) - ดื่มตั้งแต่เช้า ถ้าไม่ดื่มจะมีอาการขาด - มีอาการผิดปกติ แอลกอฮอล์เป็นพิษ ต้องรับการรักษาในโรงพยาบาล เกิด อาการเจ็บป่วยทางกาย

	- เกิดอาการทางจิต หวาดกลัว ระวัง ซึมเศร้า ทำร้ายตนเอง
เสียชีวิต	- การเจ็บป่วยทางกายและอาการเป็นพิษของแอลกอฮอล์ - ไตวายการหายใจล้มเหลว ฯลฯ

นโยบายและยุทธศาสตร์แก้ไขปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย

บัณฑิต ศรไพศาล และคณะ (2548) ได้ประมวลข้อมูลและสรุปความเป็นมาของนโยบายควบคุมปัญหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประเทศไทยนับแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน พบว่านโยบายดังกล่าวได้มีการกำหนดและเปลี่ยนแปลงพัฒนาไปตามสถานการณ์เรื่อยมานับแต่ประวัติศาสตร์ ซึ่งสามารถมองเป็นแนวคิดใหญ่ ๆ ได้ 3 แนวคิด ได้แก่ (1) แนวคิดการกำหนดนโยบายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อประโยชน์ของรัฐ (2) แนวคิดการกำหนดนโยบายควบคุมปัญหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เบื้องต้น และ (3) แนวคิดการกำหนดนโยบายควบคุมปัญหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อประโยชน์ด้านสุขภาพของประชาชนและสังคม แต่ อย่างไรก็ตาม แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการควบคุม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อให้เกิดผลดีต่อสุขภาพ คือ แนวคิดที่ (2) และที่ (3) ดังนั้นจึงนำเสนอเฉพาะแนวคิดที่เกี่ยวข้อง ดังกล่าวข้างต้น มีรายละเอียดดังต่อไปนี้คือ

1 แนวคิดที่ 2 การกำหนดนโยบายควบคุมปัญหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เบื้องต้น

1.1 การออกมาตรการควบคุมการเข้าถึงและหาซื้อ

รัฐมีนโยบายจำกัดอุปทานเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรก โดยจำกัดเวลาขาย ตามกฎกระทรวงการคลัง พ.ศ. 2504 ออกตามความใน พ.ร.บ.เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2493 กำหนดให้ผู้ได้รับอนุญาตจำหน่ายปลีกเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (จำหน่าย ครั้งละต่ำกว่า 10 ลิตร) ที่ไม่ใช่จำหน่ายเพื่อดื่ม ณ สถานที่ขาย จำหน่ายได้เฉพาะเวลา 11.00–14.00 น. และ 17.00–02.00 น. ของวันถัดไป ต่อมา มีการจำกัดเวลาเพิ่มขึ้น โดยกำหนดให้ผู้รับอนุญาตจำหน่ายปลีกเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทั้งที่จำหน่ายเพื่อดื่ม ณ สถานที่ขาย (ใบอนุญาตขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภทที่ 5 และ 6) และไม่ใช่จำหน่ายเพื่อดื่ม ณ สถานที่ขาย (ใบอนุญาตขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภทที่ 3 และ 4) ให้จำหน่ายได้เฉพาะเวลา 11.00–14.00 น. และ 17.00–24.00 น. ตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับ 253 พ.ศ. 2515

1.2 การออกมาตรการจำกัดบริบทการดื่ม

พ.ร.บ.สถานบริการ พ.ศ. 2509 มาตรา 16(2) กำหนดห้ามมิให้ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการ ยินยอมหรือปล่อยให้พลละละเลย ให้ผู้มีอาการมึนเมาจนประพาดิ้วนวายหรือครองสติไม่ได้เข้าไปหรืออยู่ในสถานบริการระหว่างเวลาทำการ มาตรา 16(3) ห้ามมิให้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้มีอาการมึนเมาจนประพาดิ้วนวายหรือครองสติไม่ได้ และมาตรา

16/1 ห้ามมิให้ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการ ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้ผู้มีอายุต่ำกว่า 20 ปี บริบูรณ์ ซึ่งมีได้ทำงานในสถานบริการนั้น เข้าไปในสถานบริการระหว่างเวลาทำการ

1.3 มาตรการลดอุบัติเหตุ

ในปี พ.ศ. 2522 รัฐได้ออก พ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 กำหนดห้ามมิให้ผู้ขับขี่รถในขณะมีเมาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือของอย่างอื่น (มาตรา 43(2)) กำหนดให้เจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ผู้ขับขี่หยุดรถ และสามารถสั่งให้มีการทดสอบว่า ผู้ขับขี่หย่อนความสามารถในการขับ หรือมาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือของมีเมาอย่างอื่นหรือไม่ และ พ.ร.บ. การขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 กำหนดให้ผู้ได้รับอนุญาตปฏิบัติหน้าที่ประจำรถต้องไม่เสพหรือเมาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือของมีเมาอย่างอื่น (มาตรา 102(3)) นอกจากนี้ยังมีการออกกฎกระทรวง ฉบับที่ 16 พ.ศ. 2537 ออกตามความใน พ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 กำหนดไม่ให้ผู้ขับขี่ขับรถขณะเมาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการกำหนดระดับแอลกอฮอล์ในเลือดที่ผิดกฎหมาย เท่ากับ 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์

1.4 มาตรการบำบัดรักษา

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 17) พ.ศ. 2547 มาตรา 49 กำหนดให้ในกรณีที่ศาลพิพากษาลงโทษจำคุก หรือพิพากษาว่ามีความผิด แต่รอการกำหนดโทษหรือรอการลงโทษบุคคลใด ถ้าศาลเห็นว่าบุคคลนั้นได้กระทำความผิดเกี่ยวกับการเสพเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นอาชญา หรือการเป็นผู้ติดยาเสพติดให้โทษ ศาลจะกำหนดในคำพิพากษาว่า บุคคลนั้นจะต้องไม่เสพเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ภายในระยะเวลาไม่เกินสองปีนับแต่วันพ้นโทษหรือวันปล่อยตัวเพราะรอการกำหนดโทษหรือรอการลงโทษก็ได้

1.5 มาตรการรณรงค์

ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 177 พ.ศ. 2540 ข้อ 5 กำหนดให้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นอาหารที่ต้องมีฉลาก โดยติดฉลากคำเตือนเป็นภาษาไทยที่มองเห็นได้ง่าย ใช้ตัวอักษรที่ขนาดความสูงไม่น้อยกว่า 2 มิลลิเมตร สีของข้อความตัดกับสีพื้นของฉลาก

2 แนวคิดที่ 3 การกำหนดนโยบายควบคุมปัญหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อประโยชน์ด้านสุขภาพของประชาชนและสังคมโดยรวม (พ.ศ. 2544-ปัจจุบัน)

มาตรการควบคุมการโฆษณาตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 29 กรกฎาคม 2546 เห็นชอบและมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามมาตรการและแผน/โครงการ ที่ต้องเร่งดำเนินการระยะสั้น ความ กำหนดให้มีการห้ามเผยแพร่สปอ ร์โฆษณาเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์หรือสปอ ร์โฆษณาของบริษัทผู้ผลิต ห้ามการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ทุกรูปแบบ

รวมทั้งการแสดงเครื่องหมายการค้าชื่อผลิตภัณฑ์ ชื่อบริษัทผู้ผลิต ทั้งภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว ตลอดจนการกล่าวถึงผู้สนับสนุนรายการ และห้ามแพร่ภาพโฆษณา (ทุกรูปแบบ) ในรายการ ถ่ายทอดการแข่งขันกีฬาภายในประเทศ ทั้งทางวิทยุและโทรทัศน์ในช่วงเวลา 05.00–22.00 น. และให้โฆษณาได้เฉพาะภาพลักษณ์ของบริษัทหรือกิจการ โดยห้ามการโฆษณาในลักษณะชักชวน ให้บริโภคหรืออวดอ้างสรรพคุณผลิตภัณฑ์โดยเด็ดขาด ในช่วงเวลา 22.00–05.00 น. และ กำหนดให้การโฆษณาป้ายกลางแจ้งต้องระบุค่าเตือน

สถานการณ์ปัญหาและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มวัยรุ่น

1 สถานการณ์การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มวัยรุ่น

จากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ เมื่อปี 2546 พบว่าคนไทยอายุ 11 ปีขึ้นไป ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีจำนวน 18.61 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 29.13 ของประชากร ทั้งหมด 63.88 ล้านคน โดยเฉพาะในช่วงเวลา 7 ปี (2539–2546) พบว่า กลุ่มวัยรุ่นหญิง อายุ 15-19 ปี ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มจำนวนเกือบ 6 เท่าตัว คือจากร้อยละ 1.0 เป็นร้อยละ 5.6 และดื่มเป็นประจำ (ดื่ม 1-2 ครั้งต่อสัปดาห์ถึงดื่มทุกวัน) ถึงร้อยละ 14.1 วัยรุ่นเพศ ชายวัย 11-19 ปี ที่บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จำนวนประมาณ 1.06 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 21.23 ของประชากรในกลุ่มนี้

ข้อมูลจากการสำรวจพฤติกรรมกรรมการสูบบุหรี่และดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กลุ่มประชากร อายุ 15 ปีขึ้นไป ในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2547 พบว่า ภาคเหนือมีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มากที่สุด โดยเฉพาะประชากรชายมีการดื่มอย่างอันตราย (การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในเพศ ชายมากกว่า 40 กรัมต่อวัน และเพศหญิง 20 กรัมต่อวัน) สูงกว่าภาคอื่น ๆ เท่ากับ ร้อยละ 20 รองลงมาคือ ภาคกลาง ร้อยละ 17.1 และเมื่อพิจารณาตามเขตสาธารณสุข พบว่า ความ ชุกของการดื่มอย่างอันตรายในประชากรชายสูงสุด ในเขต 9 (พิษณุโลกเพชรบูรณ์ แพร่) ร้อยละ 24.5 เพศ พบว่า เพศชายดื่มมากกว่าเพศหญิง เมื่อพิจารณาตามกลุ่มอายุ พบว่า ชายอายุ 15-29 ปี เป็นกลุ่มที่มีการดื่มอย่างเสี่ยงอันตรายสูงกว่าชายกลุ่มอายุอื่น ๆ คือ ร้อยละ 21.5 ปริมาณแอลกอฮอล์บริโภค โดยเฉลี่ยเท่ากับ 51.8 กรัมต่อวัน ส่วนในเพศหญิงทุกกลุ่มอายุมีการ ดื่มอย่างเสี่ยงอันตรายสูง เพียงร้อยละ 0.6 – 2.6 คิดเป็นปริมาณแอลกอฮอล์บริโภค โดยเฉลี่ย เท่ากับ 7.9 กรัมต่อวัน ซึ่งนับว่าต่ำมากเมื่อเทียบกับชาย นอกจากนี้ ในแง่ของการเคยดื่มอย่าง หนัก พบว่า ทั้งชายและหญิงในกลุ่มอายุนี้มีความชุกสูงสุด คือ ร้อยละ 70 และ 24 ตามลำดับ และความถี่ของการดื่มหนักในครั้งเดียว (Binge drinking) ทั้งชายและหญิง มีสูงกว่ากลุ่มอายุ

อื่น ๆ เช่นกัน กล่าวคือ ในรอบ 1 ปี สูงถึง 40 ครั้ง และ 8 ครั้ง ตามลำดับ จากการศึกษาภาคตัดขวางนี้ สะท้อนให้เห็นว่ากลุ่มเยาวชนได้ถูกคุกคามจากภัยของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากที่สุด (เยาวรัตน์ ปรปักษ์ขาม และพรพันธุ์ บุญยรัตพันธุ์, 2549)

2 ปัจจัยและเงื่อนไขบางประการที่เกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น

2.1 ปัจจัยพื้นฐานบุคคล

2.1.1 อายุ การศึกษาส่วนมากพบว่า ช่วงอายุที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นช่วงวัยรุ่น เพราะเป็นวัยที่อยากรู้อยากลอง ต้องการมีประสบการณ์ด้านต่างๆ แต่ยังขาดการไตร่ตรองที่ดี ที่รอบคอบ ดังที่ สมิต วัฒนธัญญกรรม และคณะ (2544) ศึกษาการแพร่ระบาดของสารเสพติดและปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการเสพยาเสพติด ของนักเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดปทุมธานี พบว่า อายุที่เริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากที่สุด คือ อายุมากกว่า 12 ปี รองลงมา คือ 10-12 ปี เท่ากับร้อยละ 73.98 และ 24.07 ตามลำดับ ประภาเพ็ญ สุวรรณ และคณะ (2541) พบว่า ผู้ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นครั้งแรก อายุเพียง 15-16 ปี และอายุเฉลี่ยเท่ากับ 18 ปี สอดคล้องกับ ภาวิณี อยู่ประเสริฐ (2540) ศึกษา นักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพฯ พบว่า นักเรียนที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 71 อายุระหว่าง 14-17 ปี รองลงมาอายุ 10-13 ปี

2.1.2 เพศ จากการศึกษาพบว่า เพศมีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ส่วนมากเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง (Elickson, 1995; กุหลาบ รัตนจักรธรรม และคณะ, 2540; ประภาเพ็ญ สุวรรณ และคณะ, 2541; ปรีชา วิหคโต และคณะ, 2542)

สรุปได้ว่า ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ที่เกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ส่วนมากจะพบในช่วงวัยรุ่น และเพศชาย เนื่องจากเป็นวัยอยากรู้อยากลอง มีความเสี่ยงที่จะเข้าสู่เส้นทางการดื่ม จากการคบเพื่อน จากการเลียนแบบบุคคล และต้องการการยอมรับในกลุ่มเพื่อน

2.2 ปัจจัยด้านการรับรู้ภายในบุคคล (Personal factors)

2.2.1 การรับรู้ประสิทธิผลแห่งตน (Self-efficacy)

การศึกษาของ โออีและเบอร์โรว์ (Oei & Borrow, 2000) พบว่า การรับรู้ประสิทธิผลแห่งตนในการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานการณ์ทางสังคมและอารมณ์ มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวัยรุ่น และการศึกษาของ จิราภรณ์ เทพหนู (2540) พบว่า นักเรียนที่มีการรับรู้ประสิทธิผลแห่งตนในเรื่องทั่วไปต่ำ จะมี

โอกาสเสี่ยงต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็น 17.68 เท่า ของนักเรียนที่มีการรับรู้ประสิทธิผลแห่งตนสูง

2.2.2 ความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ผล ศึกษาของ สุจิตรา อินทวงษ์ (2548) เรื่องความคาดหวังจากการดื่มและแบบแผนการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ 4-6 จำนวน 1,152 คน จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์กับแบบแผนการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น คือ ด้านความกล้าแสดงออก การเปลี่ยนแปลงภาวะอารมณ์ ความรู้สึกฟุ้งฟิง การกระตุ้นในเรื่องเพศ การเปลี่ยนแปลงการรู้คิด และการลดความตั้งใจ เครียด คล้ายคลึงกับการศึกษา ของ Levy & Earleywine (2003) พบว่า วัยรุ่นที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ส่วนใหญ่จะมีความคาดหวัง ในสิ่งที่ตนเองคิดว่าดีอยู่ในระดับสูง

2.2.3 การเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-esteem)

ประภาเพ็ญ สุวรรณและคณะ (2541) พบว่า เยาวชนที่มีระดับการนับถือตนเองต่ำจะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 48.0 ในขณะที่กลุ่มที่นับถือตนเองระดับปานกลางและสูง ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพียง ร้อยละ 38.5 และ 41.2 ตามลำดับ นอกจากนี้ สมิต วัฒนธัญญกรรมและคณะ (2544) พบว่า ปัจจัยที่สามารถทำนายพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น ได้แก่ อายุ บุคลิกภาพมีความวิตกกังวลและซึมเศร้า เกเร ทำผิดกฎระเบียบ แบบอย่างการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และความเสี่ยงต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สามารถคาดคะเนกลุ่มได้ถูกต้อง ร้อยละ 50.64

สรุปได้ว่า ปัจจัยการรับรู้ภายใน บุคคลของวัยรุ่น มีส่วนสำคัญต่อการตัดสินใจดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ วัยรุ่นที่มีการรับรู้ประสิทธิผลแห่งตนในการปฏิเสธการดื่มและเห็นคุณค่าของตนเองต่ำ ประกอบกับมีความคาดหวังผลจากการดื่มในเชิงบวกสูงและมีทัศนคติยอมรับการดื่มว่าเป็นเรื่องปกติ จะมีโอกาสเข้าสู่เส้นทางดาร์ตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ง่าย

3 ปัจจัยสิ่งแวดล้อม (Environmental factors)

3.1 เพื่อนและผู้ใกล้ชิด

ผล การศึกษาของ บอท และคณะ (Bot et al., 2005) เกี่ยวกับพฤติกรรมดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเพื่อนและของวัยรุ่นในกลุ่มอายุ 12-14 ปี พบว่า พฤติกรรมการดื่มของเพื่อนสนิทมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มของวัยรุ่น และ ผลการศึกษาของ ดิจค์สตร้า และคณะ (Dijkstra et al., 2001) เรื่องอิทธิพลทางสังคมต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย ประกอบด้วย อิทธิพลของตัวแบบในสังคมและสิ่งแวดล้อมที่

เกี่ยวข้องกับคาร์ตัม ซึ่งเป็นการเรียนรู้โดยการสังเกตและการติดต่อ สื่อสารกับบุคคลอื่นๆ ได้แก่ พ่อ แม่ และกลุ่มเพื่อน พบว่า อิทธิพลจากพ่อแม่และเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรม การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษา ($r = 0.40$) ประภาเพ็ญ สุวรรณและคณะ (2541) พบว่า ผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์กับครอบครัวในเชิงลบ คือ มีการทะเลาะหรือมีปากเสียงกับบุคคลในครอบครัว ในทางตรงกันข้าม กลุ่มวัยรุ่นที่มีความสัมพันธ์กับเพื่อนในระดับดี จะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากที่สุด กล่าวคือ ผู้ที่มีเพื่อนที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะดื่มมากกว่าผู้ที่มีเพื่อนไม่ดื่ม รวมทั้งพบว่า นักเรียนมัธยม อาชีวและอุดมศึกษา มีบิดา เพื่อน ญาติพี่น้อง และมารดา ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากถึงร้อยละ 60.9, 53.3, 33.3 และ 20.6 ตามลำดับ

3.2 สื่อโฆษณา

บริษัทผู้ผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้พยายามผลิตสื่อ เพื่อชักจูงให้วัยรุ่นเห็นว่าการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสิ่งที่ดี มีหลักฐานบ่งชี้ว่า การโฆษณามีอิทธิพลต่อการสร้างค่านิยมยอมรับการดื่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเยาวชนซึ่งเป็นวัยที่กำลังบ่มเพาะบุคลิกภาพ มีแนวโน้มเสี่ยงต่อพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดอันตรายต่างๆ จึงทำให้เป็นวัยที่อ่อนไหวที่จะทำตามการโฆษณาชวนเชื่อของธุรกิจเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งการโฆษณามักเชื่อมโยงกลุ่มวัยรุ่นให้เข้าใจผิดไปว่า ค่านิยมที่เยาวชนชื่นชอบต่างๆ จะได้รับจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การโฆษณาทำให้เห็นว่าการดื่มเป็นเรื่องธรรมดาในสังคม การได้รับสื่อสารเชิงบวก ซ้ำๆ หลายหนในลักษณะด้านเดียว เน้นความสนุกสนาน เสน่ห์ทางเพศ ความหรูหรามีระดับ และไม่มีโทษภัย ย่อมมีผลต่อเจตคติและมีแนวโน้มนำไปสู่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จนเกินพอดีส่งผลกระทบต่อสุขภาพตามมามากมาย สื่อโฆษณามีผลอย่างมากในเด็กและเยาวชนที่ส่วนใหญ่นิยมชมชอบโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แม้ว่าอายุยังไม่ถึงวัยที่จะซื้อและดื่มได้ตามกฎหมายก็ตาม (IAS Fact Sheet อ้างอิงใน ยงยุทธ ขจรธรรม และคณะ , 2547) สอดคล้องกับการศึกษาของ กำจร หลุยยะพงศ์ (2539) ซึ่งทำการวิเคราะห์เนื้อหาการนำเสนอภาพของความเป็นชายในการโฆษณาเบียร์ยี่ห้อหนึ่ง โดยศึกษาสื่อสิ่งพิมพ์ย้อนหลัง 62 ปี และสื่อโทรทัศน์ย้อนหลัง 20 ปี พบว่า ได้นำเสนอภาพความเป็นชายมาตลอด แม้ว่าจะปรับบุคลิกบ้างให้เหมาะสมตามยุคตามสมัย คือ จากความเป็นชายในแบบสังคมเกษตรกรรมมาเป็นแบบสังคมอุตสาหกรรม และความเป็นชายแบบใหม่ในที่สุด แต่องค์ประกอบที่เหมือนกันตลอด ได้แก่ รูปลักษณ์ภายนอก อารมณ์ความรู้สึกของผู้ชาย ปฏิสัมพันธ์ของผู้ชายต่อผู้หญิงและกิจกรรมของผู้ชาย เป็นต้น

3.3 โอกาสที่เอื้อต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

สมิต วัฒนธัญญกรรม และคณะ (2544) พบว่า นักเรียนดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ให้ข้อมูลว่าดื่มใน การสังสรรค์สูงสุด ถึงร้อยละ 68.2 รองลงมาได้แก่ เนื่องจากสามารถหาได้ง่ายจากร้านค้าในละแวกใกล้บ้านใกล้โรงเรียน ฤทธิ์ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รุนแรงน้อยกว่าสิ่งเสพติดอื่นๆ และสังคมส่วนใหญ่ให้การยอมรับ

4 แบบแผนพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เสี่ยงต่อการเกิดอันตราย

พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่เสี่ยงต่อการเกิดอันตราย สามารถแบ่งออกเป็น 3 แบบแผน (สาวิตรี อัจฉนาภกรชัย และสุวรรณา อรุณพงษ์ไพศาล, 2543) ดังนี้

4.1 พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีความเสี่ยงน้อย (Low risk drinking) หมายถึง การดื่มที่ไม่เกิดปัญหาตามมา ทั้งต่อผู้ดื่มเองและสังคมรอบข้าง โดยมีปริมาณการดื่มของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ละประเภท ไม่เกิน 2 ดื่มมาตรฐานต่อวันในเพศหญิง ดังนี้ เบียร์ชนิดแรง (6.5 ดีกรี) 1.5 กระป๋อง เหล้า(40 ดีกรี) 50 มิลลิลิตร หรือการดื่มไม่เกิน 4 ดื่มมาตรฐานต่อวันในเพศชาย ดังนี้คือ เบียร์ชนิดแรง 3 กระป๋อง เหล้า (40 ดีกรี) 100 มิลลิลิตร และต้องมีวันที่ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อย่างน้อย 2 วันต่อสัปดาห์ หรือการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ปริมาณไม่เกิน 14 ดื่มมาตรฐานต่อสัปดาห์ในเพศหญิง หรือ 21 ดื่มมาตรฐานต่อสัปดาห์ในเพศชายจึงจะเรียกว่า ดื่มอย่างปลอดภัย (Safe Limit Drinking)

4.2 พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เสี่ยงต่ออันตรายสูง (Hazardous Drinking) หมายถึง การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในลักษณะที่ทำให้ผู้ดื่มเพิ่มความเสี่ยงทำให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพ โดยองค์การอนามัยโลก ได้จัดไว้ว่าเป็นความผิดปกติชนิดหนึ่ง การกำหนดการดื่มแบบเสี่ยง จะใช้การกำหนดระดับปริมาณแอลกอฮอล์เฉลี่ยที่คนไม่ควรดื่มเกินต่อสัปดาห์หรือต่อครั้ง (Threshold values) ซึ่งเป็นระดับที่สัมพันธ์กับความเสี่ยงต่อการเกิดอันตรายของผู้ดื่ม กล่าวคือ การดื่มมากกว่า 2 ดื่มมาตรฐาน แต่ไม่เกิน 4 ดื่มมาตรฐานต่อวัน ในเพศหญิง ซึ่งเทียบได้กับเบียร์ชนิดแรง 3 กระป๋อง หรือเหล้า 40 ดีกรี 100 มิลลิลิตร หรือการดื่มที่มากกว่า 4 ดื่มมาตรฐาน แต่ไม่เกิน 6 ดื่มมาตรฐานต่อวันในเพศชาย ซึ่งเทียบได้กับเบียร์ชนิดแรง 4.5 กระป๋อง หรือเหล้า 40 ดีกรี 150 มิลลิลิตร รวมทั้ง การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แบบ “เม้าท์วอร์น้า” (Binge drinking) ก็ถือเป็นกรดื่มแบบเสี่ยงต่อการเกิดอันตรายด้วย

4.3 พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เป็นอันตราย (Harmful Drinking) หมายถึง การดื่มที่ทำให้เกิดอันตรายต่อสภาพร่างกายหรือจิตใจ ภาวะนี้กำหนดโดย องค์การ

อนามัยโลก และให้คำจำกัดความโดยอาศัยตามหลักเกณฑ์ของสมาคมนจิตแพทย์อเมริกัน (Diagnosis and Statistical Manual of Mental Disorder Fourth Edition (DSM IV)) ประกอบด้วย

1. มีหลักฐานชัดเจนว่า แอลกอฮอล์ทำให้เกิดอันตรายต่อร่างกายและจิตใจ
2. ลักษณะของอันตรายสามารถตรวจพบได้
3. ต้องดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ติดต่อกัน อย่างน้อย 1 เดือน หรือดื่มหลายครั้งในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา
4. ต้องไม่เข้าหลักเกณฑ์การวินิจฉัยสำหรับภาวะติดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (Alcohol dependence)

โดยลักษณะการดื่มแบบอันตราย เป็นดังนี้คือ การดื่มมากกว่า 4 ดื่มมาตรฐานต่อวันในเพศหญิง ซึ่งเทียบได้กับเบียร์ชนิดแรง 3 กระป๋อง หรือเหล้า 40 ดีกรี 100 มิลลิลิตร ขึ้นไป หรือการดื่มที่มากกว่า 6 ดื่มมาตรฐานต่อวันในเพศชาย ซึ่งเทียบได้กับเบียร์ชนิดแรง 4.5 กระป๋อง หรือเหล้า 40 ดีกรี 150 มิลลิลิตร ขึ้นไป

5 ผลกระทบที่เกิดจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทำให้เป็นสาเหตุสำคัญที่ส่งผลให้เกิดปัญหาต่อสุขภาพทั้งด้านมิติทางกาย จิตใจ และสังคม ดังนี้คือ

5.1 มิติทางกาย จะทำลายระบบการทำงานของอวัยวะต่างๆในร่างกาย เช่น ระบบกล้ามเนื้อ ระบบประสาททำงานผิดปกติ การตัดสินใจช้าลง ความสามารถในการขับชี่ ยานพาหนะลดลง ทำให้ขาดสติ ประมาท นำมาซึ่งอุบัติเหตุทางการจราจร จากการทำงาน และบาดเจ็บจากความรุนแรง ดังรายงานกลุ่มงานระบาดวิทยาโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค เกี่ยวกับอุบัติเหตุจราจรทางบก พบว่า ร้อยละ 73 ของผู้บาดเจ็บรุนแรง มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อนเกิดเหตุ ที่สำคัญคือ ร้อยละ 44 เป็นเยาวชนอายุต่ำกว่า 18 ปี และร้อยละ 50 ของการเกิดอุบัติเหตุทั่วไปมีสาเหตุมาจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยพบว่า ผู้บาดเจ็บในห้องฉุกเฉินมีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อนเกิดอุบัติเหตุ สูงถึงร้อยละ 62 และกลุ่มอายุที่เกิดสูงที่สุด คือ 21-35 ปี รองลงมาคือ 15-20 ปี ร้อยละ 42 และ 18.7 ตามลำดับ (ไพบุลย์ สุริยะวงศ์ไพศาล, 2545)

5.2 มิติทางจิตใจ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ปริมาณมากและต่อเนื่อง เป็นต้นเหตุทำให้เกิดภาวะซึมเศร้า ดังที่มีรายงานว่า อัตราการติดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สัมพันธ์กับภาวะเครียดและ ภาวะซึมเศร้าสูงมาก โดยพบว่า ผู้ที่ติดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะมีความเครียด

ระดับสูงหรือรุนแรงมากที่สุด รองลงมาได้แก่ มีอาการซึมเศร้าอยู่ในระดับที่ถือว่าควรพบแพทย์, มีความคิดอยากฆ่าตัวตาย, และมีความคิดอยากฆ่าผู้อื่น เท่ากับ ร้อยละ 51.2, 48, 11.9 และ 11.3 ตามลำดับ (ศูนย์วิจัยปัญหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์, 2548) นอกจากนี้ยังพบว่า วัยรุ่นอายุ 13-18 ปี ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะก่อให้เกิดปัญหาด้านจิตใจ คือ มีการฆ่าคิดฆ่าทำ ซึมเศร้า และวิตกกังวล (สกล ด่านักดี, อ้างอิงใน กรมสุขภาพจิต, 2546)

5.3 มิติทางสังคม การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นต้นเหตุของปัญหาอาชญากรรม การทำงาน และความรุนแรงในครอบครัว (ยงยุทธ ขจรธรรม, พิมพา ขจรธรรม และบัณฑิต ศรีไพศาล, 2547, หน้า 14-17) สอดคล้องกับ รณชัย คงสกนธ์ (2545) ที่พบว่า การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นปัจจัยสำคัญทำให้เกิดความรุนแรงในครอบครัว สูงถึงร้อยละ 83 และครอบครัวที่ใช้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีโอกาสเกิดความรุนแรง 3.84 เท่าเมื่อเทียบกับครอบครัวที่ไม่ได้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ วิชัย โปษยะจินดา และคณะ (2544) ได้ศึกษาปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลคดีอาญาศาลจังหวัดลพบุรี เฉพาะที่มีสาเหตุมาจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เมื่อเปรียบเทียบความชุกจำเพาะตามประเภทฐานความผิด พบว่าความผิดทำให้เสียทรัพย์มากที่สุดรองลงมาได้แก่ ความผิดเกี่ยวกับเพศ ความผิดต่อร่างกาย ความผิดฐานบุกรุก และความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา ร้อยละ 59.1, 34.8, 20.8, 16.5 และ 10.5 ตามลำดับ อีกทั้งยังพบว่า วัยรุ่นที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นประจำจะทำให้เกิดการติดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ (ชนิกา ตูจินดา, 2547)

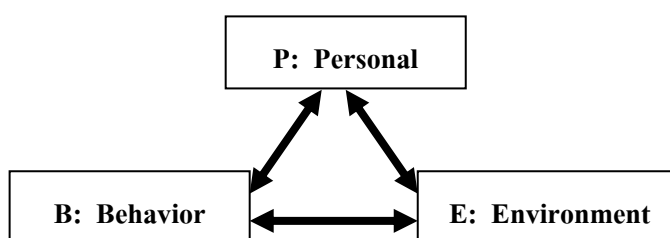
แนวคิดที่ใช้ในการวิเคราะห์แบบแผนพฤติกรรมกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social cognitive theory)

แนวคิดของทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม ถือเป็นทฤษฎีที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อการพัฒนาเทคนิคการปรับพฤติกรรมในปัจจุบัน ซึ่งพัฒนาโดยนักจิตวิทยาชาวแคนาดา ชื่อ Albert Bandura โดยเป็นการขยายแนวคิดของทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ให้กว้างขึ้น และเปลี่ยนชื่อทฤษฎีของเขาใหม่เป็น ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Albert Bandura อ้างอิงใน สมโภชน์ เขี่ยมสุภาษิต, 2541)

แนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม การเรียนรู้ตามแนวคิดของ Albert Bandura มองว่า การเกิดการเรียนรู้ไม่จำเป็นที่จะต้องพิจารณาที่การแสดงออก หากแต่ว่าการได้มาซึ่งความรู้ใหม่ๆ ก็คือว่า การเรียนรู้ได้เกิดขึ้นแล้วแม้ว่าจะยังไม่แสดงออกก็ตาม ดังนั้น เขาจึงเน้นที่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมภายใน โดยไม่จำเป็นต้องมีการแสดงออก ฉะนั้น ตาม

แนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม ของ Albert Bandura นั้น เขามีความเชื่อว่าพฤติกรรมของคนเราไม่ได้เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากปัจจัยทางสภาพแวดล้อมแต่เพียงอย่างเดียว แต่จะต้องมีปัจจัยส่วนบุคคล (ปัญญา ชีวภาพ และสิ่งภายในอื่นๆ) ร่วมด้วยและการร่วมของปัจจัยส่วนบุคคลนั้น จะต้องร่วมกันในลักษณะที่กำหนดซึ่งกันและกัน (Reciprocal Determinism) กับปัจจัยด้านพฤติกรรมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเขียนแผนภาพได้ดังนี้

ภาพ 1 การกำหนดซึ่งกันและกันของปัจจัยทางพฤติกรรม (B) สภาพแวดล้อม (E) และส่วนบุคคล (P) ซึ่งได้แก่ ปัญญา ชีวภาพ และสิ่งภายในอื่นๆ ที่มีผลต่อการเรียนรู้และการกระทำ

ปัจจัยทั้ง 3 ที่ทำหน้าที่กำหนดซึ่งกันและกันนั้น อาจส่งผลต่อกันแบบไม่เท่าเทียมกัน บางปัจจัยอาจมีอิทธิพลมากกว่า และไม่ได้เกิดขึ้นพร้อมกัน แต่ต้องอาศัยเวลาในการที่ปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งจะมีผลต่อการกำหนดปัจจัยอื่นๆ ซึ่งสามารถอธิบายเพิ่มเติมในแต่ละคู่ได้ดังนี้

1. P: Personal \longleftrightarrow B: Behavior

เป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างความคิด ความรู้สึก และการกระทำ ความคาดหวัง ความเชื่อ การรับรู้เกี่ยวกับตนเอง เป้าหมาย และความตั้งใจ ซึ่งปัจจัยดังกล่าวกำหนดลักษณะและทิศทางพฤติกรรม สิ่งที่คุณคิด เชื่อ และรู้สึก จะกำหนดว่าคุณจะแสดงพฤติกรรมแบบใด ในขณะที่เดียวกันการกระทำของคุณก็จะเป็นส่วนหนึ่งของการกำหนดลักษณะการคิดและการสนอง ตอบทางอารมณ์ของเขา ลักษณะของร่างกาย ระบบการรับรู้และระบบประสาทมีผลต่อพฤติกรรมและศักยภาพของคุณ

2. E: Environment \longleftrightarrow P: Personal

เป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของคุณและสภาพแวดล้อม ความคาดหวัง ความเชื่อ อารมณ์ และความสามารถทางปัญญาของคุณนั้น จะสามารถพัฒนาและเปลี่ยนแปลงได้โดยอิทธิพลทางสังคม ที่ให้ข้อมูลและกระตุ้นการสนองตอบทางอารมณ์โดยการ

ผ่านตัวแบบ การสอนและการชักจูงทางสังคม ขณะเดียวกันบุคคลก็จะกระตุ้นปฏิกิริยาสนองตอบที่แตกต่างจากสภาพแวดล้อมสังคมที่เขาอาศัยอยู่ จากลักษณะทางกายภาพของเขา เช่น อายุ ขนาดของร่างกาย เชื้อชาติ เพศ และความน่าสนใจของร่างกาย ที่ค่อนข้างจะแยกออกจากสิ่งที่เขาพูดและกระทำ นอกจากนี้การสนองตอบนั้นยังขึ้นอยู่กับบทบาทและสถานภาพทางสังคมของเขอีกด้วย เช่น เด็กที่ถูกมองว่าเป็นเด็กก้าวร้าวจะกระตุ้นให้เพื่อนมีปฏิกิริยาสนองตอบที่แตกต่างไปจากเด็กที่ถูกมองว่าไม่กล้าแสดงออก เป็นต้น

3. B: Behavior ↔ E: Environment

เป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมและสภาพแวดล้อมในชีวิตประจำวัน พฤติกรรมสามารถเปลี่ยนเงื่อนไขสภาพแวดล้อม ในขณะที่เดียวกันเงื่อนไขสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปนั้น ก็ทำให้พฤติกรรมถูกเปลี่ยนไปด้วย สภาพแวดล้อมจะไม่มีอิทธิพลใดๆ ต่อบุคคลจนกว่าจะมีบางอย่างเกิดขึ้น เช่น ครูผู้สอนจะไม่มีอิทธิพลต่อเด็กจนกว่าเด็กจะเข้าเรียน ผู้ปกครองจะไม่ชมเด็กถ้าเด็กยังไม่แสดงพฤติกรรมที่จะให้ชม เป็นต้น เนื่องจากพฤติกรรมและสภาพแวดล้อมมีอิทธิพลต่อกันและกัน ดังนั้น บุคคลจึงเป็นทั้งผู้ก่อให้เกิดและเป็นทั้งผลิตผลของสภาพแวดล้อม การมีผลซึ่งกันและกันนี้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของกระบวนการถ่ายทอดทางสังคม

การเรียนรู้โดยการสังเกตจากตัวแบบ ประกอบด้วย 4 กระบวนการ คือ

1. กระบวนการตั้งใจ (Attentional Process)

แบนดูรา กล่าวว่า บุคคลไม่สามารถเรียนรู้ได้มากจากการสังเกตถ้าเขาไม่มีความตั้งใจ และรับรู้ได้อย่างแม่นยำถึงพฤติกรรมที่ตัวแบบแสดงออก กระบวนการตั้งใจจะเป็นตัวกำหนดว่าบุคคลจะสังเกตอะไรจากตัวแบบนั้น องค์ประกอบที่มีผลต่อกระบวนการตั้งใจแบ่งออกได้เป็น 2 องค์ประกอบด้วยกัน ได้แก่ องค์ประกอบของตัวแบบเอง พบว่า ตัวแบบที่ทำให้บุคคลมีความตั้งใจจะสังเกตนั้น ต้องเป็นตัวแบบที่มีลักษณะเด่นชัด ผู้สังเกตเกิดความพึงพอใจ พฤติกรรมที่แสดงออกไม่สลับซับซ้อนมากนัก จิตใจ รวมทั้งพฤติกรรมของตัวแบบที่แสดงออกนั้นควรมีคุณค่าในการใช้ประโยชน์อีกด้วย อีกประเด็นคือ องค์ประกอบของผู้สังเกต ได้แก่ ความสามารถในการรับรู้ ซึ่งรวมทั้งการเห็น การได้ยิน การรับรู้รส กลิ่น และสัมผัส จุดของการรับรู้ ความสามารถทางปัญญา ระดับของการตื่นตัว และความชอบที่เคยได้เรียนรู้มาก่อนแล้ว

2. กระบวนการเก็บจำ (Retention Process)

บุคคลจะไม่ได้รับอิทธิพลมากนักจากตัวแบบถ้าเขาไม่สามารถจะจดจำได้ถึงลักษณะของตัวแบบ บุคคลจะต้องแปลงข้อมูลจากตัวแบบเป็นรูปแบบของสัญลักษณ์และจัด

โครงสร้างเพื่อให้จำได้ง่ายขึ้น ซึ่งแน่นอนปัจจัยที่จะส่งผลต่อกระบวนการเก็บจำ คือ การเก็บรหัส เป็นสัญลักษณ์เพื่อให้จำง่ายแก่การเก็บจำ การจัดระบบโครงสร้างทางปัญญา

3. กระบวนการกระทำ (Production Process)

เป็นกระบวนการที่ผู้สังเกตแปลงสัญลักษณ์ที่เก็บจำไว้นั้นมาเป็นการกระทำ ซึ่งจะกระทำได้ดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับสิ่งที่จำได้ในการสังเกตการณ์กระทำของตนเอง การได้ข้อมูลย้อนกลับจากการกระทำของตนเอง และการเทียบเคียงการกระทำกับภาพที่จำได้ นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับลักษณะของผู้สังเกตอีกด้วย ซึ่งได้แก่ ความสามารถทางกาย และทักษะในพฤติกรรมย่อยๆ ต่างๆ ที่จะทำให้สามารถแสดงพฤติกรรมได้ตามตัวแบบ

4. กระบวนการจูงใจ (Motivational Process)

เมื่อบุคคลเกิดการเรียนรู้แล้วจะแสดงพฤติกรรมหรือไม่นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับกระบวนการจูงใจ กระบวนการจูงใจขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของสิ่งล่อใจภายนอก สิ่งนั้นจะต้องกระตุ้นการรับรู้ เป็นสิ่งของที่จับต้องได้ เป็นที่ยอมรับของสังคม และพฤติกรรมที่ทำตามตัวแบบนั้นสามารถที่จะควบคุมเหตุการณ์ต่างๆ ได้ นอกจากนี้ ยังขึ้นอยู่กับสิ่งล่อใจที่เห็นผู้อื่นได้รับ ตลอดจนสิ่งล่อใจของตนเอง ซึ่งอาจจะเป็นวัตถุสิ่งของ และการประเมินตนเอง นอกจากนี้ ในแง่ของผู้สังเกตนั้น ยังขึ้นอยู่กับความพึงพอใจในสิ่งล่อใจ ความลำเอียงจากการเปรียบเทียบทางสังคมและมาตรฐานภายในของตนเอง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แบบแผนการศึกษาพหุกรณี (Multi – Case Study) และใช้แนวทางเก็บข้อมูล ตามเทคนิคกระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Research)

การเลือกสนามวิจัย

เลือกแบบเจาะจง คือ ตำบลไทรย้อย อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก ด้วยเหตุผลสำคัญ 6 ประการ ดังนี้

1 แนวโน้มการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นมีการขยายวงกว้างเพิ่มมากขึ้น ดื่มในปริมาณที่เสี่ยงต่อสุขภาพเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะที่ยังอยู่ในวัยเรียน และเป็นต้นเหตุของผลกระทบต่อสุขภาพทางกายและ ครอบครั้ว ได้แก่ อุบัติเหตุจากรถจักรยานยนต์ การขาดเรียน การมีเพศสัมพันธ์แบบไม่ป้องกัน ก่อคดี ล่วงละเมิดทางเพศ ทะเลาะวิวาท และก่อเหตุรำคาญในชุมชน ก้าวร้าว สร้างความทุกข์ใจ และความไม่พึงพอใจให้แก่ผู้ปกครอง สร้างความเดือดร้อนในครอบครัว ความสัมพันธ์ในครอบครัวเปลี่ยนไป

2 แกนนำในสนามการวิจัยมีความสนใจและยินดีให้ความร่วมมือ เพื่อดำเนินการรวบรวมข้อมูล เนื่องจากต้องการศึกษาสภาพปัญหาเชิงลึกเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น ที่ส่งผลกระทบต่อร่างกายและครอบครั้ว

3 ลักษณะทางกายภาพของสนามวิจัย มีความสะดวกหลายประการ ได้แก่ เนื่องจากเป็นพื้นที่ราบ แต่ละหมู่บ้านระยะทางใกล้กัน การคมนาคมเชื่อมโยงแต่ละหมู่บ้านในตำบลสามารถเดินทางได้อย่างคล่องตัว มีระบบการติดต่อสื่อสารหลากหลายรูปแบบเข้าถึง ได้แก่ ไปรษณีย์ โทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต สามารถใช้ได้สะดวกรวดเร็ว

4 สนามวิจัยมีความปลอดภัยต่อนักวิจัย เนื่องจากผู้วิจัยเคยร่วมปฏิบัติงานด้านสาธารณสุขกับแกนนำในพื้นที่มาบ้างแล้ว ทำให้มีความคุ้นเคยและสนิทสนมกันพอสมควร

5 ที่พักในสนามวิจัย ผู้วิจัยสามารถอาศัยอยู่ในสนามวิจัยได้ตลอดระยะเวลาดำเนินการวิจัย โดยพักที่บ้านพักราชการของสถานีอนามัยบ้านหนองขมิ้น ทำให้สะดวกต่อการรวบรวมข้อมูลตามช่วงโอกาสที่จำเป็น ทั้งช่วงเวลากลางวันและกลางคืน

6 ภาษาที่ใช้ของประชาชนในสนามวิจัย ส่วนมากใช้ภาษากลาง ปะปนกับภาษาอีสาน เพียงเล็กน้อย ซึ่งผู้วิจัยสามารถพูดได้พอสมควรและฟังภาษาอีสานเข้าใจได้ค่อนข้างดี จึงไม่เป็นอุปสรรคสำหรับการสื่อสารเมื่อเข้าไปในพื้นที่

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1 ประชากร คือ วัยรุ่นอายุระหว่าง 13-19 ปี เพศชาย ที่มีประวัติดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างต่อเนื่อง จำนวน 89 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ วัยรุ่นอายุ 13-19 ปี เลือกแบบเจาะจง จำนวน 41 คน เพศชาย ที่มีประวัติดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และเกิดผลกระทบต่อร่างกายและครอบครัว จากข้อสรุปที่ได้จากเวทีสนทนากลุ่มของทีมีวิจัยที่สามารถสังเกตได้และมีความเห็นตรงกัน เกี่ยวกับประวัติการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น ประกอบกับความสมัครใจของวัยรุ่นในการเปิดเผยข้อมูลสำคัญ

ระยะดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การเข้าสนามวิจัยและการเตรียมทีมีวิจัยในพื้นที่ แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน

1.1 การแนะนำตัวในชุมชน (Introduction)

ผู้วิจัยแนะนำตัว ในฐานะเจ้าหน้าที่สาธารณสุขศูนย์สุขภาพชุมชนบ้านหนองขมมัน และเปิดเผยสถานภาพว่าเป็นผู้วิจัย ตามข้อเสนอแนะของ สุภาวงศ์ จันทวานิช (2536, หน้า 87) ที่กล่าวว่า ในกรณีที่ป็นนักวิจัยมือใหม่เพิ่งเคยทำงานวิจัยเชิงคุณภาพ ควรจะบอกสถานภาพและบทบาทที่แท้จริง เพื่อจะได้ไม่ต้องเสแสร้งหรือปกปิดจนทำให้เกิดความหวาดระแวงของผู้ให้ข้อมูลในสนามวิจัยได้ โดยการพบปะที่บ้านโดยตรง กับกลุ่มบุคคลที่เป็นเป้าหมายเพื่อตั้งเป็นที่มีวิจัย และตามโอกาสต่างๆ เมื่อมีการจัดกิจกรรมในชุมชน รวมทั้งในโอกาสที่มีการประชุมประจำเดือนหมู่บ้าน

1.2 การสร้างความสัมพันธ์ (Rapport)

เมื่อผู้วิจัยได้แนะนำตัวในชุมชนแล้ว ได้สร้างความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องโดย แสดงออกแบบบุคลิกเปิด อ่อนน้อมถ่อมตน เป็นกันเองกับทุกกลุ่ม และช่วยเหลือกิจกรรมในทุกโอกาสที่สามารถทำได้ โดยการเข้าร่วมประชุม ประจำเดือนหมู่บ้าน ประชุมประจำเดือนอาสาสมัครสาธารณสุขต่อเนื่องทุกเดือน ร่วมเป็นวิทยากรในโรงเรียน เป็นวิทยากรโครงการผู้สูงอายุ มีส่วนร่วมในกิจกรรมรณรงค์ปลูกหญ้าแฝก การทำบุญกลางบ้านของบางหมู่บ้าน กิจกรรมวันแม่แห่งชาติที่จัดขึ้นโดยโรงเรียนชุมชนบ้านไทร้อย โดยมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้วิจัยใช้โอกาสต่างๆนี้ พบปะพูดคุยกับแกนนำที่มาร่วมกิจกรรมอย่างเป็นทางการเป็นกันเอง นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ไปเยี่ยมบ้านพบปะ

พูดคุยกับที่วิจัยอย่างไม่เป็นทางการนอกเวลาราชการ วันหยุด อย่างต่อเนื่อง เข้าไปช่วยงานบุญ (งานบวช) ที่ที่วิจัยบางท่านเป็นเจ้าของภาพ ผลจากการปฏิบัติตนของผู้วิจัย ชุมชนได้ยอมรับและเป็นกันเองกับผู้วิจัยมากยิ่งขึ้น โดย สังเกตได้จาก ในช่วงต่อมาเมื่อมีการพบปะ จะมีการทักทายกันทุกครั้ง เมื่อมีการประชุมองค์กรและเมื่อมีกิจกรรมอื่นๆ แกนนำในชุมชนได้ เชิญผู้วิจัยให้เข้าร่วมด้วยทุกครั้ง นอกจากนี้ แกนนำบางส่วน ยังมีการชวน ผู้วิจัย ให้ไปรับประทานอาหารที่บ้าน ผู้วิจัยสามารถเข้าไปในครัวแล้วรับประทานอาหารได้เอง นอนเล่นที่บ้านได้ แสดงให้เห็นว่าชุมชน เกิดความไว้วางใจ ศรัทธา และรู้สึกต่อผู้วิจัยว่าเป็นคนในได้มากพอสมควร

1.3 การสรรหาและจัดตั้งที่วิจัยในพื้นที่

1.3.1 สรรหาสมาชิกที่วิจัยในพื้นที่ โดยคัดเลือกตัวแทนในชุมชน แบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) แล้วขยายกลุ่มโดยวิธี สุ่มแบบก้อนหิมะ(Snowball Sampling) ให้มีสัดส่วนเท่าๆกัน ยกเว้นแกนนำวิจัยรุ่นที่ให้มีจำนวนมากกว่ากลุ่มอื่น เพื่อความสะดวกในการเข้าถึงกลุ่มวิจัยรุ่นตัวอย่างได้มากขึ้น จัดตั้งเป็นที่วิจัยในพื้นที่ เพื่อมีส่วนร่วมเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ(Keys Informant) และเก็บข้อมูลตลอดระยะเวลา

ผู้วิจัยดำเนินการโดยเริ่มต้นจากการเข้าพบผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งเป็นบุคคลแรก ถือเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อปรึกษาในการขยายเครือข่ายแกนนำ เข้าร่วมเป็นที่วิจัยรวมทั้งหมดจำนวน 30 คน แบ่งเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้คือ

1.3.1.1 ตัวแทนผู้นำชุมชน จำนวน 5 คน ประกอบด้วย กำนัน 1 คน ผู้ใหญ่บ้าน 3 คน และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน บุคคลเหล่านี้อาศัยในตำบลไทรน้อยมาแล้วไม่น้อยกว่า 20 ปี มีบทบาทหน้าที่ในการปกครอง และพัฒนาตำบล ชาวบ้านส่วนใหญ่เคารพนับถือ เป็นบุคคลที่มีภาวะผู้นำ ชอบแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กลุ่มวิจัยรุ่น ให้ความเคารพนับถือ

1.3.1.2 แกนนำ อสม. จำนวน 5 คน สมาชิกบางท่านมีประวัติเคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ บางท่านยังดื่มอยู่ในปัจจุบันแต่ดื่มปริมาณเล็กน้อย เฉพาะเมื่อมีงานสังคม ทุกคนมีประสบการณ์เกี่ยวกับงานด้านพัฒนาและแก้ไขปัญหาในชุมชนแบบมีส่วนร่วมมาแล้ว อาทิ การมีส่วนร่วมทำแผนแม่บทสุขภาพ แผนพัฒนาตำบล และ เป็นอาสาสมัครสาธารณสุขมาแล้ว ท่านละไม่น้อยกว่า 15 ปี

1.3.1.3 แกนนำ แม่บ้าน จำนวน 5 คน ทุกคน มีประสบการณ์ด้านพัฒนาชุมชนและแก้ไขปัญหาในชุมชนแบบมีส่วนร่วมมาแล้ว บางคนมีความเกี่ยวข้องกับวิจัยรุ่นโดยตรง คือ มีบุตรหลานอยู่ในช่วงวิจัยรุ่น ซึ่งมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ไม่เหมาะสม และเป็นปัญหาต่อสุขภาพ

1.3.1.4 ผู้ทรงคุณวุฒิในตำบล จำนวน 5 คน ประกอบด้วย รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลไทรย้อย 1 ท่าน อาสาสมัครสาธารณสุขแห่งชาติ 1 ท่าน ครูที่มีบ้านพักในพื้นที่ จำนวน 3 ท่าน ทุกท่านมีบุคลิกเป็นกันเอง มีภาวะผู้นำ มีความสนใจ ชอบแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และมีประสบการณ์จัดทำแผนแม่บทของชุมชน สำหรับครู ผู้วิจัยคัดเลือกครูจากทุกโรงเรียนที่มีกลุ่มวัยรุ่นเป้าหมาย เรียนอยู่ในแต่ละโรงเรียน ที่สรรหาได้ เป็นครูที่อยู่ในพื้นที่ ทั้งหมดชาวบ้านเรียกเป็นคำที่เข้าใจตรงกัน ว่า “ครูถิ่น” แต่ละท่านมีบุคลิกเปิด มีความเป็นกันเองสนิทสนมกับนักเรียนอย่างดี ปรากฏการณ์ที่ทำให้เชื่อถือได้ คือ นักเรียนชอบมานั่งเล่นด้วยหลังเลิกงาน เล่าเรื่องความลับบางเรื่องเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมให้ฟังได้ เช่น ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ลักขโมย และทะเลาะวิวาท เป็นต้น

1.3.1.5 แกนนำเยาวชน จำนวน 10 คน ส่วนมากจะเป็นรุ่นพี่ในแต่ละกลุ่ม (หัวใจก) ทุกคนเป็นผู้ที่วัยรุ่นในแต่ละกลุ่มให้ความนับถือ เชื่อฟัง เนื่องจากแต่ละคนเปรียบเสมือนหัวหน้ากลุ่ม และรู้จักกับวัยรุ่นที่มีอายุรุ่นราวคราวเดียวกันในแต่ละหมู่บ้าน รวมทั้ง ให้การสนับสนุนกิจกรรมที่วัยรุ่นสนใจ โดยเฉพาะเรื่องการแข่งขันกีฬา ให้วัยรุ่น ทำงาน เป็นอาชีพ เพิ่มรายได้แก่นักวัยรุ่นส่วนมากยังคงดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ บางโอกาสจะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับวัยรุ่น เมื่อมีการฉลอง ได้แก่ เมื่อชนะการแข่งขันฟุตบอลประจำปี เทศกาลปีใหม่ สงกรานต์ เป็นต้น

1.3.2 จัดตั้งทีมวิจัยและเตรียมความพร้อม

ผู้วิจัยจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างทีมวิจัยพื้นที่กับผู้วิจัย โดยเทคนิคอภิปรายกลุ่ม (group discussion) ในการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการวิจัย ได้แก่ วัตถุประสงค์โครงการวิจัย แนวทางดำเนินงาน บทบาทการมีส่วนร่วมของทีมวิจัยพื้นที่ การแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ และทำความเข้าใจและฝึกทักษะเกี่ยวกับเทคนิคการเก็บข้อมูลภาคสนามเพื่อเตรียมความพร้อม ในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1.3.2.1 แลกเปลี่ยนแนวคิดและระดมสมอง เพื่อหาวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการมีส่วนร่วม ออกแบบแนวคำถาม ลักษณะคำถามที่เข้าใจได้ง่าย เหมาะสมกับภาษาถิ่น และบริบทของชุมชน เพื่อใช้ในการจัดเวทีสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์เจาะลึก ผสมผสานกับแนวคำถามที่ผู้วิจัยเตรียมไว้เบื้องต้น แล้วทำการปรับปรุงโดยมุ่งเน้นให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงเกี่ยวกับบริบทชุมชน สถานการณ์ปัญหา ความรุนแรง ปัจจัยและสาเหตุเชิงลึก ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น อย่างครอบคลุม รวมทั้ง สถานที่ ที่เป็นแหล่งเก็บข้อมูลการดื่มของวัยรุ่น โดยการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม กลุ่มบุคคลรอบข้างวัยรุ่นที่จะสัมภาษณ์ ข้อมูลเพิ่มเติม

1.3.2.3 แนวทางและช่วงเวลาที่เหมาะสม ในการพบปะของทีมวิจัยในพื้นที่ อย่างต่อเนื่องระหว่างดำเนินการวิจัย เพื่อการเก็บข้อมูล ตรวจสอบคุณภาพข้อมูล อย่างต่อเนื่อง

เพื่อประโยชน์ในการประเมินสถานการณ์ ความอึดตัวของข้อมูล ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น รวมทั้งถอดประสบการณ์อย่างมีส่วนร่วมในระหว่างดำเนินการวิจัย และหลังจากปิดโครงการวิจัย

ระยะที่ 2 ศึกษาบริบทชุมชนและแบบแผนการตีเครื่องตีมแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น

2.1 การทำแผนที่ชุมชนอย่างมีส่วนร่วม

2.1.1 จัดทำแผนที่ทางกายภาพ ผู้วิจัยและทีมวิจัย แผนที่ทางกายภาพของแต่ละหมู่บ้าน รายละเอียดในแผนที่ที่มีข้อมูลเกี่ยวกับ ตำแหน่งที่ตั้ง ของบ้านผู้นำ บ้าน อสม. แหล่งสาธารณะประโยชน์ เส้นทางคมนาคม ต่อจากนั้นให้ทีมวิจัยในพื้นที่แต่ละหมู่บ้าน ได้ร่วมกันพิจารณาตรวจสอบโดยเปรียบเทียบกับสภาพปัจจุบัน แล้วปรับปรุงให้ตรงตามความเป็นจริง ต่อจากนั้น ให้ระบุตำแหน่งของร้านค้าที่มีการจำหน่ายเครื่องตีมแอลกอฮอล์ ในหมู่บ้าน เพื่อประโยชน์ในการบ่งชี้ถึงความชุกร้านค้าที่ จำหน่าย ระบุสถานที่ที่กลุ่มวัยรุ่นมักจะนัดพบปะกันแล้ว ตีเครื่องตีมแอลกอฮอล์ บ้านที่ตีเครื่องตีมแอลกอฮอล์ชุมชน

2.1.2 แผนที่ประชากร ผู้วิจัยและทีมวิจัย ได้ร่วมกันพิจารณาความหนาแน่นของชุมชนที่มีอยู่จริงในปัจจุบัน วิจัยที่มีพฤติกรรมตีม เครื่องตีมแอลกอฮอล์ แล้วทำเครื่องหมายบ่งชี้ เพื่อประโยชน์ในการเข้าพบกลุ่มวัยรุ่นอย่างไม่เป็นทางการ รวมทั้ง ทำเครื่องหมายบ่งชี้ตำแหน่งบ้านของวัยรุ่น(รุ่นใหญ่) ที่เป็นแกนนำของกลุ่มเครือข่ายวัยรุ่นทุกกลุ่ม

2.1.3 แผนที่ความสัมพันธ์ของคนในสังคม ผู้วิจัยและทีมวิจัย ได้ร่วมกันจัดทำผังโยงใยความสัมพันธ์ของคนตำบลไทร้อยย เชื่อมโยงกัน โดยทำเครื่องหมายที่สามารถทราบได้ว่าใครสนิทสนมกับใคร และใครที่บาดหมางกัน ตามกลุ่มเครือข่ายการปกครอง อสม. กลุ่มแม่บ้าน และกลุ่มวัยรุ่นบางคน โดยเลือกเฉพาะที่เป็นแกนนำสำคัญในกลุ่มวัยรุ่น ต่อจากนั้น นำข้อมูลแต่ละหมู่บ้านรวมเข้าด้วยกัน เขียนเป็นผังความสัมพันธ์ของคนในตำบล

2.1.4 การทำปฏิทินพฤติกรรมกรรมการตีเครื่องตีมแอลกอฮอล์ตลอดปี ผู้วิจัยและทีมวิจัย ร่วมกันจัดทำปฏิทินที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยงต่อการตีเครื่องตีมแอลกอฮอล์ในรอบปี ดำเนินการโดยให้ทีมวิจัยในพื้นที่ ไปรวบรวมข้อมูลหมู่บ้านของตน วิเคราะห์ จัดทำรายละเอียดเกี่ยวกับกิจกรรมทุกอย่างที่จัดขึ้นในตำบลไทร้อยย และแผนที่ฤดูกาลที่เกี่ยวข้องกับการตีเครื่องตีมแอลกอฮอล์ อาทิ กีฬาประจำปีของหมู่บ้าน โดยเฉพาะช่วงเทศกาลที่สำคัญ ได้แก่ ช่วงสงกรานต์ปีใหม่เก่าต้อนรับปีใหม่, สงกรานต์, ออกพรรษา กีฬาประจำปีของตำบล ในปีที่ผ่านมา แล้วเขียนเป็นข้อมูลในรอบปี ต่อจากนั้นนำข้อมูลของแต่ละหมู่บ้านทุกแห่ง ที่ผ่านการสังเคราะห์แล้วรวบรวมเป็นภาพของตำบล จัดทำเป็นปฏิทินรวมของตำบล

2.2 ศึกษาแบบแผนการตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ ของวัยรุ่นและผลกระทบต่อสุขภาพและครอบครัว

2.2.1 วิธีการรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ

2.2.1.1 การสังเกต ที่มีวิจัยโดยเฉพาะกลุ่มแกนนำวัยรุ่นที่ร่วมเป็น ที่มีวิจัย และตัวผู้วิจัยเอง ดำเนินการสังเกต อย่างมีส่วนร่วม และไม่มีส่วนร่วม เกี่ยวกับ บริบทของชุมชน วิถีชีวิตทั่วไปของวัยรุ่น และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ของวัยรุ่น โดยใช้ทฤษฎี เป็นกรอบในการจำแนก 4 ประเด็น ได้แก่

- พฤติกรรม (Acts) เป็นการสังเกตเกี่ยวกับกิจกรรมชีวิตประจำวัน พฤติกรรมการบริโภค การตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ การใช้ชีวิตโดยทั่วไปของวัยรุ่นกลุ่มเป้าหมาย
- แบบแผนพฤติกรรม (Activities) เป็นการสังเกตเกี่ยวกับแบบแผนเงื่อนไข การตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ของกลุ่มวัยรุ่นเป้าหมาย
- ความสัมพันธ์ (Relationship) เป็นการสังเกตเกี่ยวกับการร่วมกิจกรรมเพื่อสันติภาพในครอบครัว กลุ่มเพื่อน และในชุมชนตามเทศกาลต่างๆ
- ความหมาย (Meaning) เป็นการสังเกตเกี่ยวกับการแสดงออก ทศนคติ ความเชื่อ ที่มีต่อการตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ของกลุ่มวัยรุ่น

2.2.1.2 การสัมภาษณ์เจาะลึก (Indept Interview) ผู้วิจัยสัมภาษณ์เจาะลึก กลุ่มวัยรุ่นเป้าหมายโดยเลือกแบบเจาะจง 10 คน จากในกลุ่ม 41 คน ผู้ปกครอง 11 คน และตัวแทนที่มีวิจัย จำนวน 10 คน เกี่ยวกับแบบแผนพฤติกรรมกรรมการ ตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ของกลุ่มวัยรุ่น ผลกระทบต่อสุขภาพและครอบครัว ได้แก่

- ตัวแทนผู้นำชุมชน 2 คน
- ตัวแทนแกนนำ อสม. 2 คน
- ตัวแทนแกนนำแม่บ้าน 2 คน
- ตัวแทนผู้ทรงคุณวุฒิ 2 คน
- ตัวแทนแกนนำวัยรุ่น 2 คน

2.2.1.3 การสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) ผู้วิจัยจัดเวทีสนทนากลุ่มอย่างไม่เป็นทางการ ทำหน้าที่เป็นผู้กระตุ้นการสนทนากลุ่ม(Facilitator) โดยการเชิญล่วงหน้า ในการเข้าร่วมเวทีสนทนากลุ่ม 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้มีบทบาทเป็นผู้นำ ชุมชน กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ และกลุ่มแกนนำวัยรุ่น

ก่อนจัดสนทนาแต่ละกลุ่มผู้วิจัยได้ทำหนังสือเชิญกลุ่มผู้ร่วมสนทนา ล่วงหน้า 7 วัน แจ้งหัวข้อประเด็นที่เกี่ยวกับสภาพปัญหา ความรุนแรงผลกระทบเชิงประจักษ์ที่

เกิดขึ้นในตำบลไทรน้อย รวมทั้งปัจจัยเบื้องต้นที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เป็นปัญหาต่อสุขภาพของวัยรุ่น จากการสำรวจ สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสถานการณ์เชิงประจักษ์ ตามแนวคำถามและตามขั้นตอนที่ผู้วิจัยได้เตรียมไว้ โดยมุ่งเน้นข้อมูลที่สามารถตอบคำถามการวิจัยและวัตถุประสงค์ ในการจัดสนทนาแต่ละครั้ง ผู้วิจัยได้เริ่มต้นจากการสร้างบรรยากาศระหว่างที่มีการสนทนาอย่างเป็นกันเอง ครั้งละไม่เกิน 2-3 ชั่วโมง ระหว่างสนทนา กลุ่ม มีผู้บันทึกข้อมูล (Note-taking) ขออนุญาตบันทึกเสียงตลอดเวลา และใช้เทคนิค แผนที่ความคิด (Mind Mapping) เพื่อประมวลความคิดเห็น เสนอข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้ร่วมสนทนา กลุ่ม ในระหว่างการสนทนา มีการเลี้ยงอาหารว่าง น้ำดื่ม อย่างเพียงพอ หลังจากสนทนาแต่ละกลุ่มเสร็จ ผู้วิจัยก็สรุปข้อมูลที่ได้จากการสนทนาแล้วแจ้งแก่สมาชิกทุกคนเพื่อทบทวน และแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมและเตรียมสนทนา กลุ่ม ในการจัดครั้งต่อไป กระทั่งได้ข้อมูลที่มีความอึดตัวตามที่ต้องการ ต่อจากนั้นได้นำข้อค้นพบที่สำคัญ เข้าสู่ขั้นตอนการอภิปรายกลุ่มต่อไป

2.2.1.4 การอภิปรายกลุ่ม (Group discussion)

เมื่อจัดเวทีสนทนา กลุ่มย่อย จนได้ข้อค้นพบเกี่ยวกับสถานการณ์ปัญหา ความรุนแรง ผลกระทบที่เกิดขึ้นในอดีต และปัจจัยที่เป็นสาเหตุแห่งปัญหาอย่างครอบคลุมและข้อมูลมีความอึดตัวตามแนวคิดของแต่ละกลุ่มแล้ว ได้จัดเวทีอภิปรายกลุ่มอย่างไม่เป็นทางการ ระหว่างผู้วิจัยและทีมวิจัยในพื้นที่ ผู้วิจัยได้ทำหน้าที่เป็นผู้นำการอภิปรายและควบคุมให้ดำเนินการไปอย่างราบรื่น โดยมีเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเป็นผู้ช่วยในการอำนวยความสะดวกต่างๆ และระหว่างการอภิปราย ได้มีผู้บันทึกข้อมูลและขออนุญาตใช้เครื่องบันทึกเสียงตลอดเวลา ตั้งแต่เริ่มจนจบ รวมทั้ง ระหว่างที่มีการนำเสนอข้อค้นพบของแต่ละกลุ่ม ได้มีการเขียนรายละเอียด จำแนกประเด็นโดยใช้เทคนิค แผนที่ความคิด (Mind Mapping) ใช้การสรุปเป็นคำสั้นๆ ภาษาที่เข้าใจง่าย

การจัดอภิปรายกลุ่ม ผู้วิจัยได้เริ่มต้นด้วยการสร้างบรรยากาศให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเกิดความเป็นกันเองมากที่สุด โดยการกล่าวต้อนรับ ทักทาย เล่าเรื่องฮาขำขัน และเล่นเกมเพื่อผ่อนคลาย ต่อจากนั้น ผู้วิจัยชี้แจงความจำเป็นที่ต้องมีการอภิปรายกลุ่ม วัตถุประสงค์ แนวทาง และผลที่คาดว่าจะได้รับ แล้วจึงให้แต่ละกลุ่มย่อยนำเสนอข้อค้นพบเกี่ยวกับ สภาพปัญหา ปัจจัยและสาเหตุเชิงลึกที่เป็นรากเหง้าของปัญหา เมื่อนำเสนอเสร็จแล้ว ได้เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมอภิปรายซักถาม ให้ข้อเสนอแนะ และเรียนรู้ร่วมกัน ท้ายที่สุด ผู้วิจัยทำการสรุปข้อค้นพบแต่ละกลุ่มเพื่อนำเสนอในภาพรวมทั้งหมด หลังจากจบการอภิปรายกลุ่มโดยรวมแล้ว ผู้วิจัยได้สรุปข้อมูล แล้วแจ้งแก่สมาชิกทุกคนเพื่อทบทวน และแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมและเตรียม

สนทนากลุ่มในการจัดครั้งต่อไป โดยการจัดอภิปรายกลุ่มดำเนินการเมื่อจัดเวทีสนทนากลุ่ม 2 ครั้ง จะจัดเวทีอภิปรายกลุ่ม 1 ครั้ง สลับกัน

2.2.1.5 การบันทึกข้อมูล (Note-taking)

ทีมวิจัยในพื้นที่และผู้วิจัย กำหนดเค้าโครงแนวทางการบันทึกข้อมูล ประเด็นย่อยๆ ระหว่างที่จัดเวทีสนทนากลุ่ม และเวทีอภิปรายกลุ่มด้วยตัวเอง โดยบันทึกสาระสำคัญ บรรยากาศของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ บุคลิกและการแสดงออกของผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม และรายละเอียดพฤติกรรมกระตุ้นเครื่องตี้อัลกอฮอลล์วัยรุ่น

2.2.1.6 การใช้เครื่องบันทึกเสียง (Tape-recording)

ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องบันทึกเสียง ระหว่างที่จัดเวทีสนทนากลุ่ม และเวทีอภิปรายกลุ่ม ตลอดเวลาที่ดำเนินการจัดเวที

2.2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ใช้แนวคิดการวิเคราะห์ของ สุกงศ์ จันทวานิช (2547, หน้า 17-64) แบ่งเป็น 5 ขั้นตอนหลัก ดังนี้

2.2.2.1 ขั้นตอนที่ 1 ใช้แนวคิดทฤษฎีและการสร้างกรอบแนวคิดสำหรับวิเคราะห์ การวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ทางสังคมของกลุ่มคนในพื้นที่ ได้นำแนวคิดต่าง ๆ มาเป็นกรอบในการวิเคราะห์ ดังนี้คือ

- ใช้แนวคิดการวิเคราะห์ชุมชน เพื่อศึกษาหาความจริงและความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะและสภาพ ต่างๆ ของชุมชน มุ่งเน้นประเด็น ประวัติความเป็นมา วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี โครงสร้างสังคม

- ใช้แนวคิดเครือข่ายสังคม วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลทั้งทางตรงและทางอ้อม การจัดระเบียบทางสังคมเรื่องการตี้อัลกอฮอลล์ในชุมชน เพื่อนำมาอธิบายพฤติกรรมของบุคคล

- ใช้แนวคิดโครงสร้างหน้าที่ทางสังคม เป็นการวิเคราะห์เชื่อมโยงภาพรวมของชุมชน ความสัมพันธ์ในเครือญาติ ในครอบครัว การแสดงบทบาทของวัยรุ่น ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องในชุมชน

- ใช้แนวคิดการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม การรับรู้ประสิทธิผลแห่งตนและความสามารถในการควบคุมตนเอง ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการตี้อัลกอฮอลล์ที่เป็นปัญหาต่อสุขภาพของวัยรุ่น

2.2.2.2 ขั้นตอนที่ 2 การตรวจสอบข้อมูล

ตรวจสอบแบบสามเส้าด้านข้อมูล โดยเก็บข้อมูลจากบุคคลที่ต่างกัน สถานที่ต่างกัน และเวลาต่างกัน และการตรวจสอบแบบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล คือ ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ต่างกัน ในการรวบรวมข้อมูลในเรื่องเดียวกัน ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธี การสังเกต แบบไม่มีส่วนร่วมการสัมภาษณ์เจาะลึก รายบุคคล กับทีมวิจัย ในพื้นที่ ผู้ปกครองของวัยรุ่น และ จากกลุ่มวัยรุ่นตัวอย่าง

2.2.2.3 ขั้นตอนที่ 3 การจดบันทึกและทำดัชนีข้อมูล

ผู้วิจัยทำการบันทึกรายละเอียดหลังจากดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากวิธีการ ต่างๆ ได้แก่ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ สังเกต การสนทนากลุ่ม การอภิปรายกลุ่ม โดย แยกส่วนข้อมูลกับความคิดเห็นและการสรุป โดยทำดัชนีข้อมูลหลังจากที่ได้จดบันทึกแล้ว เพื่อจัดหมวดหมู่ของข้อมูลที่ได้มา ใช้วิธีเน้นข้อความโดยขีดเส้นใต้ เพื่อจำแนกพฤติกรรม มีลำดับดังนี้

- การจดบันทึกข้อมูล (Note taking) ผู้วิจัยได้บันทึกข้อมูลภาคสนาม โดยคำนึงถึงคำตอบที่เกี่ยวกับการตั้งสมมติฐานชั่วคราว เป็นหลัก

- การจัดทำบัญชีดัชนี ดำเนินการ ดังนี้ ผู้วิจัย ได้กำหนดดัชนีข้อมูลไว้ล่วงหน้าก่อนเก็บข้อมูล โดยคำที่กำหนดได้มาจากกรอบแนวคิดทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการวิจัยครั้งนี้ คือ พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ ส่งผลกระทบต่อสุขภาพและครอบครัว ปรับปรุงรายการคำหรือข้อความในดัชนี เมื่อเก็บข้อมูลแล้ว โดยยึดเอาคำที่คนในชุมชน (Folk terms) ใช้เป็นหลักมาแทนคำที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ ทำดัชนีในบันทึกภาคสนาม ทำดัชนีคำไว้ในหน้าเดียวกับบันทึกภาคสนาม โดยทำดัชนีไปพร้อมๆ กับการเก็บข้อมูล และดัชนีที่ทำนั้น ได้เขียนเป็นตัวอักษรคำหรือประโยค

2.2.2.4 ขั้นตอนที่ 4 การทำข้อสรุปชั่วคราวและการกำจัดข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการสัปดาห์ละ 1 ครั้ง โดยการเชื่อมโยงดัชนีคำหรือข้อความเข้าด้วยกัน ภายหลังจากจัดทำดัชนีในบันทึกภาคสนามไว้จำนวนหนึ่งแล้ว จัดกลุ่มดัชนีที่มีลักษณะเดียวกันไว้ด้วยกัน เพื่อนำมาเชื่อมโยงเข้าด้วยกัน อธิบายความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน และกำจัดข้อมูลที่ซ้ำซ้อนออกเพื่อป้องกันข้อมูลที่มีสาระปลุกย่อยมากเกินไป

2.2.2.5 ขั้นตอนที่ 5 การสร้างข้อสรุปและพิสูจน์ข้อสรุป

ผู้วิจัยดำเนินการโดยเขียนเชื่อมโยงข้อสรุปชั่วคราวแต่ละชุดเข้าด้วยกัน ตามลำดับความเกี่ยวข้องของข้อสรุปชั่วคราวจากข้อสรุปชั่วคราวย่อย กระทั่งได้ข้อสรุปทั้งหมด ในการพิสูจน์ข้อสรุป โดยยืนยันความถูกต้องของข้อสรุป และบทสรุป แล้วสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Analytic induction) ได้แก่

- การสร้างข้อสรุปจากข้อมูลที่บันทึกหรือบรรยาย เป็นการใช้อำนาจ
จากบันทึกภาคสนาม ที่บันทึกไว้มาสร้างข้อสรุป

- การสร้างข้อสรุปจากข้อมูลที่ทำได้ขึ้นหรือจำแนกประเภทข้อมูลแล้ว
โดยได้สร้างข้อสรุปจากการวิเคราะห์กลุ่มคำที่รวบรวมมา พิจารณาความเชื่อมโยงของกลุ่มคำ
ความสัมพันธ์ กับคำหลักที่กำหนด หรืออาจได้จากการจำแนกชนิดของข้อมูลในเหตุการณ์

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอข้อค้นพบจาก การรวบรวมข้อมูล เชิงคุณภาพโดยการมีส่วนร่วมของทีมีวิจัย ในพื้นที่ ตรวจสอบความครบถ้วน ความถูกต้องของข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวทางที่กำหนดไว้ โดยลำดับตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย แบ่งเป็น 5 ประเด็น คือ

- เปิดประตูสู่ตำบลไทร้อยอย
 - บุคลิกลักษณะของวัยรุ่นที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
 - ปัจจัยที่ทำให้วัยรุ่นดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
 - แบบแผนการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น
 - ผลกระทบต่อสุขภาพและครอบครัว จากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น

เปิดประตูสู่ตำบลไทร้อยอย

1 ประวัติความเป็นมาของตำบลไทร้อยอย

ในอดีต ตำบลไทร้อยอย เป็นเพียงกลุ่มบ้านเล็ก ๆ กลุ่มหนึ่ง ที่อยู่ในเขตการปกครองของตำบลบ้านมุง อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก พื้นที่ของกลุ่มบ้านแต่เดิมเป็นป่าที่บ ี่เริ่มแรกมีชาวบ้านเข้ามาอยู่อาศัยเพียง 2 ครอบครัว คือ ครอบครัวพ่อเผ่าโยน และแม่เผ่าสุข น้อยเขียว กับครอบครัวของพ่อเผ่าแสว และแม่เผ่าเนียม ผิวงาม ทั้ง 2 ครอบครัวนี้ เดิมมีบ้านเรือนในพื้นที่ตั้งตำบลบ้านมุง อพยพ เข้ามาเพื่อจับจองที่ดินทำมาหากิน และได้สร้างบ้านอยู่ใกล้ ๆ กับฝั่งลำคลองสายหนึ่งที่ไหลมาจากบ้านวังยาง บ้านวังโพรง และเข้ามาบริเวณทิศตะวันตกของกลุ่มบ้านนี้ ลำคลองมีขนาดกว้างประมาณ 10 เมตร ค่อนข้างลึกโดยสังเกตได้จากลักษณะของพื้นน้ำที่แลดูนิ่ง น้ำสะอาด มีปลาชุกชุม และบริเวณริมฝั่งคลองมีต้นไทรขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 12-15 นิ้ว จำนวนมากขึ้นเรียงรายเลียบตามฝั่งตะวันออกของลำคลอง กิ่งก้านสาขาโน้มเข้าไปปกคลุมจนเข้าไปถึงอีกฝั่งหนึ่ง ของลำคลอง มีรากไทรห้อย ระย้า ลงมามากมาย ทำให้บริเวณนี้ ดูร่มรื่น ชาวบ้าน จึงใช้บริเวณนี้ เป็นที่ ลงเล่นน้ำและพักผ่อนเื่อยเวลาเดินทางผ่านไป มา จากลักษณะเด่นดังกล่าว ชาวบ้านที่อยู่ในพื้นที่จึงเรียกชื่อกลุ่มบ้านนี้ว่า กลุ่มบ้านวังไทร้อยอย

ต่อมา เมื่อมีผู้คนอพยพเข้ามาตั้งบ้านเรือนเพิ่มมากขึ้น จึงยกฐานะเป็นหมู่บ้าน โดยเรียกชื่อตามกลุ่มบ้านเดิม คือ หมู่บ้านวังไทร้อยอย หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านมุง บริเวณทั่ว ๆ ไป ในหมู่บ้าน

และพื้นที่โดยรอบยังคงเป็นป่าทึบ เพราะยังไม่มีการแผ้วถางป่ามากนัก เป็นเพียงการจับจองที่ดิน เพื่อเพาะปลูกเท่านั้น และด้วยสภาพพื้นที่เป็นป่าทึบนี้เอง ทำให้บริเวณนี้ มีสัตว์ป่าดุร้ายชุกชุม โดยเฉพาะเสือโคร่ง เวลาชาวบ้านเดินทางไปทำธุระนอกหมู่บ้าน จะต้องชักชวนไปกันเป็นกลุ่ม ถ้า มีเด็กและผู้หญิงไปด้วยจะต้องให้นั่งบนเกวียน ส่วนกลุ่มผู้ชายจะถือปืนพร้อมบรรจุกระสุน เดินอยู่ ด้านหน้า ด้านข้างและด้านหลัง ของเกวียน เพื่อเฝ้าระวังการเข้าจู่โจมของเสือโคร่ง ส่วนในช่วง เวลาปกติที่อยู่บ้าน ผู้หลักผู้ใหญ่จะต้อง คอยดูแลเด็ก ๆ ไม่ให้ออกไปเล่นนอกบ้านไกลเกินไปจน คลาดสายตา เพราะอาจจะถูกเสือโคร่งทำร้ายได้ง่าย ๆ นอกจากนี้ มีเหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้นซึ่งน่า จดจำ คือ การ ประสบปัญหาที่มีกลุ่มโจรเข้ามาปล้นทรัพย์สิน เงินทอง สัตว์เลี้ยง(วัวควาย) ลักษณะการปล้นสมัยนั้น กลุ่มโจรจะบอกชาวบ้านล่วงหน้า 1-2 วันก่อนเสมอ หรือถ้าไม่บอก ล่วงหน้า ในวันที่เข้ามาปล้นจะใช้วิธียิงปืนหลายนัดตั้งแต่ก่อนเข้ามาในหมู่บ้าน เพื่อเป็นสัญญาณ เตือนให้ชาวบ้านรับรู้ ชาวบ้านก็จะรีบย้ายไปอยู่กับญาติหรือซ่อนตัวนอกเขตกลุ่มบ้าน เมื่อ เหตุการณ์โจรปล้นเกิดบ่อยครั้งขึ้น ชาวบ้านบางส่วนเกิดความไม่มั่นใจในความปลอดภัย จึงทำให้ ย้ายไปอยู่กับญาติ บ้างก็ย้ายไปอยู่ที่แห่งใหม่ ทำให้หมู่บ้านเกือบจะร้าง แต่ถึงกระนั้น ก็ยังคงมี ชาวบ้าน ตั้งเดิมไม่ยอมหนีไปที่ใด 2 คน คือ นายตันและนาย ยเจง ต่อมา นายเย เข้ามาอยู่ ร่วมกับคนดั้งเดิมอีกครั้ง จำนวนผู้คนเริ่มทยอยเข้ามาเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ แล้วก็มี การก่อตั้ง หมู่บ้านกัน ใหม่ เมื่อกำนันบุญ ปัตถา กำนันตำบลบ้านมุงในขณะนั้น ได้รวมกลุ่มชาวบ้าน เพื่อปราบปราม โจรอย่างต่อเนื่อง ระยะเวลาต่อมาเหตุการณ์โจรปล้นหมู่บ้าน ก็ค่อย ๆ หดไปจนกลับเข้าสู่ภาวะ ปกติ ชาวบ้าน จากหลากหลายพื้นที่ ก็เริ่มมีการอพยพเข้ามามากขึ้น มีการถางป่ามากขึ้น ต้นไทร ทั้งหมดที่ขึ้นริมคลอง ก็ถูกโค่นลงทั้งหมด เพื่อใช้พื้นที่บริเวณนั้น ทำการเกษตร แต่อย่างไรก็ตาม แม้ ไม่มีต้นไทรหลงเหลืออยู่ ชาวบ้านก็ยังคงเรียกชื่อหมู่บ้านว่า บ้านวังไทรย่อย ต่อไป

เมื่อหมู่บ้านวังไทรย่อย ยกฐานะเป็นตำบล เหตุการณ์ สำคัญครั้งหนึ่งซึ่งเป็นที่มาของ ชื่อตำบล ได้แก่การประชุมชาวบ้านเพื่อร่วม กันแสดงความคิดเห็นตั้งชื่อตำบล ในที่ประชุมครั้งนั้น ชาวบ้าน ที่เข้าร่วมประชุมส่วนมากเป็นผู้ที่อพยพย้ายถิ่นเข้ามาจากหลายพื้นที่ ชาว วังไทรย่อย ดั้งเดิม มีจำนวนน้อย เมื่อที่ประชุมเสนอให้ตั้งชื่อตำบล มีผู้เสนอให้ตัดคำว่า “วัง” ออกจากชื่อ หมู่บ้านเดิม รวมทั้งสถานที่สำคัญในพื้นที่ด้วย สาเหตุเนื่องจากเวลาเรียกชื่อตำบล หรือสถานที่อื่นๆ ก่อนข้าง ไม่สะดวกเพราะมีหลายพยางค์ เกินไป ปรากฏว่า ผู้เข้าร่วม ประชุม ส่วนมาก มีความ เห็นชอบให้ตัดออก แต่ในระหว่างนั้น ผู้ใหญ่บัณฑิต สนั่นเมือง ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 3 บ้านวังไทรย่อย ได้เสนอขอให้คำว่า “วัง” ยังมีเป็นชื่อสถานที่สำคัญอยู่บ้างเพื่อจะได้รำลึกถึง ชื่อดั้งเดิมและที่มาของ ชื่อได้ ดังนั้น จึงขอให้ยังคงคำว่า “วัง” เป็นชื่อของวัด และเหตุผลอีกประการหนึ่ง คือ เพื่อให้ แตกต่างไปจากชื่อ “วัดไทรย่อย” ที่อยู่ในเขตกิ่งอำเภอสากเหล็ก จังหวัดพิจิตร ซึ่งที่ประชุมก็มีมติ

เห็นชอบเช่นกัน ดังนั้นโดยสรุป ชื่อของตำบลจึงตัดคำว่า “วัง” ออก เรียกใหม่ว่า “ตำบลไทร้อย” ส่งผลให้ชื่อของหมู่บ้าน และสถานที่ราชการ เรียกชื่อ ต่อท้ายว่า “ไทร้อย” ทั้งหมด ได้แก่ หมู่บ้านไทร้อย โรงเรียนชุมชนบ้านไทร้อย สถานีอนามัยตำบลไทร้อย สถานีตำรวจภูธรไทร้อย และองค์การบริหารส่วนตำบลไทร้อยต่อมายกฐานะเป็นเทศบาลตำบลไทร้อย แต่ชื่อของวัด ยังคงเรียกตามชื่อดั้งเดิมซึ่งถือเป็นเอกลักษณ์และเพื่อการรำลึกถึงที่มาได้ คือ “วัดวังไทร้อย” มาจวบจนปัจจุบัน

2 ลักษณะทั่วไปของตำบลไทร้อย

ตำบลไทร้อย เป็นตำบลที่ก่อตั้งขึ้นเป็นลำดับที่สาม ของอำเภอเนินมะปราง รองจากตำบลชมพู และตำบลบ้านม่วง อยู่ทาง ตอนใต้ของอำเภอเนินมะปราง ระยะทางจาก ตำบลไทร้อยถึงอำเภอเนินมะปราง 24 กิโลเมตร และถึงจังหวัดพิษณุโลก 63 กิโลเมตร อาณาเขตทิศเหนือติดต่อกับตำบลบ้านม่วง ทิศตะวันออกติดต่อกับตำบลวังยางและตำบลวังโพรง อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก ทิศตะวันตกติดต่อกับตำบลหนองปลาไหล ทิศใต้ติดต่อกับตำบลวังทรายพูน อำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบสลับเนินเตี้ย พื้นที่เหมาะกับการเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์ แต่มีพื้นที่บางส่วนน้ำท่วมขัง เนื่องจากเป็นแอ่ง ดังนั้นในช่วงฤดูฝนของบางปีจะเกิดความเสียหายแก่พืชผลทางการเกษตร

การตั้งบ้านเรือน ของชาวบ้าน ส่วนมากอยู่ตามพื้นที่ราบและพื้นที่เนินเตี้ย บางหมู่บ้านมีภูเขาหินปูนสลับพื้นที่การเกษตร ได้แก่ บ้านผารังหมี หมู่ที่ 3 และบ้านคลองซบวัง หมู่ที่ 12 ลักษณะของหมู่บ้าน ในตำบลไทร้อย มีอาณาเขตติดต่อกัน ลักษณะการตั้งบ้านเรือนอยู่ใกล้ชิดกัน หนาแน่นเป็นกลุ่มใหญ่ แบ่งเป็นคุ้ม แต่ละคุ้มจะมีบ้านประมาณ 10-20 หลังคาเรือน มีหัวหน้าคุ้ม และอาสาสมัครสาธารณสุข รับผิดชอบประสานงานด้านสุขภาพกับสถานีอนามัย ชาวบ้านที่อยู่หมู่บ้านเดียวกัน จะรู้จักมักคุ้นกันเป็นอย่างดี ทุกหมู่บ้านจะมีสถานที่สาธารณะประโยชน์หมู่บ้าน ได้แก่ ศาลากลางบ้านสำหรับใช้ประชุมประจำเดือน มีศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน บางหมู่บ้านมีสถานที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ อ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ของหมู่ ที่ 1 บ้านพุกระโดน เส้นทางคารมนามคมเชื่อมโยงไปมาหาสู่กันได้อย่างสะดวกในทุกหมู่บ้าน บางเส้นทางลาดยางมะตอย บางเส้นทางเป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก

2.1 ลักษณะทางประชากรและวัฒนธรรม

ประชาชนตำบลไทร้อย อพยพมาจากหลายจังหวัด ได้แก่ เพชรบูรณ์ อุทัยธานี พิจิตร และจังหวัดต่าง ๆ ทางภาคอีสาน บางหมู่บ้านที่อพยพมาจากภาคอีสาน ก็ได้นำขนบประเพณีดั้งเดิมมาด้วย ได้แก่ ประเพณีบายศรีสู่ขวัญ การประกอบพิธี ดำเนินการ โดยผู้สูงอายุในหมู่บ้าน เวลาที่ลูกหลานต้องจากบ้านเนื่องจากภารกิจจำเป็นบางประการ ได้แก่ ก่อน

การเดินทางไปเข้าประจำการทหารเกณฑ์ ก่อนไปทำงานในพื้นที่ต่างถิ่น เมื่อกลับบ้าน หรือเมื่อมีการประสบเหตุการณ์ที่สะเทือนขวัญ เป็นต้น บางหมู่บ้าน มีประเพณีการแห่นางแมวขอฝน แห่ปราสาทผึ้ง มีการสวดทำนองส รัทัญญะ และ มีความเชื่อเกี่ยวกับเจ้าป่าเจ้าเขา มีการเซ่นผีประจำปี ได้แก่ บ้านผารังหมี่หมู่ที่ 3 เช่นเจ้าพ่อร่มขาว บ้านไทรย้อย หมู่ที่ 8 เช่นเจ้าพ่อสี่ชมพู่ บางหมู่บ้านยังมีประเพณีการลงแขกเกี่ยวข้าว การ ลงแขกเก็บเกี่ยวพืชผลทางการเกษตร อื่นๆ ได้แก่ มะม่วง พริก ข้าวโพด เป็นต้น กิจกรรมที่มีส่วนร่วมของชาวบ้าน เหล่านี้ พบว่า มักมีการตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ร่วมด้วย ทุกครั้ง เนื่องจากในมุมมองของ ชาวบ้านและความเป็น ชุมชนที่ถ่ายทอดมาเป็นวิถีชีวิต ถือเป็นเรื่องปกติ ที่เจ้าภาพจะต้องจัดหา เครื่องตีมแอลกอฮอล์ ไว้ต้อนรับและเลี้ยงดูผู้ที่มาช่วยงาน ในระหว่างงานจะตีมพอประมาณไม่ถึงกับเมามาก โดยผู้ที่ตีมจะมีทัศนคติและคาดหวังว่า ตีมเพื่อแก้ปวดเมื่อย ทำให้มีแรง เลือดสูบฉีดดี ตีมาแล้วชื่นใจ บางคนตีมเพราะเกรงใจเจ้าภาพ ชนิดเครื่องตีมแอลกอฮอล์ที่นิยมเลี้ยง ได้แก่ เหล้าขาวสำหรับผู้ชาย เบียร์ราคาถูกสำหรับผู้หญิง เวลาที่ตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์กันจะเป็นช่วงพักรับประทานอาหารกลางวันเล็กน้อย เมื่อเลิกงานจะตีมกันอีกครั้งก่อนแยกย้ายกันกลับบ้าน

2.2 ลักษณะอาชีพและเศรษฐกิจ

ชาวบ้านตำบลไทรย้อย เป็นสังคมชนบท ส่วนมากมีอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ ทำนา ทำไร่ข้าวโพด ทำสวนมะม่วง รองลงมา ได้แก่ รับจ้างทั่วไปและค้าขาย ชาวบ้านบางส่วนมีหนี้ในระบบ แต่ละหมู่บ้านมีการ จัดตั้งกลุ่มอาชีพอย่างหลากหลาย โดยการนำของพัฒนากรตำบล เช่น กลุ่มเลี้ยงปลา กลุ่มเลี้ยงไก่ กลุ่มแม่บ้านตำพริกแกง กลุ่มเย็บผ้าสำเร็จ มีระบบการออมเงินโดยจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ประจำหมู่บ้าน โดยสมาชิก ส่งเงินสัจจะรายเดือน ถือเป็นกร่วมกันรับผิดชอบ เพื่อให้กองทุนเติบโตอย่างต่อเนื่อง

2.3 สถาบันต่าง ๆ ในตำบลไทรย้อย

2.3.1 สถาบันการปกครองและการพัฒนา

ตำบลไทรย้อยมี หมู่บ้านในเขตการปกครอง จำนวน 17 หมู่บ้าน บทบาททางการปกครอง เป็นหน้าที่ของผู้นำหมู่บ้าน ได้แก่ กำนันและผู้ใหญ่บ้าน ส่วนบทบาทด้านการพัฒนา เป็นหน้าที่ของ องค์การบริหารส่วนตำบล โดยได้มีการเปลี่ยนแปลงจากสภาตำบล มาเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อปี พ.ศ. 2538 และเทศบาลตำบล เมื่อปี 2550

2.3.2 สถาบันศาสนา

ประชาชนส่วนมาก นับถือศาสนาพุทธ ตำบลไทรย้อย มีวัด ทั้งหมด 12 แห่ง แต่ละหมู่บ้านสืบสานประเพณีทำบุญที่ถ่ายทอดมาแต่อดีต ได้แก่ ประเพณีสงกรานต์ รดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ ทอดกฐิน ทำบุญเข้าพรรษา ทำบุญในวันสำคัญทางพุทธศาสนาต่าง ๆ การทำบุญ

ในวันพระ และทำบุญกลางบ้าน ส่วนมาก ผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรม จะเป็น ผู้นำหมู่บ้าน ผู้สูงอายุ รongลงมาคือ วัยกลางคน และวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมดีจะไปร่วมกิจกรรมกับผู้ปกครอง สำหรับ วัยรุ่นที่มีพฤติกรรมค่อนข้างเกเร หรือดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่า มีจำนวนน้อยมากที่จะ มาเข้าร่วมกิจกรรมเหล่านี้

ต้นทูลสังคมทางด้านสถาบันศาสนาของตำบลไทร้อยน้อย พบว่า มีพระภิกษุอยู่ 2 รูป ได้แก่ พระครูประจักษ์สารธรรม ชื่อเล่นที่ชาวบ้านเรียกจนติดปาก ด้วยความคุ้นเคย คือ พระครูทิพย์ เจ้าอาวาสวัดวังไทร้อยน้อย อีกตำแหน่งเป็นรองเจ้าคณะอำเภอเนินมะปราง อีกรูปหนึ่ง ได้แก่ พระสมุห์ชูเกียรติ อคฺควโส (อัคระวังโส) ชื่อเล่นที่ชาวบ้านเรียกจนติดปาก ด้วยความคุ้นเคย คือ อาจารย์น้ำ เจ้าอาวาสวัดหนองขมื่น อีกตำแหน่งเป็นเจ้าคณะตำบลไทร้อยน้อย พระภิกษุทั้ง 2 รูปนี้ เป็นชาวตำบลไทร้อยน้อยโดยกำเนิด จำพรรษาอยู่ในพื้นที่ค่อนข้างนาน ตลอดเวลาได้มีส่วนร่วมกับชาวบ้านพัฒนาวัดให้เจริญอย่างต่อเนื่อง เทศนาธรรม เป็นวิทยากรพิเศษบรรยายธรรมในโรงเรียน มาโดยตลอด จึงเป็นที่เคารพและศรัทธาต่อลูกพระในวัด เจ้าอาวาสจากวัดอื่น ๆ และชาวบ้านทั่วไป รวมทั้ง ยัง เป็นแกนนำ ในชุมชน ที่พยายามขับเคลื่อนในเรื่อง ปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อย่างจริงจังมาตลอด แต่ยังไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากยังขาดความร่วมมือจากหลายภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในตำบล ดังจะเห็นได้จากเมื่อมีการจัดกิจกรรมวันสงกรานต์ในวัด เมื่อเมษายน ปี 2551 มีการรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ ก็ฟ้าพื้นบ้าน ยังพบเห็นการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กันอย่างสนุกสนาน กลุ่มวัยรุ่นบางส่วนที่มาเที่ยวในวัดบางคนดื่มอย่างเปิดเผยกับกลุ่มเพื่อน รุ่นพี่ หรือญาติ บางกลุ่มดื่มโดยใช้บรรจภูษาชนะอื่นเพื่อปกปิด แม้ว่าพระราชบัญญัติควบคุมการบริโภคสุราประกาศใช้ เมื่อ 6 กุมภาพันธ์ 2551 แต่ก็ยังไม่มีการประกาศห้ามแต่อย่างใด

2.3.3 สถาบันการศึกษา

สถาบันการศึกษาในตำบลไทร้อยน้อย มีอยู่ทุกระดับ ตั้งแต่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มี 3 แห่ง โรงเรียนระดับประถมศึกษา มี 6 แห่ง โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา มี 1 แห่ง นอกจากนี้ ยังมีศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน 1 แห่ง ความโดดเด่นของสถาบันการศึกษา คือ โรงเรียนระดับประถมศึกษาแห่งหนึ่ง ได้แก่ โรงเรียน ชุมชนบ้านไทร้อยน้อย เป็นต้นแบบโรงเรียนวิถีพุทธ โดยดำเนินงาน ตั้งแต่ปี พ.ศ.2546 ต่อเนื่องจนปัจจุบัน ได้รับรางวัลโรงเรียนวิถีพุทธดีเด่นระดับประเทศ และทำหน้าที่เป็น แม่ข่ายในการให้คำแนะนำโรงเรียนเครือข่าย เป็นเจ้าภาพหลักในการจัดเข้าค่ายธรรมะโรงเรียนวิถีพุทธกัลยาณมิตรทุกปีอีกด้วย จุดเด่นประการหนึ่ง คือ คณะครูในโรงเรียนนี้ส่วนมากเป็นครูในพื้นที่(ครูถิ่น) โดยเฉพาะครูที่รับผิดชอบเป็นครูในพื้นที่ เป็นที่รู้จักมักคุ้นในชุมชนเป็นอย่างดี ทั้งผู้นำชุมชน องค์การรัฐ วัด อาสาสมัครสาธารณสุข เนื่องจาก เวลาจัดกิจกรรมโรงเรียนได้ เชิญชวนแกนนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมทุกครั้ง ทำให้สามารถสร้างความสนิท

สนม ระหว่างครูกับผู้ปกครองนักเรียน ได้อย่างดียิ่ง ความสำเร็จที่ประจักษ์อย่างชัดเจน คือ นักเรียนมัธยมต้นในโรงเรียนนี้ ส่วนมากมีพฤติกรรมที่เหมาะสม มีสัดส่วนน้อยมากที่ เกเร เป็นเพศชาย โดยยังพบเห็นว่ามีเครื่องมือแอลกอฮอล์และสูบบุหรี่ กับเพื่อน ๆ วิทยาลัยที่เป็นนักดื่มส่วนมาก อยู่ในโรงเรียนมัธยมประจำตำบล รองลงมาคือ วิทยาลัยที่อยู่ในโรงเรียนขยายโอกาสอีกแห่งหนึ่งที่ตั้งในตำบลไทรย้อย

2.3.4 สถาบันสุขภาพ

สถาบันสุขภาพ ที่เป็นหน่วยบริการสุขภาพของรัฐ มี 2 แห่ง คือ สถานีอนามัยบ้านหนองขมิ้น รับผิดชอบดูแลสุขภาพในพื้นที่ จำนวน 9 หมู่บ้าน และสถานีอนามัยตำบลไทรย้อย รับผิดชอบดูแลสุขภาพในพื้นที่ จำนวน 8 หมู่บ้าน สำหรับส่วนของชุมชนซึ่งอยู่ภายใต้การสนับสนุนของสถานีอนามัย ได้แก่ ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน (ศสมช.) มีครอบคลุมทุกหมู่บ้าน และดำเนินการรักษาพยาบาลเบื้องต้น โดย อสม. พบว่า ศสมช. ร้อยละ 70 ยังมีการให้บริการด้านสุขภาพอย่างต่อเนื่อง ถือเป็นต้นตอสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสถานีอนามัยกับชุมชน ส่วนหนึ่ง เนื่องจากบทบาทหน้าที่ ของหมออนามัย ได้ส่งผลให้ ชาวบ้าน เกิดความศรัทธา ให้บริการแบบผสมผสาน ได้แก่ การรักษาพยาบาล งานส่งเสริมสุขภาพ งานป้องกันควบคุมโรค และงานฟื้นฟูสภาพร่างกาย โดยเฉพาะการดำเนินงานในชุมชน อย่าง เป็นกันเอง การเข้าไปจัดกิจกรรมสร้างสุขภาพอย่างเป็นองค์รวม การเข้าร่วมประชุมในหมู่บ้าน การให้ชุมชนได้เป็นหุ้นส่วนสำคัญในการร่วมคิด แก้ไขปัญหาสุขภาพ ทำให้เกิดความร่วมมือในชุมชน ได้เป็นอย่างดี

ในปี พ.ศ. 2549 ตำบลไทรย้อย ได้รับคัดเลือกให้เป็นพื้นที่ทดลองการบริหารกองทุนสุขภาพระดับตำบล ระหว่างปี พ.ศ. 2550-2551 โดยโอนงบประมาณจากรัฐบาล และการสมทบเพิ่มเติมในพื้นที่ เพื่อจัดการสุขภาพตนเอง ภายใต้สภาพปัญหาสุขภาพในพื้นที่เป็นหลัก มุ่งเน้นการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค กำหนดแนวทาง อย่างมีส่วนร่วม ระหว่างองค์กรต่าง ๆ นายกองค้การบริหารส่วนตำบลไทรย้อย ดำรงตำแหน่งเป็นประธานคณะกรรมการกองทุนสุขภาพ สมาชิกเป็นตัวแทน จากทุกหมู่บ้านอย่างครอบคลุม และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข รวม 24 คน จำแนกได้ดังนี้คือ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลไทรย้อย 17 คน ผู้ใหญ่บ้าน 3 คน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข 2 คน และ ตัวแทน อสม.ในตำบลไทรย้อย 2 คน นอกจากนี้ สถาบันสุขภาพทางเลือก ที่ถือเป็น ภูมิปัญญาชาวบ้านและ การแพทย์แผนไทย ยังมี พบเห็นได้ กระจาย ได้แก่ หมอสมุนไพร หมอเป่า ภูสวด หมอเป่าตาแดง หมอสะเดาะเคราะห์ หมอเขียนผี หมอเป่าสะพาน (เป่าป้องกันบาดทะยักในทารก) โดยจะเปิดให้บริการที่บ้านของตนเองอย่างไม่เป็นทางการ ทราบกันเฉพาะคนในหมู่บ้าน อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันชาวบ้านใช้บริการค่อนข้างน้อย จากการ

สอบถามชาวบ้าน พบว่า จะไปที่รับบริการที่สถานีอนามัย โดยใช้ยาแผนปัจจุบันมากกว่า มีเพียงผู้ป่วยบางคนยังคงใช้วิธีการรักษาแบบควบคู่กันไป

2.4 ลักษณะความสัมพันธ์ที่มีต่อกันของชาวตำบลไทร้อย

ชาวตำบลไทร้อย มีความสัมพันธ์กันเป็นเครือญาติ เนื่องจาก การที่อพยพติดตามกันมาตั้งแต่อดีต เมื่อครอบครัวแรก ๆ เข้ามาแล้วได้ชวนญาติ และเพื่อนบ้านที่สนิทสนมกัน อพยพเข้ามาเพิ่มเติม ทำให้ ผู้หลักผู้ใหญ่ ส่วนมาก ในทุกหมู่บ้าน ของตำบลไทร้อยสนิทสนม คั่นเคยกัน ประกอบกับจากการจัดกิจกรรมในตำบลค่อนข้างบ่อยครั้ง ทั้งเทศกาลประจำปี วันสำคัญทางศาสนา กิจกรรมของตำบลเอง รวมทั้งกิจกรรมส่วนตัว จะมีการเชิญชวนให้มามีส่วนร่วม ทำให้พบปะกันอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้มีความคั่นเคยกันมากขึ้น โดยเฉพาะบุคคลหนึ่งที่มีความโดดเด่น และเป็นผู้นำที่หล่อหลอมความสามัคคีของชาวตำบลไทร้อย คือ กำนันตำบลไทร้อย เริ่มแรก ท่านได้เข้ามาอยู่ในตำบลไทร้อย ในฐานะชาวบ้านตั้งแต่ช่วงวัยรุ่น หนุ่มโสด เป็นผู้ที่มีความอุสาหะขยันทำงาน เมื่อมีครอบครัวและอายุมากขึ้นเข้าสู่วัยกลางคน ได้เข้าร่วมเป็นแกนนำชุมชน มีส่วนร่วมกับการพัฒนาตำบลอย่างต่อเนื่อง เป็นผู้ที่เสียสละ เป็นกันเอง และตั้งใจทำงานอย่างดี กล่าวได้ว่าตลอดระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งเป็นกำนัน มีพฤติกรรมที่ดีมาโดยตลอด จวบจนเมื่อดำรงตำแหน่งเป็นกำนัน จึงเป็นที่ยอมรับของชาวบ้าน ให้ความเคารพนับถือ ศรัทธา ในทุกกลุ่มอายุ ทั้งผู้สูงอายุ วัยทำงาน และวัยรุ่น รวมทั้งข้าราชการทั้งหมดในตำบล

ในส่วนของความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มมวลชน อื่น ๆ ในตำบลไทร้อย ได้แก่ กลุ่มสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลไทร้อย กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุข กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มผู้นำหมู่บ้าน ตำรวจ ครูถิ่น และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข พบว่า ส่วนมากมีความสนิทสนมกัน อย่างไรก็ตามมีบางคนที่ความเห็นไม่ตรงกันอยู่บ้าง ระหว่างกลุ่มสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลไทร้อย ด้วยกันเอง แต่ก็ถือว่าเล็กน้อยมาก ไม่มีผลกระทบต่อการทำงานพัฒนาอย่างมีส่วนร่วมในตำบลไทร้อย

สำหรับความสัมพันธ์ของ กลุ่มวัยรุ่น พบว่า วัยรุ่นที่มีพฤติกรรมดี จะเที่ยวด้วยกันพอประมาณ อยู่ในขอบเขตที่เหมาะสม ช่วยเหลือกันเรื่องการเรียน ช่วยเหลืองานส่วนรวมที่ชุมชนจัดขึ้น ส่วนวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมเกเร จะเกาะเกี่ยวและปกครองเป็นลำดับหลายช่วงอายุ ในแต่ละกลุ่มจะเกิดจากการรวมตัวของวัยรุ่นหลายหมู่บ้านที่ใกล้เคียงกัน มีรุ่นพี่เป็นหัวโจก รุ่นน้องได้เรียนรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมบางประการจากรุ่นพี่ จะเที่ยวด้วยกันบ่อยและระหว่างเที่ยวจะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ไม่มีการช่วยเหลือกันในเรื่องเรียน แต่จะช่วยเหลือกันเมื่อมีเหตุทะเลาะวิวาท ไม่ชอบเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยเหลืองานที่ชุมชนจัดขึ้น วัยรุ่น บางกลุ่ม บาดหมางกัน เหตุการณ์ที่ปรากฏชัดเจน คือ เวลาอยู่โรงเรียน (โรงเรียนเดียวกัน) ไม่มี การทะเลาะ กัน แต่เวลา

เที่ยวจะไปคนละกลุ่ม เมื่อมีเรื่องทะเลาะวิวาท จะแยกกลุ่มช่วยเหลือเพื่อนข้างนอก ดังนั้น จึงชกต่อยกันได้แม้อยู่โรงเรียนเดียวกัน เพราะขณะนั้นถือว่า ไม่ใช่เพื่อนของตน

2.5 ความเป็นมาของการตีเครื่องตีแมลงกอสอลในชุมชน

ยุคของเครื่องตีแมลงกอสอลที่รุกเข้ามาในพื้นที่ตำบลไทรย้อย และมีอิทธิพลต่อแบบแผนการเข้าถึง การตีเครื่องตีแมลงกอสอล ของคนทั่วไปในชุมชนและกลุ่มวัยรุ่น สามารถจำแนกความแตกต่างได้เป็น 3 ยุค ดังนี้

ยุคที่ 1 ชาวบ้านตีแมลงกอสอลเอง

การตีแมลงกอสอลกันเองของชาวบ้านมีมานานพอสมควร ประมาณช่วงปี พ.ศ.2506 ถือเป็นยุคสมัยแรก ๆ ของ ตำบลไทรย้อย ซึ่งยังไม่มีเครื่องตีแมลงกอสอล จากโรงงานเข้ามา ชาวบ้านตีแมลงกอสอลกันเอง โดยใช้ลูกแป้งที่ทำกันเอง มีทั้ง เครื่องตีแมลงกอสอลที่เรียกว่า น้ำขาว (เหล้าขาว : หมักจากลูกแป้งแต่ยังไม่ได้กลั่น) และน้ำใส บางคนเรียกเหล้าป่า (น้ำขาวที่นำมากลั่นแล้วจะได้น้ำใส) ทั้งสองชื่อนี้เป็นชื่อ เครื่องตีแมลงกอสอลที่เรียก กันและเป็นที่เข้าใจกันดี การผลิตเครื่องตีแมลงกอสอลสมัยนั้น มีหลายคนตีแมลงกอสอลเองและเพื่อขาย เล็กๆน้อยๆ ในชุมชน ชาวบ้านส่วนมากจะตีหลังจากทำงานเพื่อแก้เหนื่อย แก้ปวดเมื่อยจากการทำงาน ตีเพื่อความเพลิดเพลินขณะร่วมมือเตรียมจัดงานส่วนรวม ทั้งใน ช่วงเทศกาล ประจำปี อาทิ สงกรานต์ หรืองานบุญส่วนบุคคล ได้แก่ งานบวช งานแต่ง งานศพ เป็นต้น โดยจะ ไม่มีการตีแบบพร่ำเพรื่อ ไม่ตีกันจนเมามาาย กลุ่มคนที่ตีส่วนมากจะเป็นวัยทำงานจนถึงผู้สูงอายุ ส่วนวัยรุ่น หรือกลุ่มคนที่อายุต่ำกว่า 20 ปี ซึ่งเป็นช่วงวัยก่อนอุปสมบทเป็นพระภิกษุ จะไม่ค่อยตีเครื่องตีแมลงกอสอล แม้จะเป็นช่วงเทศกาลก็ตาม เนื่องจากผู้ปกครองจะค่อนข้างเข้มงวด เพราะถือว่ายังไม่เติบโตพอประกอบกับวัยรุ่นสมัยนั้นก็ค่อนข้างเชื่อฟังคำตักเตือนของผู้หลักผู้ใหญ่ ดังนั้น ค่านิยมของการตีเครื่องตีแมลงกอสอลในยุคนี้ ส่วนมากจะตี เพื่อการต้อนรับแขก การแสดงน้ำใจเมื่อมีการช่วยงาน และเพื่อสัมพันธ์ภาพในกลุ่มผู้ใหญ่

ยุคที่ 2 เหล้าโรงเริ่มรุกเข้าพื้นที่

ประมาณช่วง ปี พ.ศ. 2519 มีเครื่องตีแมลงกอสอล ชนิดสุราขาว 40 ดีกรี เหล้าแดงบางยี่ห้อเข้ามา ดังนั้น ในชุมชนจะมีทั้งเหล้าตีเองโดยชาวบ้าน เหล้าแดงและสุราขาวจากโรงงาน ต่อมาเมื่อสรรพสามิตเข้มงวดมากขึ้น ทำให้การตีแมลงกอสอลของชาวบ้านลดลงไป ผู้ตีหันมาตีเครื่องตีแมลงกอสอลจากโรงงานมากขึ้น จำนวนร้านค้าในยุคนี้ยังถือว่าน้อยมาก มีร้านค้าจำหน่ายเครื่องตีแมลงกอสอลอยู่ใน 3 หมู่บ้านใหญ่ ๆ เท่านั้นคือ บ้านพุกระโดน บ้านไทรย้อย และบ้านหนองขมิ้น แหล่งท่องเที่ยวที่เอื้อต่อการตีเครื่องตีแมลงกอสอลก็ยังมีไม่มาก ทำให้ชาวบ้านตีเฉพาะตามงานบุญที่จัดขึ้น ได้แก่ งานแต่งงาน งานบวช งานศพ ทอดผ้าป่า ในวัด

การจัดงานที่ต้องการความมีส่วนร่วมของชาวบ้าน และเทศกาลประจำปี ในยุคนี้กลุ่มวัยรุ่นยังไม่นิยมดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กันแพร่หลาย มักพบเห็น ได้บ้างตอนช่วงเทศกาลประจำปี ได้แก่ ปีใหม่ สงกรานต์ แต่ยังไม่มีการดื่มอย่างเปิดเผย มักรวมกลุ่มเพื่อนสนิทแอบดื่มในที่ลับตาผู้ใหญ่ ไม่ดื่มในที่สาธารณะเพราะยังมีความเกรงใจต่อสายตาผู้หลักผู้ใหญ่อยู่บ้าง

ยุคที่ 3 เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่มีอย่างหลากหลาย

ยุคนี้ถือเป็นยุคปัจจุบัน ประมาณช่วง ปี พ.ศ. 2525 เริ่มมีความชัดเจนของความหลากหลาย ยี่ห้อของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทั้ง สุราขาว สุราสี เบียร์ ไวน์คูลเลอร์ ที่ร้านค้านำมาจำหน่าย ประกอบกับจำนวนร้านค้าเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทุกหมู่บ้านในเขตตำบลไทรย้อย มีร้านค้าที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่สำคัญคือ มีร้านค้าหนึ่งร้านในตำบลเป็นเอเย่นท์จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ บางหมู่บ้านมีแหล่งท่องเที่ยวซึ่งเป็นสถานที่ที่เอื้อต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นอย่างมาก ซึ่งสามารถพบเห็นได้ โดยเฉพาะช่วงวันหยุด (เสาร์และอาทิตย์) หรือช่วงปิดเทอม กลุ่มวัยรุ่นจะรวมตัวกับเพื่อน ๆ ไปเที่ยว แล้วซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ดื่ม รวมทั้งร้านค้าในแหล่งท่องเที่ยวก็จำหน่ายโดยไม่สามารถปฏิบัติตามกฎหมาย ประกอบกับภายในตำบลไทรย้อยได้เริ่มมีการจัดกิจกรรมประจำปี ได้แก่ การแข่งขันกีฬาตำบล การแข่งขันฟุตบอล วันลอยกระทง สงกรานต์ นอกจากนี้ โอกาสพิเศษอื่นๆ ที่วัยรุ่นดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้แก่ งานวันเกิดเพื่อน วันฉลองปิดเทอม หลังจากเล่น กีฬาเสร็จ การจัดทัศน ะศึกษาของโรงเรียน วันคัดเลือกทหาร การฉลองชัยชนะจากการแข่งกีฬา ในช่วงเวลาปกติเมื่อรวมกลุ่มเพื่อนได้แล้ว จะมีการเปลี่ยนซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้วดื่มกันข้างสนามฟุตบอลที่มีต้นไม้ใหญ่บังตาได้ หรือไม่ก็บริเวณใต้อาคารเรียน แม้กระทั่งศาลาขนาดเล็กในวัด ถ้าไม่มีผู้หลักผู้ใหญ่อยู่จำนวนมากก็จะดื่มกันโดยอิสระ ดังนั้นในยุคนี้ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น เริ่มเป็นไปอย่างเปิดเผยมากขึ้น โดยเฉพาะช่วงเทศกาลประจำปี ได้แก่ สงกรานต์ ปีใหม่ ลอยกระทง การเฉลิมฉลองพิเศษ ซึ่งในโอกาสต่างๆ เหล่านี้ ผู้ใหญ่เองก็แสดงทัศน ะเชิงบวก อนุญาตให้วัยรุ่นที่อยู่ในปกครองสามารถดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้

บุคลิกลักษณะของวัยรุ่นที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

วัยรุ่นที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างต่อเนื่อง ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย กำลังเรียนอยู่ชั้นมัธยมต้น อาศัยอยู่กับบิดาและมารดามากที่สุด รองลงมา อาศัยอยู่กับญาติ เช่น ปู่ ย่า ตา ยาย และอยู่กับบิดาหรือมารดาคนใดคนหนึ่ง เพื่อนสนิท ที่คบกันมีพฤติกรรม ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และที่สำคัญ ผู้ปกครอง ได้แก่ บิดา ปู่และตา ที่วัยรุ่นอาศัย อยู่ด้วยดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้เห็นอย่างเปิดเผย ลักษณะบุคลิภาพกลุ่มวัยรุ่นที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ส่วนมากชอบแต่งกายตาม

สบาย สวมกางเกงขาสั้น เสื้อยืด แต่เวลาออกเที่ยวกลางวันจะใส่กางเกงยีนส์ เสื้อ เซ็ตมีลวดลายตามสมัยนิยม และจะแต่งตัวด้วยเสื้อผ้าที่มีลักษณะตาม ๆ กันในกลุ่มเพื่อน โดยไม่คำนึงถึงความเหมาะสมกับรูปร่างของตน รูปลักษณะที่เป็นจุดเด่น คือ วัยรุ่นส่วนมากมีการ สักรูปต่าง ๆ ตามร่างกาย เช่น ตาม แขน ข้อมือ ไหล่ หน้าอก โดยสักด้วยหมึกสีเขียวเป็นไปตามแฟชั่น เช่น รูปมังกรตัวเล็ก ๆ รูปลวดลายศิลปะ บางคนเจาะหูข้างเดียวแล้วใส่ห่วง ตุ้มหู แสตนเลส หรือตุ้มหูทองเหลือง ขนาดเล็ก ๆ โดยภาพรวมแล้ว การแต่งกาย ไม่ค่อยเรียบร้อย และส่วนมากจะสูบบุหรี่ โดยเฉพาะเมื่อตั้งวง รวมกลุ่มเที่ยวกลางวันในที่ลับตาผู้ใหญ่ เที่ยวกลางวันเวลามีสตรีถึง

การพูดคุยของวัยรุ่นที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในกลุ่มเพื่อนที่สนิทสนมกัน ส่วนมากใช้ภาษาไม่สุภาพ คือ ใช้สรรพนาม “มึง” “กู” ผสมผสานกับ คำด่า สรรยต่อท้ายด้วย คำหยาบ เช่น “เฮ้ยไปไหนมาวะ...” หรือ พูดหยอกล้อกันในเรื่องเกี่ยวกับแฟน มีคำเฉพาะที่ใช้เรียกหรือการนัดหมายซึ่งเป็นที่เข้าใจในกลุ่มเพื่อน เช่น แวน (ใช้เรียก วัยรุ่นชายที่เป็นคนขับรถจักรยานยนต์) สก๊อย (ใช้เรียก วัยรุ่นหญิงที่เป็นแฟน และซ้อนท้ายรถจักรยานยนต์ ของแวน) ฉำฉาคาเฟ่ (ใช้นัดหมายกลุ่มเพื่อน เพื่อรวมกลุ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรืออาจพบปะ พูดคุยกัน ที่ต้นฉำฉาใหญ่ข้างทาง บริเวณทางเข้าหมู่บ้านผารังหมี) และ อ่าง (ใช้นัดหมายกลุ่มเพื่อน เพื่อรวมกลุ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่บริเวณอ่างเก็บน้ำบ้านพุกระโดน หมู่ที่ 1)

ยานพาหนะของวัยรุ่นที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ บางคนจะมีรถจักรยานยนต์ และรถทุกคันจะผ่านการดัดแปลงสภาพแล้วทั้งสิ้น เช่น บางคันถอดอุปกรณ์บางอย่างออกให้ดูเปลือย บางคันมีประดับยนต์มาตกแต่งเพิ่มเติม บางคันปรับท่อหรือเปลี่ยนไส้ท่อใหม่เวลาขี่ และเร่งเครื่องเสียงจะดังมากกว่าปกติ โดยเวลาขับซึ่งจะชอบเร่งเครื่องทำให้เสียงดังซึ่งเป็นที่ถูกใจของกลุ่มวัยรุ่น แม้ผู้ใหญ่จะต่อว่าก็ตาม เวลา มีการนัดหมายไปเที่ยว จะรับเพื่อนไปด้วยกัน บางครั้งมีการแสดงออกด้วยความ คึกคะนอง ขับขี่รถจักรยานยนต์เสียงดังในหมู่บ้าน เพื่อเรียกร้องความสนใจ โดยเฉพาะเมื่อดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จนมีอาการเมาและเมื่อมีกลุ่มเพื่อนร่วมอยู่ด้วย

ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนของวัยรุ่นที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มักจะคบหากันเป็นกลุ่ม ๆ มีรุ่นพี่ที่ฐานะค่อนข้างดี เป็นผู้ดูแล บางกลุ่มวัยรุ่นที่อายุมากกว่าสมาชิกคนอื่น ๆ จะเป็นแกนนำของกลุ่ม (หัวใจก) สามารถสั่งหรือต่อว่าสมาชิกในกลุ่มได้ และมักจะเป็นคนจัดการเรื่องต่าง ๆ ในกลุ่ม เช่น การนัดหมายชวนกันไปเที่ยว วัยรุ่นส่วนมากมีช่วงอายุใกล้เคียงกัน ชอบบางสิ่งบางอย่าง คล้ายกัน ทำกิจกรรมที่กลุ่มสนใจด้วยกัน ชอบเที่ยวด้วยกันเป็นกลุ่มใหญ่ ให้ความสำคัญกับกลุ่มเพื่อนเป็นอย่างมาก มักมีจุดนัดหมายที่ทราบกันเป็นอย่างดีภายในกลุ่ม โดยพบว่า วัยรุ่นจะมารวมตัวกัน นั่งเล่น พูดคุยกัน ออกกำลังกายด้วยกัน ช่วงเวลาเย็นหลังจากเลิกเรียน ในระหว่างนี้ วัยรุ่นจะรวมเงินกันซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มาดื่ม และเมื่อดื่มจนเมา แล้ว มัก

ชอบเปิดเผยเรื่องที่เป็นความลับให้ เพื่อนฟัง เช่น การไปก่อเรื่องทะเลาะวิวาท การมีเพศสัมพันธ์ การลักขโมย

ความสัมพันธ์ในครอบครัว ของวัยรุ่นที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่า วัยรุ่นส่วนมากไม่ค่อยเชื่อฟังผู้ปกครอง บางครั้งโกหกพ่อแม่เพื่อให้ได้รับอนุญาตออกไปเที่ยวกับเพื่อน ๗ เมื่อพ่อแม่หรือผู้ปกครองว่ากล่าวตักเตือน วัยรุ่นบางคน แสดงอาการไม่พอใจ เถียง ตะคอก ผู้ปกครอง แสดงอาการหงุดหงิดง่ายเมื่อผู้ปกครองว่ากล่าวตักเตือน หรือต่อว่าขณะพบเห็นว่ามีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กัน บ้างก็รีบออกจากบ้านไปหาเพื่อนที่สนิททันที วัยรุ่นบางคนช่วยทำงานที่บ้านแต่ผู้ปกครอง ต้องร้องขอ บ้างก็ช่วยเหลืองานทางบ้านตามปกติ แต่ช่วงเวลาที่วันหยุดเสาร์-อาทิตย์ หรือช่วงปิดเทอม จะไปรับจ้างทำงานเพื่อให้มีรายได้ สำหรับใช้จ่ายด้านการเรียน การเที่ยว และการลงขันกับกลุ่มเพื่อนเพื่อซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้ปกครองของวัยรุ่น มีความคิดว่าการที่วัยรุ่น ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ไม่ได้เป็นเรื่องเสียหาย ผู้ปกครองยอมรับได้ ด้วยเหตุผลที่ว่า วัยรุ่นไม่ได้ดื่มในปริมาณที่มากเกินไป ไม่ได้ทำให้เสียการเรียน และไม่เสียนาน

การมีส่วนร่วมกิจกรรมในชุมชนของวัยรุ่นที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่า วัยรุ่นมักไม่ค่อยมีส่วนร่วม ในกิจกรรม สาธารณะ ของชุมชน เช่น ไม่ได้ให้การช่วยเหลือในการเตรียมงาน ประจำปีในวัด การทำบุญกลางบ้าน การรณรงค์ทำความสะอาดหมู่บ้าน หากต้องการให้วัยรุ่นเข้าร่วมกิจกรรมหรือช่วยทำงาน ต้องให้ผู้นำหมู่บ้านขอความร่วมมืออย่างจริงจังกับกลุ่มวัยรุ่น หรือจากรุ่นพี่ที่กลุ่มวัยรุ่นเหล่านั้นเคารพนับถือ ดังนั้นจึงพบเห็นได้เพียงแค่วัยรุ่นมักเข้ามาดูกิจกรรมในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ แล้วก็แยกย้ายออกไป

รายได้ และรายจ่ายของวัยรุ่นที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่า วัยรุ่น ส่วนมาก มีรายได้จากการขอผู้ปกครอง วัยรุ่นบางส่วนมีรายได้จากการรับจ้างทำงานในวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ โดยกลุ่มวัยรุ่น จะรับจ้างทำงานเกษตรกรรมตามฤดูกาล เช่น รับจ้างขนท่อนไม้ยูคาฯขึ้นรถบรรทุก แต่งกิ่งมะม่วง หักข้าวโพด ตัดหญ้าในสวนมะม่วง โดยได้รับค่าจ้าง เฉลี่ยวันละ 130-150 บาท ส่วนช่วงปิดเทอม วัยรุ่น บางส่วน ไปรับจ้าง ในกรุงเทพฯ ตาม ห้างสรรพสินค้า ทำงานก่อสร้าง ทำเฟอร์นิเจอร์ นอกจากนี้ วัยรุ่นบางกลุ่ม มีรายได้มาจากการพนัน เช่น เล่นไพ่ พนันบอล ไฮโล เป็นต้น ส่วนรายจ่ายของกลุ่มวัยรุ่น สามารถจำแนกได้ 2 ประเภท คือ รายจ่ายที่จำเป็น ได้แก่ ค่าอาหาร ค่าอุปกรณ์การเรียน ค่ารถรับ-ส่ง ค่าโทรศัพท์ ค่าน้ำมันรถ ค่าอาหาร ค่าน้ำมัน รถ รายจ่ายที่ไม่จำเป็น ได้แก่ ค่าเกมส์ ค่าอุปกรณ์แต่งรถ ค่าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ บุหรี่ เสริมสวย ขนมหวี เสื้อผ้า เครื่องสำอาง เครื่องประดับ ค่าเที่ยว ค่าปรับให้เจ้าหน้าที่ตำรวจจากการทะเลาะวิวาทหรือการแปลงสภาพรถ ค่าพนัน ค่าห่วย และค่าถุงยางอนามัย

ปัจจัยที่ทำให้วัยรุ่นตีเครื่องตีแอลกอฮอล์

1 ปัจจัยนำ ที่ทำให้วัยรุ่นตีเครื่องตีแอลกอฮอล์

วัยรุ่นที่ตีเครื่องตีแอลกอฮอล์แต่ละคน มีการรับรู้ปัจจัยภายในบุคคลแตกต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า วัยรุ่นมีความสามารถในการปฏิเสธเพื่อหลีกเลี่ยงการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ในระดับต่ำ กล่าวคือ ไม่สามารถต้านทานแรงยั่วยุจากกลุ่มเพื่อนหรือรุ่นพี่ได้ โดยเฉพาะเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่เอื้อต่อการตี ดังนั้น จึงพบสาเหตุของการตีทั้งนี้เนื่องจากตนเองอยากสู้ออยากลอง ตีเพื่อเอาใจเพื่อน ตีเพราะเกรงว่าจะถูกดูหมิ่นศักดิ์ศรี ตีเพราะเป็นการแสดงออกถึงความกล้า ตีเพราะต้องการให้เพื่อนนับถือว่าตนเองมีความสามารถเพียงพอที่จะเข้าร่วมกลุ่มได้ รวมทั้ง วัยรุ่นมีทัศนคติและความคาดหวังเชิงบวกของผลที่เกิดจากการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์

ในแง่ทัศนคติของวัยรุ่นที่มีต่อเครื่องตีแอลกอฮอล์ วัยรุ่นได้ให้ความหมายเชิงบวกไว้ อย่างหลากหลาย ได้แก่ วัยรุ่นแสดงทัศนคติว่าเครื่องตีแอลกอฮอล์คือเพื่อน หมายถึง วัยรุ่นเปรียบเครื่องตีแอลกอฮอล์เสมือนเป็นคนรู้จัก เข้าใจ มองว่าเป็นการตีเพื่อเพื่อน หมายถึง วัยรุ่นให้ความสำคัญกับกลุ่มเพื่อน เมื่อเพื่อนหยิบยื่นให้จึงตีเพื่อรักษาน้ำใจต่อกัน และเพื่อให้เพื่อนรู้สึกพึงพอใจ การตีหมายถึงโตพอแล้ว กล่าวคือ วัยรุ่นมองว่าเครื่องตีแอลกอฮอล์เป็นสัญลักษณ์ของความเป็นผู้ใหญ่ ไม่ใช่เด็กอีกต่อไป นอกจากนี้ยังหมายรวมถึง เครื่องตีแอลกอฮอล์เป็นสัญลักษณ์ของการสังสรรค์/ฉลองชัยชนะ การเข้าสังคม การแสดงน้ำใจต้อนรับแขก และแสดงถึงความกล้า สำหรับในแง่ความคาดหวังจากการตี วัยรุ่นมีทัศนคติว่าตีแล้วช่วยให้หายจากอาการเมื่อยล้าหลังจากทำงาน ได้รับความสนใจจากวัยรุ่นหญิง ตีเพื่อทำให้คลายความเครียด เบื่อหน่าย รวมทั้งสามารถบรรเทาความเสียใจจากการผิดหวังจากคนรักได้ เมื่อตีต่อหน้าเพื่อน จะได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ตีแล้วทำให้ใจกล้าโดยสามารถทำสิ่งที่ไม่เคยทำได้ ตัวอย่างเช่น พุดจากวน เดินร่ำ ทะเลาะวิวาท เป็นต้น ตีแล้วทำให้เกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลิน ไม่ท้อถอย สามารถเที่ยวได้นานกว่าปกติ ดังที่วัยรุ่นกลุ่มหนึ่งเล่าให้ฟังและสรุปได้ว่า

“ เวลาออกเที่ยวเป็นกลุ่มสิ่งที่ขาดไม่ได้ คือ เครื่องตีแอลกอฮอล์ผสมกับน้ำอัดลม กับแก้มไม่จำเป็นต้องมี ส่วนมากเป็นเหล้าขาว เพราะดีกรีแรง ผสมน้ำอัดลมแล้วจะได้ปริมาณมาก ตีง่าย อร่อย ไม่ท้อถอย และไม่เปลืองเงินมาก จึงทำให้สามารถอยู่เที่ยวได้นาน ถ้าตีน้ำอัดลมอย่างเดียวไม่นานก็หมดและต้องเสียเงินซื้อเพิ่มจำนวนมาก ”

(กลุ่มวัยรุ่น. สนทนากลุ่ม. กันยายน

2551)

2 ปัจจัยเชื้อ ที่ทำให้วัยรุ่นตีเครื่องตีแมลงกอสฮอลล์

2.1 งานบุญหรือกิจกรรมที่จัดขึ้นในชุมชน

แบบแผนการตีเครื่องตีแมลงกอสฮอลล์ของ ชาว ตำบลไทรย้อย มีลักษณะคล้ายคลึงกันทุกหมู่บ้าน กล่าวคือ เมื่อมีการจัดงานบุญและงานเลี้ยงสังสรรค์ เช่น งานแต่งงาน งานบวช งานศพ จะต้องมีเครื่องตีแมลงกอสฮอลล์เป็นองค์ประกอบด้วยเสมอ จะมีการตีเครื่องตีแมลงกอสฮอลล์กันทุกวัน นับตั้งแต่ เริ่มช่วยเตรียมงาน ซึ่งจะใช้เวลาประมาณ 2-3 วัน และในวันที่มีการเลี้ยงจริง ซึ่งส่วนมากเป็นการจัดโต๊ะจีน ก็จะมีการตีกันอย่างเป็นทางการ เนื่องจากชาวตำบลไทรย้อย มีค่านิยมและมีทัศนคติว่า เครื่องตีแมลงกอสฮอลล์เป็นส่วนประกอบในการต้อนรับแขก เป็นการแสดงน้ำใจให้กันตามวิถีของคนชนบท หากไม่มีจะถูกตำหนิจากเพื่อนบ้าน ว่าเป็นคนใจแคบ ประหยัดเกินไป (ชาวบ้านใช้คำว่า ชี้นเหนียว, ชีถี่, ตืดเกินไป) การจัดงานเลี้ยงตอนกลางคืน งานบุญดังกล่าวเจ้าภาพมักจัดให้มีวงดนตรี ดังนั้น วัยรุ่นจึงใช้โอกาสนี้ไปเที่ยวในงานดังกล่าว แต่จะรวมกลุ่มอยู่รอบนอกของงาน อาศัยเสียงเพลงในการสร้างความสนุกสนาน โดยพบว่าวัยรุ่นจะเฉลี่ยเงินกันซื้อเครื่องตีแมลงกอสฮอลล์ บางครั้งถ้าบ้านเจ้าภาพเป็นบ้านของเพื่อนในกลุ่มเดียวกันจะได้ตีฟรี มีบางครั้งที่วัยรุ่นใช้วิธีขโมยจากโต๊ะแขก พอเริ่มตีและวัยรุ่นตีกันจนมีอาการเมา ก็ จะมีความกล้ามากขึ้น จึงจะออกมาเต้นรำร่วมกับผู้หลักผู้ใหญ่

2.2 งานเฉลิมฉลองโอกาสพิเศษ

การเลี้ยงส่ง ก่อนไปประจำการของทหารเกณฑ์ การเลี้ยงรับ-ส่ง กรณีไปทำงานต่างจังหวัดของรุ่นพี่ โอกาสนี้กลุ่มวัยรุ่นจะเข้าถึงเครื่องตีแมลงกอสฮอลล์ได้มาก เนื่องจาก ส่วนใหญ่มักเป็นญาติหรือรุ่นพี่ที่เป็นคนซื้อเลี้ยง การฉลองความสำเร็จ เมื่อชนะการแข่งขันกีฬา ก็เป็นอีกโอกาสหนึ่งที่มีมีการตีเครื่องตีแมลงกอสฮอลล์กันอย่างมาก ส่วนการจัดงานวันเกิดของเพื่อนมักมีการตีด้วยแต่ปริมาณไม่มากนัก

2.3 เทศกาลประจำปี

การตีเครื่องตีแมลงกอสฮอลล์ใน เทศกาลประจำปี ได้แก่ วันส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ สงกรานต์ วันหยุดเข้าพรรษา วันลอยกระทง เทศกาลเหล่านี้ เป็นโอกาสที่หยุดงานหลายวัน กลุ่มวัยรุ่นที่ทำงานต่างจังหวัด เมื่อกลับมาที่บ้านจะชักชวนเพื่อน ๆ รุ่นพี่และรุ่นน้อง ในกลุ่มเดียวกัน มาตีเครื่องตีแมลงกอสฮอลล์

วันหยุดสงกรานต์ เป็นช่วงเวลาที่วัยรุ่นมีการรวมกลุ่มแล้วตีกันจนมีอาการเมา มากกว่าเทศกาล อื่น ๆ วัยรุ่นบางคนตีแบบข้ามวันข้ามคืน เมาจนขาดสติไม่สามารถกลับบ้านได้ ต้องนอนค้างบ้านเพื่อน สำหรับวัน ส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ วัยรุ่นจะรวมกลุ่มตีเช่นกันแต่จะตีกันไม่มากเท่ากับวันหยุดสงกรานต์ แม้กระทั่ง ในวันเข้าพรรษา วัยรุ่นบางกลุ่มถือโอกาสวันหยุด

ช่วงนี้ตีเครื่องตีแอลกอฮอล์กันโดยไม่คำนึงถึงกระแสการรณรงค์ แต่กลับเห็นความสำคัญที่ได้พบปะกับเพื่อน ๆ มากกว่า จึงรวมกลุ่มกัน แล้วสร้างความสนุกสนานด้วยการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ งานวันลอยกระทงเป็นกิจกรรมที่จัดทุกปี จนเป็นประเพณีอย่างหนึ่งของชาวตำบลไทรย้อย โดยองค์การบริหารส่วนตำบลไทรย้อย และกลุ่มผู้นำหมู่บ้านร่วมเป็นเจ้าของ จัดที่อ่างเก็บน้ำพุกระโดน กลางวันมีการจัดแข่งขันเกมและกีฬา กลางคืนมีการประกวดร้องเพลง ประกวดนางนพมาศ บรรยายกาศในบริเวณงาน ตอนกลางคืนจะมีแสงลอยจำนวนมาก จำหน่ายอาหาร น้ำ น้ำหวาน และเครื่องตีแอลกอฮอล์ โดยสามารถจำหน่ายได้ตลอดเวลา ไม่จำกัดเวลาตามกฎหมาย ผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมนอกจากจะ มาเที่ยวงาน มาเชียร์นักกีฬาแล้ว ก็ซื้อเครื่องตีแอลกอฮอล์ ได้แก่ เบียร์ เหล้าขาว ตีกันไปด้วย สำหรับผู้เข้าร่วมแข่งขันกีฬาเมื่อแข่งเสร็จพอนั่งพักก็จะมีกองเชียร์นำเบียร์แช่เย็นให้ดื่มทันที สำหรับการตีของ กลุ่มวัยรุ่นในระหว่างกิจกรรมนี้พบว่า มักจะรวมกันเป็นกลุ่มแอบตีกับรุ่นพี่ และเพื่อน ๆ วัยรุ่นบางกลุ่มตีโดยเปิดเผย บางกลุ่มตีแบบปกปิดโดยการเปลี่ยนภาชนะบรรจุที่สามารถอำพรางสายตาผู้ใหญ่ได้ เช่น ใช้กระป๋องหรือขวดน้ำอัดลมที่มีสี ขวดเครื่องตีชูกำลัง ขวดน้ำพลาสติก บรรจุเครื่องตีแอลกอฮอล์แทน

2.4 การแข่งขันกีฬาประจำปี

กิจกรรมแข่งขันกีฬาจัดขึ้นประจำปี ทุกหมู่บ้านมีส่วนร่วม ทีมนักกีฬาจำแนกตามหมู่บ้าน เป็นการแข่งขันกีฬาสากลและกีฬาพื้นบ้าน และการแข่งขันฟุตบอลประจำปี คือ หนองขมิ้นคัพ จะจัดช่วงส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ และกีฬาฟุตบอลพุกระโดนคัพ จัดช่วงเทศกาลสงกรานต์ ในวันที่แข่งขันกีฬาทั้งสองกิจกรรม จะเห็นภาพการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์กันอย่างมาก ทั้งที่อยู่ในวัยแรงงาน กลุ่มแม่บ้าน โดยจะมีร้านค้าซึ่งอยู่ในเขตตำบลไทรย้อย จัดเป็นแผงลอยมาจำหน่ายอาหาร รวมทั้งเครื่องตีแอลกอฮอล์ หลากหลายชนิด ได้แก่ เหล้าแดง เบียร์ สุราขาว ชุมชน สุราขาวโรงงาน ผู้ที่มาร่วมกิจกรรมส่วนมากเป็นกองเชียร์ของแต่ละหมู่บ้าน จะซื้อเครื่องตีแอลกอฮอล์ แล้วตั้งวงตีไม้ใกล้ขอบสนาม เกือบตลอดการแข่งขันอย่างเปิดเผย ส่วนกลุ่มวัยรุ่นจะนั่งเชียร์กีฬาพร้อมกันเป็นกลุ่ม ห่างออกมาจากสนาม กลุ่มละประมาณ 5-10 คน เมื่อจบการแข่งขัน กลุ่มวัยรุ่นยังคงนั่งรวมกลุ่มตีไม้กันต่อ โดยเฉพาะที่นักกีฬาที่ชนะเลิศการแข่งขัน ทั้งวัยรุ่นที่เป็นนักกีฬา เพื่อน รุ่นพี่ และผู้ใหญ่ที่ร่วมเชียร์ ก็จะมาดื่มที่บ้านของผู้ดูแลทีม เฉลิมฉลองด้วยการตีเบียร์และร้องเพลงกันอย่างสนุกสนาน โดยการตีในโอกาสนี้จะตีกันจนมีอาการเมา ครั้งละประมาณ 2 - 3 โหล มีทั้งเด็กนักเรียนระดับมัธยมศึกษา เด็กที่เรียนจบระดับมัธยมศึกษาแล้ว

2.5 พิธีไหว้เจ้าพ่อประจำหมู่บ้าน

ในบางหมู่บ้านมีกิจกรรมตามความเชื่อสืบต่อกันมา ที่จัดทุกปีและต้องมีเครื่องตีแอลกอฮอล์เข้ามาเกี่ยวข้อง ได้แก่ การไหว้เจ้า พ่อ คือ พิธีไหว้เจ้าพ่อร่วมชาวของบ้านผา

รังหมี ที่มีความเชื่อดั้งเดิมว่า ตั้งแต่เริ่มตั้งหมู่บ้าน มีผู้พบเห็นดวงไฟพุ่งจากภูเขาที่ตั้งอยู่ตรงข้าม กับทางเข้าหมู่บ้านโดยพุ่งจากภูเขาเล็กไปยังภูเขาใหญ่ ทุกวันขึ้น 15 ค่ำ ของทุกเดือน ชาวบ้านเชื่อว่า ลูกไฟที่เกิดขึ้นนั้นเกิดจากความศักดิ์สิทธิ์ของเจ้าพ่อร่มขาว และเชื่อว่ายังมีสมบัติ ผังอยู่ในภูเขาทั้ง 2 ลูก ทำให้มีคนเคารพ ศรัทธา ต่อสิ่งที่เกิดขึ้น จึงทำให้เกิดเป็นประเพณี งาน บุญเจ้าพ่อร่มขาว ที่ปฏิบัติกันมาอย่างต่อเนื่องทุกปี โดยชาวบ้านจะจัดงานทำบุญในวันขึ้น 6 ค่ำ เดือน 6 ของทุกปี โดยทุกคนครอบครัวจะนำไก่ และเครื่องต้มแอลกอฮอล์ขาว นึ่งไปพร้อมกันที่ศาล เจ้าพ่อร่มขาว แล้วทำการสักการะ เนื่องจากชาวบ้านมีความเชื่อว่า เจ้าพ่อร่มขาวช่วยปกป้องคุ้มครองหมู่บ้านให้อยู่เย็นเป็นสุข ส่วนบ้านไทรย้อย หมู่ที่ 8 มีประเพณีไหว้เจ้าพ่อสี่ชมพู โดยจะ ทำพิธีในวันขึ้น 6 ค่ำ เดือน 6 เป็นประจำทุกปี ของเช่นไหว้ จะมีไก่ หมู ไข่ และเครื่องต้ม แอลกอฮอล์ขาว แต่จะเป็นการเตรียมของเช่นไหว้ในลักษณะภาพรวมของหมู่บ้าน มีการทำอาหาร ขนมหวาน เครื่องไม้สานที่เกี่ยวข้อง มาพร้อมกันที่บ้านกำนัน แล้วจึงช่วยกันยกไปที่ศาล เพื่อทำ พิธีกรรม เมื่อเสร็จ พิธีเช่นไหว้ ทั้งสองหมู่บ้านมีการปฏิบัติคล้ายคลึงกัน คือ ผู้ร่วมพิธีจะ นั่ง รับประทานอาหาร และดื่มเครื่องต้มแอลกอฮอล์ ร่วมกัน บางส่วนก็จะนำกลับไปดื่มกันที่บ้าน โดย ร่วมดื่มกับเพื่อนบ้านในละแวกเดียวกัน กิจกรรมนี้วัยรุ่นจะมีโอกาสเข้าร่วมดื่มกับผู้ใหญ่น้อย ยกเว้น คนที่ไปช่วยเตรียมงานและออกจากโรงเรียนแล้ว จึงจะสามารถได้ดื่มบ้าง

จะเห็นได้ว่า ค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการดื่มเครื่องต้มแอลกอฮอล์ของ ชาวบ้านได้นำไปผูกโยงกับกิจกรรมของชุมชนเกือบทุกอย่าง ซึ่งไม่สามารถแยกออกจากกันได้ กิจกรรมของชาวตำบลไทรย้อยในรอบปี มีการจัดบ่อยครั้ง จากปรากฏการณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็น ว่าการดื่มเครื่องต้มแอลกอฮอล์ของชาวตำบลไทรย้อย จะพบได้มากในช่วงเวลาเทศกาล งานบุญ โอกาสพิเศษต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วงที่มีการจัดกิจกรรมประจำปีของตำบลจะมีการดื่ม เครื่องต้มแอลกอฮอล์กันปริมาณมาก และดื่มอย่างเปิดเผย ซึ่งมีการให้ความหมายของเครื่องต้ม แอลกอฮอล์ในเชิงบวก คือ เป็นส่วนประกอบของชัยชนะ ความสนุกสนาน ความเพลิดเพลิน ความ เป็นมิตรภาพในกลุ่มเพื่อน ต้อนรับแขก ความมีน้ำใจ จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญซึ่งส่งผลให้การเข้าถึง เครื่องต้มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นมีได้หลายช่องทาง

กลุ่มวัยรุ่นที่ดื่มเครื่องต้มแอลกอฮอล์ ได้ใช้โอกาสต่าง ๆ เหล่านี้ ร่วมดื่มเครื่องต้ม แอลกอฮอล์กับผู้ใหญ่ได้ บางโอกาสร่วมดื่มกับกลุ่มเพื่อน ได้แก่ งานบุญที่บ้านเพื่อนเป็นเจ้าภาพ เทศกาลประจำปี การฉลองชัยชนะการแข่งขันกีฬา ประทับกับที่สภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเข้าถึง การดื่มเครื่องต้มแอลกอฮอล์ของกลุ่มวัยรุ่นเป็นไปอย่างง่ายดาย ได้แก่ ทศนคติของผู้ปกครองและผู้ ใหญ่ในชุมชนมองว่าการดื่มเครื่องต้มแอลกอฮอล์ในช่วงโอกาสพิเศษต่าง ๆ เป็นเรื่องปกติ ใน

บางโอกาสกลุ่มวัยรุ่นก็มีวิธีการปกปิดเพื่อไม่ให้ผู้หลักผู้ใหญ่ทราบได้ในขณะที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทั้งรูปแบบของภาชนะบรรจุ การผสมน้ำหวานเพื่อปกปิดสีของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

2.6 ในชุมชน มีร้านค้าจำนวนมากจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ร้านค้าจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีการกระจายอยู่อย่างครอบคลุมในชุมชน และร้านค้าส่วนใหญ่ละเมิดพระราชบัญญัติควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คือจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับลูกค้าที่อายุต่ำกว่า 18 ปี และจำหน่ายตลอดเวลาที่ลูกค้าต้องการซื้อ โดยพบพฤติกรรมบางอย่างไม่เหมาะสม ได้แก่ มีผู้ใหญ่ใช้ให้เด็กหรือวัยรุ่นที่อายุต่ำกว่าเกณฑ์ไปซื้อสุรา ร้านค้าก็จำหน่ายให้เนื่องจากรู้จักมักคุ้นกับผู้ใช้เด็กมาซื้อ สำหรับกลุ่มวัยรุ่นพบว่าวัยรุ่นที่ยังเรียนอยู่จะไม่ไปซื้อเอง ส่วนมากจะให้เพื่อนหรือรุ่นพี่กลุ่มเดียวกันที่ออกจากโรงเรียนแล้วและอายุมากกว่าเกณฑ์ตามกำหนดของ พรบ. เป็นผู้ซื้อแล้วนำมาดื่มด้วยกัน จึงกล่าวได้ว่ามาตรการดังกล่าวนี้ไม่ค่อยได้ผลมากนักในการยับยั้งวัยรุ่นดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพราะวัยรุ่นที่อายุน้อยไม่จำเป็นต้องไปซื้อเองก็สามารถเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ จากการที่กลุ่มวัยรุ่นมีการเกาะเกี่ยวกันหลากหลายกลุ่มอายุ นั้นเอง

ร้านค้าในตำบลไทรย้อย มีทั้งหมด 61 ร้าน จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 56 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 91.8 หมู่บ้านที่มีร้านค้าจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ บ้านหนองขมิ้น หมู่ที่ 2 จำนวน 7 ร้าน, บ้านพุกระโดน หมู่ที่ 1 จำนวน 7 ร้าน และบ้านไทรย้อย หมู่ 8 จำนวน 6 ร้าน มีร้านอาหารในแหล่งท่องเที่ยว จำนวน 2 ร้าน ร้านค้าและร้านอาหาร ในชุมชน ที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทุกร้าน ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กล่าวคือ ร้านค้าจำหน่ายนอกเวลาที่กำหนด และไม่จำกัดอายุของผู้ซื้อ บางร้านเคยยินดีปฏิบัติตามกฎหมาย แต่ร้านค้าที่อยู่ข้างเคียงไม่ให้ความร่วมมือ ปฏิบัติตาม ทำให้เกิดความไม่เสมอภาค ร้านค้าที่ปฏิบัติตามกฎหมายสูญเสียรายได้ขณะนั้นไป จึงทำให้ไม่สามารถปฏิบัติต่อไป

เหตุผลส่วนหนึ่งที่ร้านค้าจำหน่าย เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ นอกเวลา กำหนด มีความเกี่ยวข้องกับแบบแผนอาชีพ คือ ชาวบ้านมีอาชีพเกษตรกรรม ต้องออกไปทำงาน ตั้งแต่เช้า ผู้ที่นิยมดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะซื้อดื่มก่อนไปทำงาน หรือเจ้าภาพในการลงแขกช่วยงานทางการเกษตร จะซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในตอนเช้าซึ่งนอกเวลากฎหมาย กำหนด เพื่อเตรียมเลี้ยงเพื่อนบ้านที่มาช่วยงาน ร้านค้าบางร้านไม่ทราบข้อบังคับตามกฎหมาย หรือผู้ซื้อเองก็ไม่ทราบเช่นกัน จากการสนทนากลุ่มผู้นำหมู่บ้าน ได้ข้อสรุปดังนี้

“ร้านค้าในหมู่บ้านควบคุม ให้ปฏิบัติตามกฎหมาย ได้ยาก แม้ร้านค้าจะรับรู้เกี่ยวกับกฎหมายการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แต่เนื่องจากสังคมชนบทที่มีความเป็นเครือญาติกัน จึงไม่สามารถปฏิบัติได้จริง เพราะร้านค้าไม่พร้อมใจกันทั้งหมดอย่างจริงจัง เนื่องจากบางร้านยังหวังผลเรื่องรายได้ ผู้ปกครองบางคนใช้เด็ก และวัยรุ่นไปซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แล้วติดสินบนด้วยเงินเล็ก ๆ น้อย ๆ ร้านค้ารู้จักเด็กและผู้ปกครองก็ขายให้”

(กลุ่มผู้นำหมู่บ้าน. การสนทนากลุ่ม. สิงหาคม 2551)

ลำ ற்பร้านจำหน่ายอาหาร ที่ตั้งในแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ร้านอาหารในพื้นที่อ่างเก็บน้ำพุกระโดน จากการสังเกตโดยทีมวิจัยในพื้นที่ พบว่า ยังมีการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับวัยรุ่นที่อายุไม่ถึง 18 ปีและไม่จำกัดเวลาจำหน่าย จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการให้ข้อมูล โดยสรุปได้ว่า ผู้ประกอบการทราบข้อกำหนดของกฎหมายเกี่ยวกับช่วงเวลาและอายุผู้ซื้อ แต่เนื่องจากอยู่ในแหล่งท่องเที่ยว เมื่อวัยรุ่นหรือบุคคลทั่วไป มาเที่ยวช่วงวันหยุด แล้วขอซื้อก็ต้องจำหน่ายให้ เพราะถือเป็นรายได้หลัก มีบางครั้งถ้าทางร้านไม่จำหน่ายให้วัยรุ่นก็จะไม่พอใจ สร้างความเสียหายให้กับทางร้านได้ในภายหลัง

นอกจากนี้ยังพบว่า ในตำบลไทรย้อยมีโรงต้ม สุราอยู่หนึ่งแห่งที่ขอเปิด อย่างถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ถือเป็นแหล่งสำคัญของการกระจายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การปฏิบัติของโรงต้มสุรา นี้ มีการจำหน่าย ทั้งแบบติดแสดมปีสรรพสามิตตามกฎหมาย และเลียงกฎหมายโดยไม่ติดแสดมปี มีราคาที่แตกต่างกันไปด้วย ผู้ประกอบการ จะต้ม สุราเกือบทุกวัน ถึงแม้สถานที่ผลิตจะไม่โดดเด่นสะดุดตาเพราะทำเป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือน แต่บรรดานักดื่มจะทราบกันเป็นอย่างดี ทีมวิจัยในพื้นที่ซึ่งอาศัยอยู่ใกล้กับโรงต้มสุรานี้ เล่าให้ฟังและสรุปได้ว่า โรงต้มแห่งนี้มีการ เปิดขายตลอดเวลา ลูกค้ำที่เป็นนักดื่มในหมู่บ้าน มีทั้งกลุ่มวัยรุ่น วัยแรงงานและ ผู้สูงอายุ ส่วนมากผู้ดื่มจะซื้อสุราแบบเลียงกฎหมายไม่ติดแสดมปี เพราะจะซื้อสุราได้ในราคาถูก กลุ่มวัยรุ่นชายในหมู่บ้านนิยมซื้อมาก ช่วงวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ หรือวันที่มีงานมหรสพและมืวงสตรีง

2.7 ชุมชนขาดมาตรการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

องค์กรในชุมชนทุกภาคส่วนยังไม่มีกรร่วมมือกันในการกำหนดมาตรการควบคุมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเป็นรูปธรรม หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชน ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างจริงจัง เนื่องจากความเป็นสังคมชนบท ชาวบ้านมีความรู้จำกัดมักคุ้นกัน หน่วยงานรัฐในพื้นที่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของแกนนำและชาวบ้าน นักการเมืองท้องถิ่นไม่กล้าดำเนินการ เนื่องจากเกรงว่าจะมีผลกระทบกับฐานเสียงในการเลือกตั้ง รวมทั้งผู้นำหมู่บ้านส่วน

ใหญ่ยังมีพฤติกรรมตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์อย่างต่อเนื่อง จึงไม่สามารถเป็นแบบอย่างที่ดี ในการ
 จูงใจวัยรุ่นให้เห็นชัดเจน รวมทั้งครูชายในบางโรงเรียนแสดงพฤติกรรมการตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์
 ไม่เหมาะสม โดยตีมีอย่างเปิดเผยในชุมชน แสดงอาการเมาให้เห็นทั่วไป กล่าวได้ว่าเป็นที่รู้จัก
 อย่างดีเมื่อเอ่ยชื่อ วัยรุ่นจะรู้และเข้าใจว่า ครูคนดังกล่าวเป็นสัญลักษณ์ของครูนักตีมี

2.8 ผู้นำในชุมชนขาดความเข้าใจเกี่ยวกับจิตวิทยาวัยรุ่น

จากการสัมภาษณ์กลุ่มวัยรุ่นนักตีมี ได้ให้ความเห็นที่สอดคล้องกันว่า องค์กร
 ปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ค่อยให้ความสนใจกับกลุ่มวัยรุ่น ไม่ไว้วางใจวัยรุ่น ดังเช่น เมื่อมีเหตุการณ์
 ที่ไม่เหมาะสมเกิดขึ้น อาทิ การทะเลาะวิวาท ผู้หลักผู้ใหญ่มักเหมารวมว่าเป็นวัยรุ่นทั้งกลุ่ม ไม่มีการ
 ระบุหาตัวการให้ชัดเจน ดังนั้น วัยรุ่นจึงขาดโอกาสที่จะอธิบาย ส่งผลให้วัยรุ่นไม่ค่อยต้องการเข้าไป
 มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ประกอบกับเมื่อจัดกิจกรรมในตำบล รายละเอียดที่กำหนดขึ้นทั้งหมด
 ผู้หลักผู้ใหญ่คิดกันเองทั้งสิ้นแล้วให้วัยรุ่นเป็นผู้ทำตามเท่านั้น บางครั้งไม่สอดคล้องกับความ
 ต้องการ ที่พบอย่างชัดเจน ได้แก่ การจัดแข่งขันกีฬาประจำปี ไม่มีการจัดกิจกรรมที่เป็นไปตาม
 ความต้องการของวัยรุ่น เนื่องจากวัยรุ่นบางคนเล่นกีฬาไม่เป็นแต่มีความสามารถอย่างอื่น เช่น นัก
 ดนตรี นักร้อง จากสถานการณ์ดังกล่าวทำให้วัยรุ่นขาดความสนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมอื่นเพื่อ
 หลีกเลี่ยงการตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ จึงยังคงตีมีกันได้อย่างเสรีตามโอกาสที่เอื้อต่างๆ เพราะไม่
 คิดว่าเป็นพฤติกรรมที่ไม่สมควร เนื่องจากมีความคิดว่า เครื่องตีมีแอลกอฮอล์ไม่ใช่สิ่งผิดกฎหมาย

3 ปัจจัยเสริม ที่ทำให้วัยรุ่นตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์

3.1 แรงกระตุ้นจากกลุ่มเพื่อน

เหตุผลที่วัยรุ่นยังตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ ส่วนมากเนื่องมาจากเพื่อนในกลุ่ม
 ชักชวนให้ตีมีขณะไปเที่ยวตาม งานเลี้ยงสังสรรค์ งานบุญ และช่วงเทศกาลประจำปี โดยเฉพาะ
 วันหยุดปีใหม่ สงกรานต์ ช่วงเทศกาลเหล่านี้ วัยรุ่นจะได้พบกับกลุ่มเพื่อนในรุ่นราวคราวเดียวกัน
 และรุ่นพี่ที่กลับมาเยี่ยมบ้าน เมื่อได้พบกันจะชวนตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ วัยรุ่นบางคนตีมีใน
 ปริมาณมากเนื่องจากผิดหวังจากความตั้งใจบางอย่าง ได้แก่ ผู้ปกครองขัดใจ ผิดหวังจากคู่รัก ในวัย
 เดียวกัน

3.2 แบบอย่างด้านพฤติกรรมจากกลุ่มผู้ใหญ่

การตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ ที่เป็นแบบอย่างแก่วัยรุ่น ถึงแม้ ไม่ค่อยมีกลุ่มวัยรุ่น
 เข้ามามีส่วนร่วม อย่างไรก็ตามถือได้ว่าเป็นแบบอย่าง ทำให้วัยรุ่นได้พบเห็น และเกิดการเรียนรู้
 ซึมซับไปในจิตใจโดยไม่รู้ตัว คือ การฉลอง เมื่อชนะเลือกตั้ง การเมืองท้องถิ่นของผู้หลักผู้ใหญ่ ผู้
 ชนะจะเชิญชวนชาวบ้านทั้งที่อยู่ในหมู่บ้านเดียวกัน และต่างหมู่บ้าน ผู้ที่เคารพนับถือมาร่วมแสดง
 ความยินดี นอกจากเจ้าภาพ จะจัดเตรียมอาหารและเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ไว้ต้อนรับแล้ว ผู้ที่มา

แสดงความยินดีก็จะนำเครื่องตีมแอลกอฮอล์ ตีดื่มมาด้วย บรรยากาศการตีมจะเป็นไปอย่างสนุกสนาน มีการร้องรำทำเพลง ส่งเสียงดังและตั้งวงตีมเป็นเวลานาน อีกทั้งแบบอย่างจากผู้หลักผู้ใหญ่ในตำบลที่ตีมกันอย่างเปิดเผย ร้านค้าจำหน่ายให้ตลอดเวลา และมีทัศนคติว่าเป็นเรื่องปกติ เพราะเห็นผู้คนตีมกันทั่วไป

3.3 ค่านิยม ที่ทำให้วัยรุ่นตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์

ค่านิยมหนึ่งที่ถือเป็นส่งเสริมให้กลุ่มวัยรุ่นได้ตีมมากขึ้น คือ การสนับสนุนและเพิ่มแรงจูงใจนักกีฬาด้วยเครื่องตีมแอลกอฮอล์ เมื่อมีการจัดแข่งขันกีฬาตำบลประจำปี เช่น กีฬาฟุตบอลประเพณี และกีฬาวินลอยกระทง สิ่งสนับสนุนที่นิยมอย่างมากจากนักการเมืองท้องถิ่น ทั้งระดับตำบล จังหวัด ประเทศ ผู้นำหมู่บ้าน หรือผู้มีฐานะดีในตำบล คือ การซื้อเปียร์ราคาสูง ให้แก่ผู้ร่วมกิจกรรม ครั่งละจำนวนมาก และบ่อยครั้งที่จะใช้เปียร์เป็นการอัดฉีดกลุ่มนักกีฬาที่ลงแข่งขัน

แบบแผนการตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น

1 เส้นทางที่วัยรุ่นเข้าสู่พฤติกรรมการตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์

พบว่า เริ่มจากความ คิดของวัยรุ่น ที่ว่าการตีม เครื่องตีมแอลกอฮอล์เป็นเรื่องปกติ ประกอบกับความเคยชินที่พบเห็นพฤติกรรมเยาวชนรุ่นพี่ ผู้หลักผู้ใหญ่ในชุมชน และการคบเพื่อนที่ตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ เหตุผลสำคัญคือ การรวมกลุ่ม ของวัยรุ่น มัก มีรุ่นพี่ที่ตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์เป็นผู้ดูแล (หัวหน้าแก๊ง) แรงยุจากเพื่อนในกลุ่ม ความต้องการให้เพื่อนในกลุ่มยอมรับและคำชมจากเพื่อน ๆ ร่วมกับความอยากรู้อยากลอง ของวัยรุ่นเอง ช่วงเวลาการตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น ส่วนมาก จะเป็นช่วงเวลาที่ไปเที่ยวกับกลุ่มเพื่อน ตามสถานที่ต่าง ๆ ได้แก่ อ่างเก็บน้ำซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวในพื้นที่และลับตาผู้ใหญ่ เวลาเที่ยวกลางคืนเมื่อมี วงสตรีในงานบุญ โอกาสเฉลิมฉลองพิเศษ เช่น ชนะการแข่งขันกีฬา เทศกาลประจำปี เริ่มแรก วัยรุ่นจะแอบตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ โดยการบรรจุภาชนะอื่นเพื่อปกปิด ไม่ให้ผู้หลักผู้ใหญ่เห็น ต่อมาก็จะตีมแบบเปิดเผยมากขึ้น

2 ช่วงโอกาสที่ทำให้วัยรุ่นตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ในปริมาณต่างกัน

เมื่อพิจารณาตามปริมาณการตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ของกลุ่มวัยรุ่น สามารถจำแนกได้ 3 ลักษณะ คือ

2.1 การตีมปริมาณเล็กน้อยถึงพอประมาณไม่ทำให้เมา

จะพบในช่วงเวลาปกติ ได้แก่ ตอนเย็นบางวัน หลังเลิกทำงานรับจ้าง การรวมตัวไปเที่ยวกับกลุ่มเพื่อนตอนกลางวัน

2.2 การตีมปริมาณมากกว่าปกติแต่ไม่ถึงกับเมามาก

พบได้ในช่วงโอกาสพิเศษต่างๆ ได้แก่ การฉลองชัยชนะจากการแข่งขันกีฬา ฉลอง
เปิดเทอม งานวันเกิดเพื่อน งานบุญที่จัดในพื้นที่

2.3 การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักจนมีอาการเมามาก

สามารถพบได้เมื่อวัยรุ่น มีการรวมตัวกันกับกลุ่มเพื่อนจำนวนมาก ในช่วงเทศกาล
ประจำปี ได้แก่ ปีใหม่ สงกรานต์ โดยเฉพาะช่วงสงกรานต์ จะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กันจนเมา
แล้วจะออกไปเที่ยวข้างนอกกลับมาตอนเย็นก็ดื่มกันต่อ มีค่าต่าง ๆ ที่วัยรุ่น มักใช้กันในกลุ่มเพื่อน
เช่น อากาศเว็ป พิวส์ขาด ฟาขาด หลุด คำพูดเหล่านี้หมายถึง ดื่มจนเมามาก ขาดสติ ไม่
สามารถเดินได้ด้วยตนเอง ประคองตัวเองไม่ได้ ต้องนอนฟุบอยู่กับวงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พูดจา
สับสน วัยรุ่นบางกลุ่มจะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กันแบบข้ามวันข้ามคืน

3 ชนิดของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่วัยรุ่นนิยมดื่ม

วัยรุ่น ชาย นิยมดื่มเหล้าขาว ทั้งสุรา โรงงาน และ สุราขาว ชุมชน โดยนำมา ผสมกับ
น้ำอัดลม อาจเป็นน้ำหวานสีแดง น้ำหวานสีดำ หรือเครื่องดื่มชูกำลังบางยี่ห้อ เพื่อปรุงรสชาติให้ดื่ม
ได้ง่ายขึ้น หรืออาจเป็น เบียร์ราคาถูกไม่จำกัดยี่ห้อ การ เลือกดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ชนิดใดนั้น
ขึ้นอยู่กับจำนวนเงินที่มีและการได้มา กล่าวคือ ถ้าเป็นกรณีที่ต้องรวมเงินกันจ่ายเองจะ ขึ้นอยู่กับ
จำนวนเงินที่มีของกลุ่มวัยรุ่น ถ้ามีเงินจำนวนมากจะดื่ม เบียร์ราคาถูก แต่ถ้ามีน้อยจะดื่มสุราขาว
ผสมน้ำอัดลม ส่วนวัยรุ่นหญิง มักจะ ดื่มสุราขาว ผสมน้ำ หวานสี แดงเนื่องจากจะทำให้ดื่มง่าย
หรือไม่ก็ดื่มไวน์คูลเลอร์ หรือเบียร์ราคาถูก สำหรับในกรณีที่วัยรุ่นไม่ต้องจ่ายเงินเอง โดยการได้ดื่ม
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงโอกาสพิเศษต่างๆ ส่วนมากวัยรุ่นจะได้ดื่มเบียร์

4 การได้มาของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การได้มาของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อดื่มของวัยรุ่นจะแตกต่างกันตามโอกาส
เชื้ออำนาจ ดังนี้คือ ถ้าเป็นช่วงเวลาปกติ ได้แก่ ตอนเย็นหลังซ้อมกีฬา หลังการทำงานรับจ้าง หรือ
การรวมตัวไปเที่ยวช่วงวันหยุด เทียวงานมหรสพ ส่วนมากวัยรุ่นจะเฉลี่ยเงินกันเพื่อเป็นค่าเครื่องดื่ม
แอลกอฮอล์ คนละ 5-20 บาท โดยใช้เงินส่วนหนึ่งที่ออมไว้ จากที่ผู้ปกครองให้ไปโรงเรียน
บางครั้งได้จากรุ่นพี่หรือเพื่อนที่มีเงินมาก ช่วยสมทบ แต่ถ้าเป็นช่วงโอกาสพิเศษ วัยรุ่นไม่ต้องจ่าย
เอง ได้แก่ เมื่อรุ่นพี่ที่ทำงานต่างจังหวัดกลับมาเยี่ยมบ้าน รุ่นพี่จะซื้อเลี้ยง งานวันเกิดของเพื่อน การ
ฉลองชัยชนะการแข่งขันกีฬาผู้จัดการทีมจะซื้อเลี้ยง รุ่นพี่เลี้ยงก่อนไปเข้าประจำการทหารเกณฑ์
งานบุญที่บ้านเพื่อนเป็นเจ้าของภาพ โดยเพื่อนจะนำเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สำหรับเลี้ยงแขกมาให้แต่จะ
ไม่ได้นั่งดื่มที่โต๊ะ เมื่อญาติกลับบ้านในวันหยุดช่วงเทศกาลประจำปี ได้แก่ ปีใหม่ สงกรานต์
เข้าพรรษา ช่วงนี้วัยรุ่นจะได้ดื่มฟรี

ผลกระทบต่อสุขภาพและครอบครัว จากการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น

1 ผลกระทบต่อสุขภาพ

ผลกระทบต่อสุขภาพของวัยรุ่น ซึ่งเกิดจากการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ พบว่ามีผลกระทบต่อสุขภาพเพียงเล็กน้อยเท่านั้น คือ อาการเมาแล้วส่งผลต่อการเรียนในห้องเรียน วัยรุ่นบางคนคร่ำครวญว่า ตีเครื่องตีแอลกอฮอล์มาแต่ไม่เมามาก ซึ่งสามารถสังเกตจากอาการแสดงออก ในขณะที่นั่งเรียนวัยรุ่นจะมีอาการซึม ง่วงนอน ขาดสมาธิในการเรียน วัยรุ่นบางคนตีเครื่องตีแอลกอฮอล์เมามาก จนไม่กล้าไปเรียน จึงโดดเรียน เพราะหากไปก็เกรงว่าครูจะทราบได้แล้วถูกลงโทษ วัยรุ่นบางคนที่เป็นนักกีฬา ตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ก่อนแล้ว มาซ้อมกีฬาในโรงเรียน พอซ้อมได้ไม่นานก็จะมีอาการเหนื่อยให้เห็นได้อย่างชัดเจน ไม่มีแรง ฝึกซ้อมต่อไปได้ บางครั้งถึงกับเป็นลมระหว่างที่ซ้อมฟุตบอล บางคนมีอาการปวดท้อง เนื่องจากไม่รับประทานอาหารเมื่อตีเมามาก อ่อนเพลีย หรือบาดเจ็บเล็กน้อยจากอุบัติเหตุรถจักรยานยนต์แต่ที่พบผลกระทบจากการตี มักเป็นต้นเหตุนำไปสู่ความเครียดและเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ และสร้างความสูญเสีย ได้แก่

1.1 การทะเลาะวิวาทกับกลุ่มวัยรุ่นที่เป็นคู่อริกัน แม้กระทั่งวัยรุ่นที่เป็นเพื่อนสนิทกัน เมื่อตีเครื่องตีแอลกอฮอล์และมีอาการเมาแล้ว ทะเลาะวิวาทกันเองได้ ดังเหตุการณ์ต่อไปนี้

“ในคืนวันหนึ่งมีการจัดงานบวชแล้วมีเลี้ยงโต๊ะจีนกลางคืน มีสดริง แล้วก็มียุวกกลุ่มวัยรุ่นที่เป็นคู่อริ เคยทะเลาะกัน ไปเที่ยวที่งานเลี้ยงเพื่ออาศัยบรรยากาศความสนุก แล้วตีเครื่องตีแอลกอฮอล์กันบริเวณนอกงานจนมีอาการเมา เมื่อพบกับคู่อริเก่า จึงพูดจาถ่ม และทำทนายกัน ต่อมาก็มี่เรื่องทะเลาะตามมา วัยรุ่นบางคนบาดเจ็บศีรษะแตกจากที่ถูกตีด้วยขวดเบียร์ แขนเป็นแผลยาวจากที่ถูกฟันด้วยมีด และทำให้งานเลี้ยงต้องยุติลง”

(ปราณี, นามสมมุติ, ผู้ให้สัมภาษณ์)

“วัยรุ่น 2 คนเป็นเพื่อนกลุ่มเดียวกัน จากที่เคยเป็นเพื่อนสนิทสนมกัน เคยไปเที่ยวด้วยกัน มีกิจกรรมร่วมกันจนเพื่อนบ่อยครั้ง โดยไม่มีวี่แววว่าจะเกิดการทะเลาะวิวาทกัน และที่ผ่านมานี้ จะพบว่า ทุก ๆ เย็นจะมาเล่นฟุตบอลด้วยกันที่สนามแห่งหนึ่ง ในวันที่เกิดเหตุ ช่วงตอนเย็นก็มาเล่นฟุตบอลในวัดด้วยกันเช่นเคย หลังจากเล่นเสร็จแล้วซื้อเครื่องตีแอลกอฮอล์ตีกันจนมีอาการเริ่มเมา คู่กรณีดังกล่าวพูดจาแซวกัน ถ้าปกติที่ไม่ได้ตีเครื่องตีแอลกอฮอล์จะไม่โกรธกัน แต่ในวันนั้น เนื่องด้วยต่างคนต่างตีและเริ่มมีอาการเมา จึงเกิดทะเลาะกัน แทนที่จะชกต่อยกันธรรมดา ได้ใช้มีดฟันกันเอง จนคนหนึ่งได้รับบาดเจ็บ”

(ฉิ่ง, นามสมมุติ, ผู้ให้สัมภาษณ์)

“วัยรุ่นชายสองคนเดิมเป็นเพื่อนสนิทกัน ทำงานรับจ้างร้านขายของแห่งหนึ่งในหมู่บ้านเดียวกัน ช่วงวันหยุดปีใหม่อัดแน่นไปด้วยกันจนมีอาการเมาแล้วขี่รถจักรยานยนต์ไปด้วยกัน โดยเจ้าของรถเป็นคนซ้อน ระหว่างทางรถล้ม บังโคลนแตก กระจกหัก เจ้าของรถรู้สึกไม่พอใจที่เพื่อนขี่รถของตนเองล้ม จึงต่อว่ากัน แล้วในที่สุดก็ชกต่อยกัน เมื่อเลิกกรากันก็ตัดความเป็นเพื่อนกันทันที”
(นางนุช, นามสมมุติ, ผู้ให้ สัมภาษณ์)

1.2 การลักขโมย

เกิดจากการที่วัยรุ่นดัดแปลงเครื่องดัดแปลงแอลกอฮอล์จนถึงขั้นเสพติด เมื่อรู้สึกอยากดื่มแล้วไม่มีเงินซื้อจึงต้องลักขโมย โดยขาดความยั้งคิดและความคึกคะนอง ซึ่งครูท่านหนึ่งเล่าให้ฟังว่า

“วัยรุ่นบางคนมีพฤติกรรมดัดแปลงเครื่องดัดแปลงแอลกอฮอล์จนติด ดื่มเกือบทุกวัน ร่วมกับมีนิสัยชอบลักขโมยด้วย คือ เคยมีประวัติขโมยสายตู้เชื่อมกับคอมพิวเตอร์ของโรงเรียนไปขาย พอได้เงินมาแล้วก็นำไปซื้อเครื่องดัดแปลงแอลกอฮอล์มาเลี้ยงเพื่อน”

(ครูสนั่น, นามสมมุติ, ผู้ให้สัมภาษณ์)

1.3 คดีล่วงละเมิดทางเพศ

“เหตุการณ์ที่มีวัยรุ่นกลุ่มหนึ่ง 4 คน หนึ่งในจำนวนนี้มีแฟนอยู่ที่หมู่บ้านใกล้เคียงได้ดื่มเครื่องดัดแปลงแอลกอฮอล์กันจนเวลาประมาณหนึ่งทุ่ม จึงขับรถมอเตอร์ไซด์พร้อมกับเพื่อนไปหาแฟนที่เรียนอยู่โรงเรียนเดียวกัน ขณะนั้นพ่อแม่ฝ่ายหญิงไม่อยู่ ไปทำงานที่กรุงเทพฯ พอถึงบ้านเพื่อนหญิง วัยรุ่น 2 คน ขึ้นไปหาผู้หญิง บนบ้านแล้วดับไฟ โดยเจตนาจะล่วงละเมิดทางเพศ แฟนฝ่ายหญิงให้เพื่อนที่ไปด้วยกันใช้มือปิดปากฝ่ายหญิงไว้ ทำให้ไม่ได้ยินเสียงร้อง ต่อมาเพื่อน 2 คนที่รอข้างนอกต้องการจะกลับ จึงเรียกเพื่อนที่อยู่ในบ้าน ทำนองขู่ว่าให้รีบออกมาว่า “มึงจะกลับหรือไม่กลับ ถ้ามึงไม่กลับ ถูกด่าก่อนนะ ” จากนั้นทั้งสองคนที่อยู่ในบ้านจึงออกมา แล้วขับรถออกไป พร้อมกับ รุ่งเช้าฝ่ายหญิงจึงไปบอกครูและพ่อแม่ ไปแจ้งความผู้ใหญ่บ้าน จึงเรียกฝ่ายชายมาสอบสวน ท้ายที่สุด ฝ่ายชายยอมรับว่า ได้ทำจริง เนื่องจากดื่มเครื่องดัดแปลงแอลกอฮอล์จนเมา โชคดีที่เหตุการณ์ครั้งนี้ ฝ่ายหญิงยังไม่ทันเสียตัว และได้รับเงินทำขวัญจากผู้ปกครองของฝ่ายชายไปจำนวนหนึ่ง รวมประมาณ 40,000 บาท”

(มณฑิยา, นามสมมุติ, ผู้ให้สัมภาษณ์)

“เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นช่วงประมาณ 4 ทุ่ม ของวันหยุด วิทยาลัยกลุ่มหนึ่งตีเครื่องตี แอลกอฮอล์กับพรรคพวก โดยฝ่ายชายคนหนึ่งได้พาแฟนสาวมาที่บ้านเพื่อนด้วย ในระหว่างที่ตีเครื่องตีแอลกอฮอล์กัน เจ้าของบ้านก็ให้เพื่อนที่พาแฟนสาวมาด้วยเข้าไปในห้องแล้วให้อยู่กันสองต่อสอง เพื่อน ๆ ที่เหลือนั่งตีกันข้างนอก เมื่อเพื่อนได้ร่วมหลับนอนกับแฟนสาวเรียบร้อยแล้ว ฝ่ายชายออกมาด้านนอก ยอมให้เพื่อนคนอื่น ๆ ต่อคิวด้วย โดยที่แฟนสาวไม่ยินยอมร่วมหลับนอนกับเพื่อน ๆ ของแฟน จึงพยายามหนี โดยสามารถโดดหน้าต่างหนีไปได้ แล้วเรียกให้คนช่วยเหลือ เหตุการณ์ครั้งนี้ฝ่ายสาวยังไม่ทันเสียตัวกับเพื่อนคนอื่น ๆ รุ่งเช้าจึงไปแจ้งความ ตำรวจตั้งข้อหาเจตนาข่มขืน ฝ่ายหญิงต้องการให้ฝ่ายชายที่เป็นแฟนรับผิดชอบ แต่ฝ่ายชายไม่ยอม ตำรวจจึงแจ้งเป็นข้อหาเจตนาข่มขืน วิทยาลัยที่เป็นเจ้าของบ้านตกเป็นจำเลยและถูกตั้งข้อหาสมรู้ร่วมคิด เลยต้องไปติดคุก ในฐานะที่ยินยอมให้สถานที่ในความรับผิดชอบ กระทำการดังกล่าว ฝ่ายชายที่เป็นแฟน ก็ต้องจ่ายเงินทำขวัญให้ฝ่ายหญิง 60,000 บาท และทั้งสองก็เลิกกันไป”

(เรไร, นามสมมุติ, ผู้ให้สัมภาษณ์)

2 ผลกระทบต่อครอบครัว

2.1 สร้างทุกข์ใจให้ผู้ปกครอง

พฤติกรรมการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น ได้ สร้างความทุกข์ใจให้ผู้ปกครองจากการแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมกับผู้ปกครอง แสดงพฤติกรรมประชดหรือเรียกเรื่อง ความสนใจผู้ปกครอง เป็นเหตุให้ผู้ปกครองไม่สบายใจ ทุกข์ใจ ดังครุฑท่านหนึ่งเล่าว่า

“วัยรุ่นบางคนเมื่อตีเครื่องตีแอลกอฮอล์แล้วกลับบ้าน จะถูกแม่หรือผู้ปกครอง เช่น ตา ยาย ปู่ หรือ ย่าดู ญาติที่อยู่ใกล้เคียงก็จะต่อว่า วัยรุ่นจะแสดงอาการก้าวร้าว เกียง บางครั้งได้ตอบโดยการตะคอกเสียงดัง แสดงอาการไม่พอใจ ขับรถออกจากบ้าน ไม่กลับมาอนที่บ้าน บางเหตุการณ์เมื่อเพื่อนมีการทะเลาะวิวาท ก็จะตามกันไป ทำให้ผู้ปกครองกังวลและเป็นห่วง”

(ครู ข, นามสมมุติ, ผู้ร่วมสนทนา)

มีความรู้สึกที่สะท้อนจากผู้ปกครองส่วนหนึ่ง แสดงถึงความน้อยใจและความเป็นห่วงเกี่ยวกับพฤติกรรมการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น ดังนี้

“ เวลาเห็นมันกินเหล้า จนมีอาการมาเราก็รู้สึกน้อยใจ บางครั้งก็แอบร้องไห้คนเดียว ไม่ให้ลูกเห็น บางครั้งก็เคยบอกให้มันกินน้อย ๆ หน่อย แล้วก็บอกว่าเสียใจที่ลูกกินเหล้า พอมันเห็นเราร้องไห้ มันก็รับปากว่ามันจะกินน้อยลง ก็หยุดไปได้พักหนึ่งแหละ พอมันเจอเพื่อน มันก็กินกันเมาอีก ลูกหนูมันคือ สงสัยผิดที่หนูด้วย ที่เลี้ยงลูกตามใจตั้งแต่เล็กๆ ตอนนี่ก็ไม่รู้จะทำยังไง”
(วันนา, นามสมมุติ, ผู้ให้ สัมภาษณ์)

“ เวลามันไปเที่ยวสตรีทแล้วก็กินเหล้ากับเพื่อน ทั้งคืนฉันนอนไม่หลับเลย จะไปตามก็ไม่มีความหมาย เวลาเสียรถมอเตอร์ไซด์วิ่งผ่านสะดุ้งตื่นทุกที ระแวงว่าจะมีใครมาบอกเรื่องไม่ดีหรือป่าว พอมันกลับมาถึงบ้านตอนเช้ามันแหละ ถึงจะโล่งอกได้นะหมอ ” (สดศรี, นามสมมุติ, ผู้ให้สัมภาษณ์)

3.2 ผู้ปกครองเสียเงินค่าปรับจากการกระทำของวัยรุ่น

เงินค่าปรับที่พบเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ค่าปรับจากการก่อคดีละเมิดทางเพศ คดีทะเลาะวิวาท คดีลักขโมย เงินค่าปรับเหล่านี้ผู้ปกครองจำใจต้องจ่าย เพื่อแลกกับการที่บุตรหลานของตนไม่ต้องติดคุก ผู้ปกครองบางคนแสดงอาการไม่พอใจให้บุตรหลานเห็น ขณะต้องเสียค่าปรับ บางคนทำตามปกติแต่ความรู้สึกที่ซ่อนอยู่ คือ แสดงให้เห็นถึงความอับใจ และอยู่ในภาวะจำยอม จากคำบอกเล่าของผู้ปกครองส่วนหนึ่งเล่าถึงความรู้สึก ดังต่อไปนี้ว่า

“ โอ๊ยหมอ... ทำไงได้ละ...มันเป็นลูก แล้วก็ยังเรียนด้วย..ถ้าไม่เสียเงินให้ตำรวจแล้วมันไปติดคุกก็กลัวมันจะอายเพื่อน ฉันก็เลยต้องเสียค่าปรับแหละ...พอเสียให้มันแล้วฉันก็ขู่มันนะว่าถ้าทำหยังจี้้ออีก..แม่ไม่มีเงินเสียแล้วนะ...จนเดี๋ยวนี้ก็ยังไม่มีคดีอีก.. สงสัยมันเองก็คงกลัวเหมือนกัน”
(มะลิ, นามสมมุติ, ผู้ให้สัมภาษณ์)

3.3 ความสัมพันธ์ในครอบครัว

ผลกระทบทางลบด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว จากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือที่เกิดจากการกระทำที่ไม่เหมาะสมของวัยรุ่น เกิดขึ้นเพียงระยะสั้นเท่านั้น โดยผู้ปกครอง โดยเฉพาะมารดา จะแสดงความไม่พอใจกับพฤติกรรมลูกในช่วงระยะแรก บางครั้งตัววัยรุ่นเองแสดงออกถึงความไม่พอใจผู้ปกครอง เมื่อเวลาผ่านไปจะกลับมามีความสัมพันธ์ที่ดีเหมือนเดิม แต่สำหรับวัยรุ่นที่อาศัยอยู่กับญาติ (ปู่ ย่า ตา ยาย) มักไม่มีผลกระทบทางลบมากนัก เนื่องจาก ผู้ปกครองเหล่านี้ตามใจ มีการว่ากล่าวตักเตือนบ้างเพียงเล็กน้อย ส่วนมากให้ความเห็นว่า ปล่อยให้พวกวัยรุ่นมีพฤติกรรมดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ดีกว่าไปเสพยาเสพติด

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา แบบแผน พฤติกรรมการดื่มสุราที่เป็นปัญหาต่อ สุขภาพและครอบครัวของวัยรุ่น เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ พื้นที่เลือกแบบเจาะจง คือ ตำบลไทรย้อย อำเภอนิคมะปราง จังหวัดพิษณุโลก กลุ่มตัวอย่าง เลือกแบบเจาะจง แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ ทีมวิจัย ในพื้นที่ 30 คน และกลุ่มวัยรุ่นชาย อายุ 13-19 ปี จำนวน 41 คน ใช้เวลาเก็บข้อมูล 8 เดือน แบ่ง เป็น 2 ระยะ คือ 1) การเข้าสนามวิจัยและเตรียมทีมวิจัยในพื้นที่ 2) ศึกษาแบบแผนการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น วิเคราะห์ข้อมูลโดยการจำแนกประเภทข้อมูล และสรุปแบบอุปนัย

สรุปผล

1. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบแผนการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น

1.1 ปัจจัยนำ ที่ทำให้วัยรุ่นดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

วัยรุ่นที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในระดับเป็นปัญหาต่อสุขภาพและสร้างปัญหา ให้กับครอบครัว ส่วนมากเป็นเพศชาย มีความสามารถในการปฏิเสธการดื่มอยู่ในระดับต่ำ ประกอบกับมีทัศนคติและความคาดหวังเชิงบวกต่อผลที่เกิดขึ้นจากการดื่ม โดยเฉพาะการยอมรับ จากเพื่อน และคิดว่าสามารถกระตุ้นให้มีความกล้ามากขึ้น สร้างความสนุกสนานได้มากกว่าปกติ

1.2 ปัจจัยเอื้อ ที่ทำให้วัยรุ่นดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

1.2.1 ร้านค้าย่อยฝ่าฝืนกฎหมาย พนักงานเจ้าหน้าที่และตำรวจไม่สามารถ จับกุมผู้ประกอบการได้ เนื่องจากความสัมพันธ์และการรู้จักมักคุ้นที่มีต่อกัน รวมทั้งความจำเป็นที่ ต้องเกื้อกูลซึ่งกันและกันเมื่อมีการดำเนินกิจกรรมในชุมชนแบบมีส่วนร่วม

1.2.2 โครงสร้างทางกายภาพเอื้อต่อการให้วัยรุ่นเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ค่อนข้างสะดวก ได้แก่ ในชุมชนมีร้านจำหน่ายสุราจำนวนมากครอบคลุมทุกหมู่บ้าน ในพื้นที่มี เอเยนต์จำหน่ายสุรา 1 ร้าน ส่งผลให้การกระจายสุราลงสู่พื้นที่อย่างต่อเนื่อง มีสถานที่เอื้อต่อการ ดื่มสุรา คือ อ่างเก็บน้ำซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เปิดอย่างอิสระ

1.2.3 องค์กรหลักในชุมชนไม่มีการร่วมมือกันอย่างจริงจังในการป้องกันและ ควบคุมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กล่าวคือ หน่วยงานดำเนินการในลักษณะต่างคนต่างทำ หรือ ร่วมรณรงค์เพียงการประชาสัมพันธ์ตามช่วงเทศกาล โดยการติดป้ายที่ได้รับแจกจากองค์กรที่ เกี่ยวข้อง เท่านั้น รวมทั้งขาดการเฝ้าระวังที่ดีจากชุมชน

1.2.4 ขาดแกนนำในชุมชน เพื่อเป็นผู้ประสานเครือข่ายจากทุกภาคส่วนให้เกิดการมีส่วนร่วมดำเนินการปรับพฤติกรรมกรรมการดื่มสุราและกำหนดมาตรการเพื่อควบคุมการดื่มสุราที่เป็นปัญหาต่อสุขภาพของกลุ่มวัยรุ่นอย่างจริงจัง

1.3 ปัจจัยเสริม ที่ทำให้วัยรุ่นดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

1.3.1 เกิดจากแรงกระตุ้นของกลุ่มเพื่อน ที่แสดงการยอมรับเมื่อวัยรุ่นดื่มฯ

1.3.2 แบบอย่างการดื่มสุรามาจากผู้ใหญ่ในชุมชน ที่เป็นไปอย่างเปิดเผย ซึ่งวัยรุ่นพบเห็นได้บ่อยครั้งจนเกิดความเคยชินและมีทัศนคติว่าเป็นเรื่องปกติ

1.3.3 ค่านิยมในชุมชน และทัศนคติของผู้ปกครองที่เปิดใจยอมรับพฤติกรรมกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น คือ เห็นว่าเป็นเรื่องปกติ โดยเฉพาะในช่วงเทศกาล โอกาสพิเศษ การเฉลิมฉลองความสำเร็จ และการจัดกิจกรรมประเพณีตำบล ได้แก่ วันลอยกระทง กีฬาประจำปี สิ่งเหล่านี้ทำให้วัยรุ่นสามารถเข้าถึงการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้โดยง่าย

2 แบบแผนการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น

2.1 โอกาสที่วัยรุ่นดื่มสุร่าอย่างหนัก มักอยู่ในช่วงเทศกาลประจำปี โดยเฉพาะ วันหยุดสงกรานต์ ส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ เมื่อมีการรวมกลุ่มเพื่อน การเลี้ยงฉลองตามโอกาสพิเศษ

2.2 ชนิดของสุร่าที่วัยรุ่นนิยมดื่ม คือ สุร่าขาวผสมน้ำอัดลม หรือสุร่าขาวผสมเครื่องดื่มชูกำลัง รองลงมาคือ เบียร์ราคาถูกไม่จำกัดยี่ห้อ

2.3 วิธีการที่วัยรุ่นได้สุร่ามาเพื่อดื่ม จำแนกได้เป็น 2 กรณี คือ ถ้าเป็นช่วงเทศกาล และการฉลองในโอกาสพิเศษ วัยรุ่นจะได้ดื่มสุร่าฟรีที่บ้านของรุ่นพี่หรือญาติของตนเอง ส่วนในช่วงเวลาอื่นๆ ได้แก่ การรวมกลุ่มเที่ยวงานมหรสพ เที่ยวตอนวันหยุด วัยรุ่นใช้วิธีเฉลี่ยเงินกันเองในกลุ่ม

3 ผลกระทบต่อสุขภาพและครอบครัวจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น

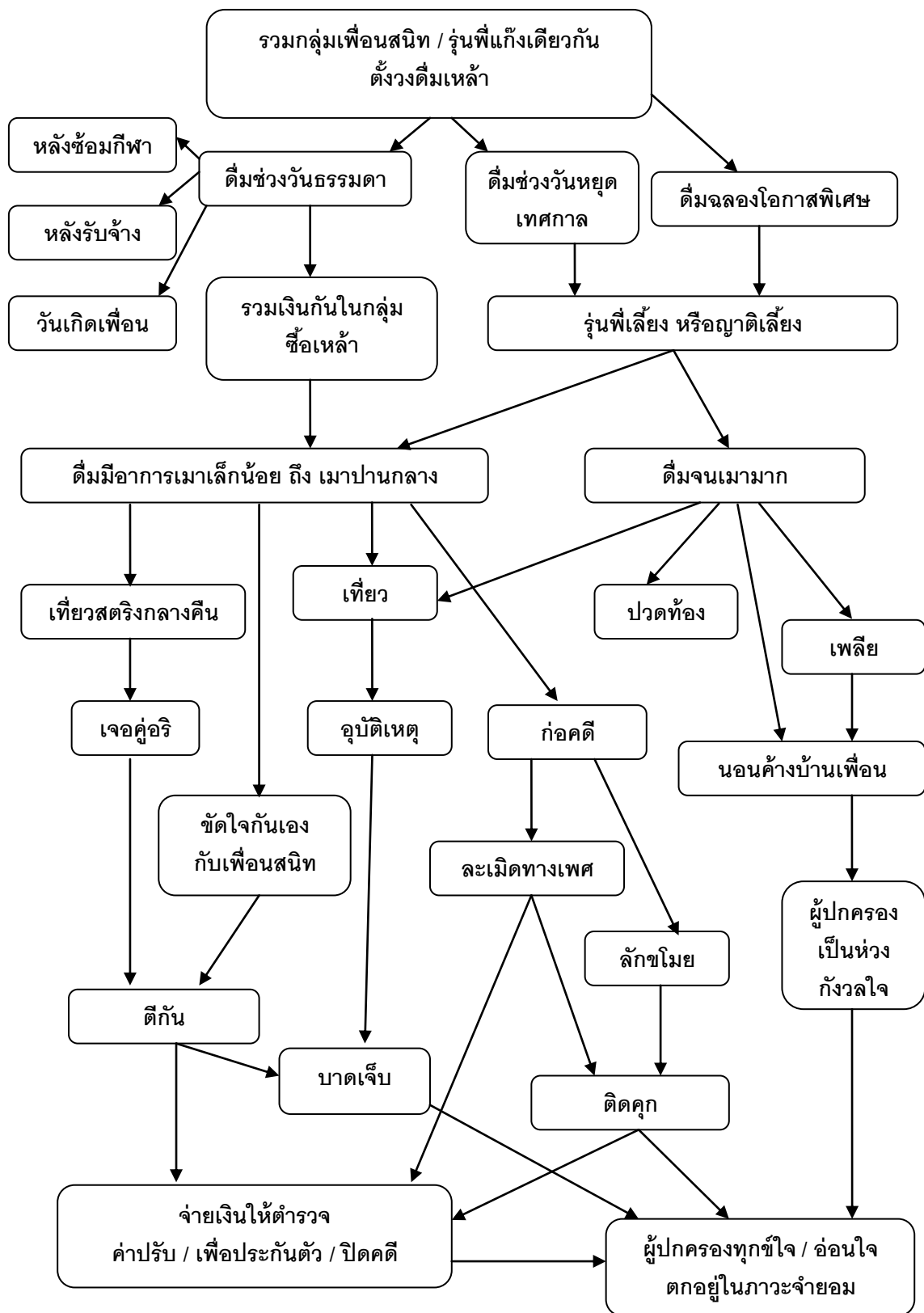
3.1 ผลกระทบต่อสุขภาพ

กลุ่มวัยรุ่นที่ศึกษา ไม่พบผลกระทบต่อสุขภาพแบบเฉียบพลัน แต่พบว่าการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นต้นเหตุนำไปสู่ความคึกคะนอง เป็นผลให้ได้รับบาดเจ็บ จากการก่อเหตุทะเลาะวิวาท มากที่สุด รองลงมาได้แก่ อุบัติเหตุจากรถจักรยานยนต์ ขาดสมาธิในการเรียน

3.2 ผลกระทบต่อครอบครัว

ผลกระทบที่เกิดขึ้น พบว่า ผู้ปกครองส่วนมากมีความทุกข์ใจ น้อยใจ และห่วงใยเกี่ยวกับความปลอดภัยของวัยรุ่นที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมทั้ง การที่ผู้ปกครองต้องสูญเสียเงินโดยไม่จำเป็นด้วยภาวะจ่ายออมจากการก่อคดีของวัยรุ่น

จากการสรุปข้อค้นพบข้างต้น สามารถแสดงความเชื่อมโยงได้ดังภาพ 2

ภาพ 2 แบบแผนการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพและครอบครัว

อภิปรายผล

1. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบแผนการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น

จากผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า วัยรุ่นที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ปริมาณมาก เป็นเพศชาย ส่วนมากอยู่ในช่วงอายุ 13-18 ปี และกำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมากที่สุด สอดคล้องกับ ภาวิณี อยู่ประเสริฐ (2540) ที่พบว่า นักเรียนที่ดื่มสุรา ร้อยละ 71 มีอายุระหว่าง 14 – 17 ปี รองลงมาคือ อายุระหว่าง 10-13 ปี และ Elickson (1995) พบว่า ผู้ที่ดื่มสูงสุดเป็นช่วง วัยรุ่น ซึ่งเป็นไปได้ว่าช่วงวัยนี้ มีความอยากรู้อยากลอง ต้องการทำให้สังคมยอมรับนับถือว่าตนเองโตเป็นผู้ใหญ่แล้ว ดังนั้น จึงพยายามดื่มเพื่อแสดงให้เห็นว่าตนเองโตเป็นผู้ใหญ่แล้ว ไม่ใช่เป็นเด็กอีกต่อไป รวมทั้งข้อค้นพบของ Steinhausen H-C(2003, pp.677-686) เกี่ยวกับการศึกษารูปแบบ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการดื่มสุราในวัยรุ่น พบว่า เพศชายมีพฤติกรรมการดื่มอย่างหนักมากกว่า เพศหญิง และวัยรุ่นหลายรายใช้วิธีเลี่ยงเผชิญปัญหาด้วยการดื่ม และมีความอยากรู้อยากลอง

เหตุผลที่วัยรุ่นดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับที่เกิดผลกระทบต่อสุขภาพ จาก การศึกษานี้พบว่า สาเหตุส่วนหนึ่งเกิดจากเพื่อนชวนให้ดื่ม ประกอบกับต้องการการยอมรับจาก เพื่อนและรุ่นพี่ที่เป็นหัวหน้ากลุ่มวัยรุ่น ดังนั้น เมื่อมีการชักจูง หรือทำทนายจากกลุ่มเพื่อน วัยรุ่นจึง ดื่มสุรา บางกรณีพบว่าวัยรุ่นดื่มเพราะมีความผิดหวัง ประเด็นความผิดหวังที่สำคัญ คือ เกิดความ คับข้องใจเกี่ยวกับความไม่สมหวังในสิ่งที่ร้องขอผู้ปกครอง ผู้ปกครองดุด่าโดยไม่ยอมรับฟังคำชี้แจง เหตุผล และผิดหวังจากความรักกับแฟน สอดคล้องกับ สมพร สิทธิสงคราม (2549) ที่พบว่า เหตุจูง ใจที่ทำให้วัยรุ่นดื่ม ส่วนหนึ่งเกิดจากมีความผิดหวังบางอย่างเกิดขึ้น ได้แก่ เรื่องความรักในวัย เดียวกัน

ในกรณีของปัจจัยภายในบุคคล ซึ่งถือเป็นปัจจัยนำที่ทำให้วัยรุ่นดื่ม พบว่า วัยรุ่นที่ ดื่มปริมาณมาก ในระดับที่เกิดผลกระทบต่อสุขภาพ ขาดความตระหนักและการรับรู้ความคิดของ ตนเอง เพื่อควบคุมพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม และมีความคาดหวังผลเชิงบวกจากการดื่มในระดับที่ สูง ประกอบกับวุฒิภาวะทางความคิดยังไม่ดีพอ สอดคล้องกับผล การศึกษาของ สมพร สิทธิ สงคราม (2549) พบว่า ปัจจัยที่สามารถทำนายพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่นอาชีวศึกษา จังหวัด เชียงใหม่ได้ คือ ปัจจัยด้านการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม ซึ่งประกอบด้วย การรับรู้ประสิทธิผลแห่ง ตนในการปฏิเสธการดื่มสุรา และความคาดหวังในผลลัพธ์จากการดื่มสุรา กับบรรทัดฐานทางสังคม โดยสามารถทำนายพฤติกรรมการดื่มสุราของนักศึกษา ได้สูงถึงร้อยละ 76 สอดคล้องกับ สุจิตรา อิน ทะวงษ์ (2548) ซึ่งศึกษา ความคาดหวังจากการดื่มสุราและแบบแผนการดื่มสุราของเด็กวัยรุ่น มัธยมศึกษา ปีที่ 4-6 ในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1,152 คน พบว่า ความคาดหวังจากการดื่มสุรามี

ความสัมพันธ์กับแบบแผนการดื่มของวัยรุ่น คือ ในด้านความกล้าแสดงออก การเปลี่ยนแปลงภาวะอารมณ์ ความรู้สึกฟุ้งฟิง การกระตุ้นในเรื่องเพศ การเปลี่ยนแปลงการรู้จักคิด และการลดความตึงเครียด สอดคล้องกับ สวาตรี อัจฉนาวงศ์กรชัย (2548) ซึ่งกล่าวว่า วัยรุ่นเป็นช่วงวัยที่ยังไม่มีวุฒิภาวะเพียงพอ จึงไม่สามารถควบคุมตนเองได้ และเนื่องจากเป็นช่วงวัยที่มักให้ความสำคัญกับเพื่อนมากกว่าครอบครัว เมื่อเข้ากลุ่มเพื่อนที่ดื่มสุราก็จะดื่มสุราและรู้สึกเพลิดเพลินไปด้วยกันจึงมักดื่มในปริมาณมาก รวมทั้ง น่าจะเกิดจากการที่วัยรุ่นมีนิสัยอยากรู้ อยากเห็น อยากทดลอง ความต้องการเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่ๆ โดยเฉพาะเป็นสิ่งต้องห้าม หรือเกิดจากความต้องการมีเพื่อนเอาใจเพื่อนและตามใจเพื่อนและ การศึกษาของ Oei & Borrow (2000) เกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการดื่มสุราในวัยรุ่น พบว่า การรับรู้ประสิทธิผลแห่งตนในการปฏิเสธการดื่มสุราในสถานการณ์ทางสังคมและอารมณ์ มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการดื่มสุราในวัยรุ่น รวมทั้ง การศึกษาของ จิราภรณ์ เทพหนู (2540) พบว่า นักเรียนที่มีการรับรู้ประสิทธิผลแห่งตนในเรื่องทั่วไปต่ำ จะมีโอกาสเสี่ยงต่อการดื่มสุรา เป็น 17.68 เท่าของนักเรียนที่มีการรับรู้ประสิทธิผลแห่งตนสูง ด้านความคาดหวังจากการดื่มสุรา อีกเหตุผลหนึ่ง เกิดจากการที่วัยรุ่นเป็นช่วงวัยที่อ่อนไหวต่อการมีกลุ่มเพื่อน มักทนไม่ได้ต่อความรู้สึกขาดกลุ่มเพื่อนร่วมวัย จึงคิดว่าการดื่มสุรามาจากการยุยงของเพื่อน จะสามารถสร้างการยอมรับ เป็นการสร้างมิตรระหว่างเพื่อนได้ (ศรีเรือน แก้วกังวาน, 2545, หน้า 377-382)

สำหรับปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งถือเป็นปัจจัยเอื้อและปัจจัยเสริม ที่ทำให้วัยรุ่นดื่ม พบว่า ร้านค้าย่อยในพื้นที่ศึกษาไม่ปฏิบัติตามข้อห้ามของกฎหมาย พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสาธารณสุขและตำรวจไม่สามารถจับกุมได้เนื่องจากการประชาสัมพันธ์เข้าถึงผู้ประกอบการค่อนข้างน้อย เป็นรายได้ที่พึงมีของร้านค้า และพื้นฐานของความรู้สึกมักคุ้น ความสัมพันธ์ที่มีต่อกัน รวมทั้งด้วยธรรมชาติของสังคมชนบทที่ต้องอาศัยซึ่งกันและกัน ทำให้ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างจริงจัง นอกจากนี้ เหตุที่องค์กรหลักในชุมชนยังไม่มีกรร่วมมือกันอย่างจริงจัง ดำเนินการเพียงรณรงค์ประชาสัมพันธ์ตามช่วงเทศกาลเท่านั้น อีกทั้งยังเกี่ยวข้องกับฐานเสียงการเมืองท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงไม่กล้าเท่าที่ควรต่อการดำเนินงานควบคุมสุรา เนื่องมาจากการดื่มสุราในชนบทเป็นค่านิยมมายาวนาน ส่งผลให้ไม่มีแผนงานหรือโครงการใดๆ ในชุมชน ที่ดำเนินการเพื่อปรับลดพฤติกรรมการดื่มสุราที่เป็นปัญหาต่อสุขภาพและครอบครัวของวัยรุ่นอย่างเป็นรูปธรรม

2 แบบแผนการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น

จากการศึกษานี้พบว่า วัยรุ่นมีโอกาสดื่มปริมาณมากอย่างอิสระ ในช่วงเทศกาล ประจำปี คือ เทศกาลสงกรานต์มากที่สุด การเฉลิมฉลองในโอกาสพิเศษ ในกรณีดังกล่าวนี้ ผู้ปกครองมีทัศนคติยอมรับได้กับการดื่มสุราของวัยรุ่น โดยไม่มีการว่ากล่าวตักเตือนใดๆ ส่งผลให้ วัยรุ่นมีความคิดว่าการดื่มสุราในโอกาสเหล่านี้เป็นเรื่องปกติที่สามารถทำได้ สอดคล้องกับข้อค้นพบที่ว่า การดื่มของเด็กสัมพันธ์กับการดื่มสุราของพ่อแม่ คือ วัยรุ่นที่พ่อแม่มีพฤติกรรมดื่มสุราให้เห็น มีส่วนทำให้เด็กเริ่มดื่มสุรา และอิทธิพลทางสังคม แรงจูงใจทางสังคม การยอมรับของพ่อแม่ มีส่วนทำให้วัยรุ่นตัดสินใจดื่มสุราได้เช่นกัน สำหรับโอกาสนอกเหนือจากเทศกาลที่วัยรุ่นในพื้นที่ศึกษาดื่มสุราปริมาณมาก ได้แก่ การฉลองวันเกิดเพื่อน โดยการดื่มสุราส่วนมากจะดื่มกับเพื่อนและรุ่นพี่ กลุ่มเดียวกัน (Garmiene A at al., 2006 อ้างอิงใน สุวรรณา อรุณพงศ์ไพศาล, 2549)และสอดคล้องกับ จินตนา วงศ์วาน (2548) พบว่า สาเหตุสำคัญที่นักเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาดื่มสุรา คือ เพื่อนชวน และบุคคลที่วัยรุ่นร่วมตั้งวงดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่าส่วนใหญ่แล้ววัยรุ่นจะดื่มกับเพื่อนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ บิดามารดา หรือญาติ บางครั้งดื่มคนเดียว

สำหรับแบบแผนการดื่มกับปริมาณการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น สามารถจำแนกได้ 3 ลักษณะ คือ 1)การดื่มปริมาณเล็กน้อยถึงพอประมาณไม่ทำให้เมา จะพบในช่วงเวลาปกติ ได้แก่ ตอนเย็นบางวัน หลังเลิกทำงานรับจ้าง การรวมตัวไปเที่ยวกับกลุ่มเพื่อนตอนกลางวัน ทั้งนี้เนื่องจากเป็นช่วงเวลาเปิดเทอม วัยรุ่นใช้เวลาพบปะกันค่อนข้างระยะสั้น 2)การดื่มปริมาณมากกว่าปกติแต่ไม่ถึงกับเมามาก พบได้ในช่วงโอกาสพิเศษต่างๆ ได้แก่ การฉลองชัยชนะจากการแข่งขันกีฬา ฉลองปิดเทอม งานวันเกิดเพื่อน งานบุญที่จัดในพื้นที่ เนื่องจากโอกาสเหล่านี้วัยรุ่นจะมีช่วงเวลาพบปะกันนานขึ้น ประกอบกับอาจเป็นไปได้ว่า เป็นบรรยากาศที่วัยรุ่นคล้อยตามกลุ่มเพื่อนได้ง่าย ดังนั้นจึงทำให้ดื่มมากกว่าปกติ และ 3)การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักจนมีอาการเมามาก จะพบในช่วงเทศกาล และ มีการรวมตัวกัน กับกลุ่มเพื่อนจำนวนมาก ได้แก่ ช่วงเทศกาลประจำปี เช่น สงกรานต์ ปีใหม่ โดยเฉพาะช่วงสงกรานต์ จะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กันจนเมา มาก เนื่องจากเป็นช่วงวันหยุด และเป็นช่วงที่ได้พบกับวัยรุ่นรุ่นพี่ที่กลับจากการทำงานต่างจังหวัด จะซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เลี้ยง ประกอบกับค่านิยมการยอมรับของผู้ปกครองที่มีทัศนคติว่า เป็นช่วงของเทศกาลที่มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กันอย่างแพร่หลาย จึงอนุญาตให้วัยรุ่นในปกครองสามารถดื่มได้

ชนิดของเครื่องตีมแอลกอฮอล์ที่วัยรุ่นนิยมตีม ดังที่พบว่า วัยรุ่น ชายจะนิยมตีมสุราขาว ทั้งสุราขาว โรงงานและสุราขาว ชุมชนผสมน้ำอัดลม อาจเป็นน้ำหวานสีแดง น้ำหวานสีดำ หรือ เครื่องตีมชูกำลังบางยี่ห้อ เนื่องจากเมื่อผสมแล้วจะทำให้ตีมง่าย รสชาติดีขึ้น บางครั้งตีม เบียร์ราคา ถูกหลากหลายยี่ห้อ การ เลือกตีม เครื่องตีมแอลกอฮอล์ชนิดใดนั้น ขึ้นอยู่กับจำนวนเงินที่มีและการ ได้มา กล่าวคือ ถ้าเป็นกรณีที่ต้องรวมเงินกันจ่ายเองจะขึ้นอยู่กับจำนวนเงินที่มีของกลุ่มวัยรุ่น ถ้ามี เงินจำนวนมากจะซื้อเบียร์ราคาถูกตีม ซึ่งวัยรุ่นมีทัศนคติว่าการเพิ่มระดับรสนิยมของวัยรุ่นให้ ดีขึ้น แต่ถ้ามีเงินน้อยจะซื้อตีมสุราขาวผสมน้ำอัดลมเพื่อตีม เนื่องจากการตีมสุราขาวผสมน้ำอัดลม นี้ สามารถทำให้มีอาการเมาได้เท่าเทียมกับการตีมเบียร์ในปริมาณมาก

3 ผลกระทบต่อสุขภาพและครอบครัวจากการตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น

3.1 ผลกระทบต่อสุขภาพ

ในกลุ่มวัยรุ่นที่ศึกษา ไม่พบผลกระทบต่อสุขภาพแบบเฉียบพลัน ทั้งนี้เนื่องจาก วัยรุ่น มีสภาพร่างกายที่ยังแข็งแรง และเป็นการตีมที่ยังไม่ถึงว่าต่อเนื่องจนถึงระดับเสพติด แอลกอฮอล์ แต่พบว่าผลกระทบที่เกิดขึ้นมักเป็นต้นเหตุนำไปสู่ความคึกคะนอง ซึ่งจากการศึกษา พบว่า วัยรุ่นที่ถือเป็นนักตีม และมีความคึกคะนองมากกว่าปกติ ส่วนมากมีพฤติกรรมเกรงเป็น เบื้องต้นอยู่แล้ว เมื่อตีมเข้าไปวัยรุ่นมีความเชื่อว่าทำให้กล้าเพิ่มขึ้นจากปกติ

3.2 ผลกระทบต่อครอบครัว

จากการศึกษา พบว่า การตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น ได้สร้างทุกข์ใจให้ ผู้ปกครองพฤติกรรมการตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น ได้ สร้างความทุกข์ใจให้ผู้ปกครอง จาก การแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมกับผู้ปกครอง แสดงพฤติกรรมประชดหรือเรียกร้องความสนใจ ผู้ปกครอง เป็นเหตุให้ผู้ปกครองไม่สบายใจ ทุกข์ใจ แสดงถึงความน้อยใจ แต่อย่างไรก็ตามก็ยังมี ความเป็นห่วงเกี่ยวกับพฤติกรรมการตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น เนื่องจากความสัมพันธ์ใน ครอบครัว วัยรุ่นบางส่วนจะยังทำเฉยเมยต่อการตักเตือนของผู้ปกครอง บางส่วนสามารถลดการ ตีมได้เพียงระยะสั้นเท่านั้น เมื่อมีโอกาสที่คล้อยตามได้ง่ายจะกลับมาตีมอีกเหมือนเดิม ทั้งนี้ น่าจะ เกิดจาก วุฒิภาวะด้านการควบคุมการตัดสินใจยังไม่ดีพอ

สำหรับผลกระทบด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว จากการตีมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ หรือที่เกิดจากการกระทำที่ไม่เหมาะสมของวัยรุ่น ความรู้สึกไม่พึงพอใจของผู้ปกครองจะเกิดขึ้น เพียงระยะสั้นเท่านั้น โดยเฉพาะมารดา จะแสดงความไม่พอใจกับพฤติกรรมลูกในช่วงระยะแรก บางครั้งตัววัยรุ่นเองแสดงออกถึงความไม่พอใจผู้ปกครอง เมื่อเวลาผ่านไปจะกลับมาตีม ความสัมพันธ์ที่ดีเหมือนเดิม แต่สำหรับวัยรุ่นที่อาศัยอยู่กับญาติ (ปู่ ย่า ตา ยาย) มักไม่มีผลกระทบ

ทางลบมากนัก เนื่องจากผู้ปกครองเหล่านี้ตามใจ เนื่องจากพ่อและแม่ของวัยรุ่นไม่ได้อยู่ด้วย ส่วนมากทำงานต่างจังหวัด ญาติวัยรุ่นส่วนมากให้เหตุผลว่าสงสารที่หลานไม่ได้อยู่กับพ่อแม่ จึงมีการว่ากล่าวตักเตือนบ้างแต่เพียงเล็กน้อยเท่านั้น ส่วนมากให้ความเห็นว่า ปลอ่ยให้พวกวัยรุ่นมีพฤติกรรมดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ดีกว่าที่วัยรุ่นหันเหไปเสพยาเสพติด

ข้อเสนอแนะ

1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำข้อค้นพบไปใช้สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.1 ผู้วิจัยพบว่า การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและต่อเนื่องกับกลุ่มวัยรุ่น จะสามารถเรียนรู้ ความรู้สึกนึกคิด และทราบความต้องการของวัยรุ่นได้ค่อนข้างดี ส่งผลให้สามารถใช้เป็นแนวทาง เจริญรุกอย่างมีศิลปะ เพื่อดำเนินการปรับพฤติกรรมได้

1.2 องค์กรพัฒนาที่เกี่ยวข้องควรปรับความคิดด้านการยอมรับพฤติกรรมบางประการที่ ไม่รุนแรงของกลุ่มวัยรุ่นมากขึ้น โดยการให้โอกาสมีส่วนร่วม รับผิดชอบกิจกรรมในชุมชน

2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อปรับพฤติกรรมเครื่องดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เป็นปัญหาต่อสุขภาพของวัยรุ่น

2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการสร้างดัชนีชี้วัดด้านพฤติกรรมเกี่ยวกับความเสี่ยงที่จะ เข้าถึงเส้นทางการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เป็นปัญหาต่อสุขภาพของวัยรุ่น

3 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

3.1 ควรส่งเสริมให้มีการใช้รูปแบบสนับสนุนความสามารถของวัยรุ่น หรือสนับสนุน กิจกรรมที่วัยรุ่นมีความสนใจให้มากขึ้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการสนองตอบความต้องการในเชิงสร้างสรรค์ สร้างความเชื่อมั่นและเห็นคุณค่าในความสามารถของตนเองให้กับวัยรุ่น

3.2 ควรสนับสนุนการลงทุนเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรม โดยมุ่งเน้นการเสริมสร้างการ รับรู้ปัจจัยภายในบุคคล และสร้างเงื่อนไขทางสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่น โดยให้ความสำคัญ กับการมีส่วนร่วมของวัยรุ่นเพิ่มขึ้น เพื่อเป็นแรงจูงใจ ในการปรับพฤติกรรม

4 การจัดการปัญหาอุปสรรคที่พบระหว่างดำเนินการวิจัย

4.1 อุปสรรคด้านเวลาที่เหมาะสมในการเก็บข้อมูล

เนื่องจากพื้นที่วิจัยเป็นเขตชนบท ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เป็นผู้ปกครองวัยรุ่นและผู้มี ส่วนเกี่ยวข้อง ส่วนมากมีอาชีพเกษตรกรรม การนัดหมายและเข้าพบตามกำหนดการที่ผู้วิจัย วางแผนไว้จึงทำได้ค่อนข้างลำบาก จำเป็นต้องปรับเวลาตามปฏิทินชุมชน ตามความสะดวกของ

แหล่งข้อมูลทำให้ไม่สามารถกำหนดเวลาที่เฉพาะเจาะจงได้ สำหรับวัยรุ่นการเข้าถึงตัวบุคคลและเก็บข้อมูลเชิงลึกในระยะแรกเป็นไปได้ค่อนข้างลำบาก เนื่องจากเป็นข้อมูลที่วัยรุ่นปฏิเสธที่จะเปิดเผย จึงต้องใช้เวลาในการสร้างความไว้วางใจและการยอมรับเพื่อให้วัยรุ่นรู้สึกปลอดภัย จึงสามารถสนทนาและเจาะลึกข้อมูลได้ โดยต้องเลือกเวลาที่วัยรุ่นอิสระจากผู้ปกครอง คือ ต้องเก็บข้อมูลโดยนัดวัยรุ่นที่สนิทกัน อยู่ในกลุ่มเดียวกัน มาพบนอกบ้านแล้วดำเนินการสนทนาอย่างไม่เป็นทางการหลายครั้ง และต้องใช้เวลาค่อนข้างนานการรวบรวมข้อมูล

4.2 อุปสรรคด้านการบริหารงบประมาณ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ทั้งในส่วนของที่มวิจัยในพื้นที่ ผู้ปกครองวัยรุ่น และตัววัยรุ่นเอง ยินดีให้ข้อมูลแต่ไม่สะดวกที่จะเปิดเผยชื่อของตนเอง โดยมีความคิดว่าเป็นเรื่องละเอียดอ่อน เกรงว่าข้อมูลที่ให้จะกระทบกับบุคคลอื่น ดังนั้น ผู้ให้ข้อมูลส่วนมากจึงไม่ต้องการมีหลักฐานที่บ่งชี้ได้ว่าเป็นบุคคลใด ส่งผลให้ไม่สามารถรวบรวมรายชื่อและหลักฐานประกอบการรับค่าตอบแทนตามระเบียบของแหล่งทุนกำหนดได้

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมสุขภาพจิต. (2546). **สุขภาพจิตกับยาเสพติด ปี 2546** : การประชุมวิชาการนานาชาติ ครั้งที่ 2 กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
- กองสุขาภิบาล. (2545). **แนวคิด ทฤษฎี ทางด้านพฤติกรรมสุขภาพ**. กระทรวงสาธารณสุข.
- กุหลาบ รัตนสังฆธรรม และคณะ. (2540). **สัมพันธภาพในครอบครัวกับปัญหาสุขภาพจิตและพฤติกรรมทางเพศของนักศึกษาในระดับอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก**. รายงานการวิจัยสำนักนโยบายและแผนอุดมศึกษา สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย.
- กำจร หลุยยะพงศ์. (2539). **การวิเคราะห์เนื้อหาการนำเสนอภาพของความเป็นชายในโฆษณาเบียร์สิงห์ ในปี 2539**.
- จินตนา วงศ์วาน. (2548). **ความชุกชุมและพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น**. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จิราภรณ์ เทพหนู. (2540). **ความชุกชุมและพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง**. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ชไมพันธุ์ สันติกาญจน์. (2547). **สรุปผลกระทบอย่างเฉียบพลันจากสุรา ประเทศไทย ปี พ.ศ. 2541 – 2546**. มปท., มปป.
- ชนิกา ตูจินดา. (2547). **Alcohol and the adolescent.. ใน พัฒน์ มหาโชติเลิศวัฒนา (บรรณาธิการ), กลยุทธ์การดูแลและสร้างเสริมสุขภาพวัยรุ่น**. กรุงเทพฯ : ชัยเจริญ หน้า 288-292.
- ชาย โพธิ์สิตา. (2549). **ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ 2 , สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).
- ชุลีพร สอนศรี. (2541). **การศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพของวัยรุ่นในโรงเรียนมัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลแม่และเด็ก บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ธนพรธณ ธานี. (2540). **การศึกษาชุมชน** : เอกสารประกอบการสอนรายวิชา 420421. ภาควิชาพัฒนาสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- นิตยา ชูโต.(2545). **การวิจัยเชิงคุณภาพ.**(พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: บริษัทแม็ทส์ปอยท์ จำกัด.
 บัณฑิต ศรไพศาลและคณะ. (2548). **วิวัฒนาการนโยบายควบคุมปัญหาสุราของประเทศ
 ไทย.** การประชุมวิชาการสุราระดับชาติ ครั้งที่ 1 พ.ศ.2548.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น.** (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญภาค ดีวกุล. (2543). **ชนบทไทย: การพัฒนาสู่ประชาสังคม.** คณะศึกษาศาสตร์,
 มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บุญเสริม หุตะแพทย์ และกิตติภาสุวรรณรัตน์. (2546). **รายงานการวิจัยผลกระทบของสุรา
 ในฐานะปัจจัยร่วมการเกิดปัญหาความรุนแรงในครอบครัว.** กรุงเทพฯ: ศูนย์พิทักษ์
 สิทธิสตรี มูลนิธิเพื่อนหญิง.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ, ลักขณา เต็มศิริกุลชัย, ภรณ์ วัฒนสมบุรณ์ และณัฐกมล ชาญสาธิตพร.
 (2541). **การศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
 ในเยาวชนไทย.** กรมอนามัย. กระทรวงสาธารณสุข, นนทบุรี.
- พรพิมล เจียมนาครินทร์. (2539). **พัฒนาการวัยรุ่น.** บริษัทต้นอ่อน แกรมมี่ จำกัด. กรุงเทพฯ.
- พันธุ์ทิพย์ รามสูตร. (2543). **การวิจัยสาธารณสุข.** โรงพิมพ์สถาบันพัฒนาการสาธารณสุข
 อาเซียน มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ไพบุลย์ สุริยะวงศ์ไพศาล และอดิศักดิ์ ผลิตผลการพิมพ์. (2545). **โครงการจากเมาไม่ขับสู่การ
 ป้องกันอุบัติเหตุจากรถที่ยั่งยืน** : รายงานผลการวิจัยฉบับสมบุรณ์. สำนักงานกองทุน
 สนับสนุนการวิจัย.
- ภานุภาค จิตสมบัติ. (2535). **ปัจจัยที่อิทธิพลต่อการดื่มและติดสุรา,** มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
 ยงยุทธ ขจรธรรม, พิมพ์า ขจรธรรม และบัณฑิต ศรไพศาล. (2547). **ประสิทธิผลของนโยบาย
 และมาตรการการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์, มูลนิธิสาธารณสุข
 แห่งชาติอัสสัมชัญ.** สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.
- เยาวรัตน์ ปรปักษ์ขาม และ พรพันธุ์ บุญยรัตพันธุ์. (2549). **รายงานการสำรวจสภาพสุขภาพ
 อนามัยของประชาชนไทย โดยการตรวจร่างกาย ครั้งที่ 3 พ.ศ. 2546-2547.**
 สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.
- รณชัย คงสกุล. (2545). **ความสัมพันธ์สุรากับปัญหาความรุนแรงในครอบครัว,
 ในการประชุมวิชาการสุราระดับชาติครั้งที่ 1 ปี พ.ศ. 2548**
- รัตนะ บัวสนธ์. (2541). **วิธีวิจัยเชิงคุณภาพทางการศึกษา.** พิษณุโลก : ภาควิชาการศึกษา
 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- ราชบัณฑิตยสถาน.(2546). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542**. กรุงเทพฯ
ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์
- วรารภรณ์ ตระกูลสถิตย์. (2543). **จิตวิทยาการปรับตัว** (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : ส่งเสริม
วิชาการ.
- วิชัย ไปษยะจินดา และ อาภา ศิริวงศ์ ณ อยุธยา. (2545). **โครงการศึกษาปัญหา
ที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อหามาตรการทางเลือกป้องกัน
และแก้ไข**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิจิตร อวาระกุล.(มปป.). **เทคนิคมนุษยสัมพันธ์**. พิมพ์ครั้งที่ 7. สำนักพิมพ์ O.S.Printing House
Co.Ltd. กรุงเทพฯ.
- วีรสิทธิ์ สิทธิไตรย์ และ โยธิน แสงวงดี.(2536).**การสนทนากลุ่ม : เทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพ**.
กรุงเทพฯ: สมาคมวิจัยเชิงคุณภาพแห่งประเทศไทย.จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย..
- ศิริเชษฐ์ สังขะมาน. (2548). **การทบทวนองค์ความรู้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย**.
สำนักโรคไม่ติดต่อ : กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. กรุงเทพฯ.
- ศรีเรือน แก้วกังวาน. (2545). **จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย เล่ม 2** (พิมพ์ครั้งที่ 7).
กรุงเทพฯมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา. (2548). **ข้อมูลการจัดอันดับโลกในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
ของประเทศไทย** โดยใช้ฐานข้อมูลจาก WHO. เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2551 จาก
<http://www.cas.or.th>.
- สมพักตร์ ย์ญญะสิทธิ์.(2536). **ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มบุคคล : GROUP PROCESS IN
HUMAN RELATIONS**. พิมพ์ครั้งที่ 6. ภาควิชาจิตวิทยา. คณะศึกษาศาสตร์.
มหาวิทยาลัยรามคำแหง สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง. กรุงเทพฯ.
- สมโภชน์ เขี่ยมสุภาชาติ. (2541). **ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม**.พิมพ์ครั้งที่ 3.กรุงเทพฯ
โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมิต วัฒนธัญญกรรม และคณะ. (2544). **การแพร่ระบาดของสารเสพติดและปัจจัยที่มีผลต่อ
พฤติกรรมการเสพยาเสพติด ของนักเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดปทุมธานี**.
โรงพยาบาลธัญญารักษ์.
- สาวิตรี อักษรณงค์กรชัย: **ฐานข้อมูลเพื่อการจัดการปัญหาสุรา: พศจิกายน** (2548). เว็บไซต์
ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา.

- สาวิตรี อัยฉนวนศักดิ์กรชัย และสุวรรณา อรุณพงศ์ไพศาล. (2543). **รายงานการทบทวนองค์ความรู้เรื่องมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาจากแอลกอฮอล์**. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.
- สุจิตรา อินทวงษ์. (2548). **ความคาดหวังจากการดื่มแอลกอฮอล์และแบบแผนการดื่มแอลกอฮอล์**.วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวช,บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุชา จันท์โอม. (2540). **จิตวิทยาพัฒนาการ**. พิมพ์ครั้งที่ 4.กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชย์ จำกัด.
- สุวรรณา อรุณพงศ์ไพศาล. (กุมภาพันธ์ 2549). **ฐานข้อมูลเพื่อการจัดการปัญหาสุรา**. สืบค้นเมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม 2549, จาก <http://www.cas.or.th>.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2542). **การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ**. ตำราในโครงการตำราพื้นฐานคณะรัฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2545). **วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2544).**รายงานการสำรวจการดื่มแอลกอฮอล์ของประชากรไทยที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป**_มปท.
- Bot, S. M., Engels, R. C. M. E., Knibbe, R. A., & Meeus, W. H. J. (2005). **Friend's drinking Behavior and adolescent alcohol consumption: The moderating role of friendship Characteristics**[Electronic version]. *Addictive Behaviors*, 30, p 929-947.
- Dijkstra, A., Sweeney,L.,& Gebhardt, W. (2001). **Social cognitive determinants of drinking inYoung adults: Beyond the alcohol expectancy paradigm** [Electronic version]. *Addictive Behaviors*, 26, p 689-706.
- Elickson PL, McCarffrey DF, Ghosh-Dastidar B and Longshore DL. (2003) . **New inroads in Preventing adolescent drug use : Results from a large-scale trial of Project ALEART in Middle schools**. *AM J Pub Health* 2003; 93 : 1830-6.
- Franklin, J. E.,& France, R. J. (1999). **Alcohol and other psychoactive substance use disorder**. In R. E. Hales, S. C. Yudofsky,& J. A. Talbott(Eds), *Textbook of psychiatry*(3rd ed.) p.363-380.
- Hurlock, E. B. (1973). **Adolescent Development** (3rd ed). USA. : McGraw Hill.

- Oei, T. P. S., & Borrow, T. (2000). **Alcohol expectancy and Drinking refusal self-efficacy: A test of specificity theory.** Addictive Behaviors, 25(4), p 499-507.
- Santrock. W.J. (1996). **Adolescence.** USA : Times mirror Higher Education.
- Steinberg, L. (1996). **Adolescence**(4th ed). USA : McGraw-Hill.
- World Health Organization. (2002). **WHO definition of health.** Retrieved August 15, 2005,
From <http://www.who.int/about/definicion/en/print.html>.
- World Health Organization. (2004).**International guide for monitoring alcohol consumption And related harm.** Department of Mental Health and Substance Dependence.
Non communicable Diseases and Mental Health Cluster.

ภาคผนวก

เค้าโครง แนวทางการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ของโครงการวิจัย

พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น ที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพและครอบครัว

Alcohol Drinking Behavior among Adolescent Drinkers Affecting Health and Family

สำหรับกลุ่มที่วิจัยในพื้นที่

1 การสนทนากลุ่ม เพื่อศึกษาบริบทชุมชน และรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น

ผู้ให้สัมภาษณ์ : ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เป็นที่วิจัยพื้นที่

ส่วนที่ 1 ความเป็นมา และสภาพทั่วไปของชุมชน

- 1.1- เริ่มก่อตั้งเป็นตำบล / หมู่บ้านเมื่อ พ.ศ. ไດ
- 1.2- ผู้นำระดับตำบล/หมู่บ้านคนปัจจุบัน
- 1.3- จำนวนหลังคาเรือน / ครอบครัว / จำนวนประชากรจำแนกตามกลุ่มอายุ
โดยเฉพาะสัดส่วนของกลุ่มวัยรุ่นกับประชากรกลุ่มอายุอื่นๆ
- 1.4- แหล่งท่องเที่ยว สถานที่สาธารณประโยชน์ในตำบล
- 1.5- สภาพเศรษฐกิจ / อาชีพหลักของชาวบ้าน / กลุ่มต่างๆ ที่มีในหมู่บ้าน
- 1.6- ประเพณี / วัฒนธรรมหมู่บ้าน / กิจกรรมและงานประจำปี
- 1.7- ความเชื่อ / แหล่งยึดเหนี่ยวด้านจิตใจ
- 1.8- สถานภาพความสัมพันธ์ของกลุ่มคนต่างๆ ในหมู่บ้าน

ส่วนที่ 2 ระบบทางด้านสังคมของชุมชน

- 2.1- ระบบด้านการเมืองการปกครอง
 - ลักษณะการปกครองอย่างเป็นทางการ (โดยนิตินัย)
 - ลักษณะการปกครองตามวิถีชุมชน (โดยพฤตินัย)
- 2.2- ระบบด้านการศึกษา
 - จำนวนโรงเรียน จำแนกตามระดับการศึกษา
 - ลักษณะการสอนและความใสใ้ในนักเรียน
 - ความสัมพันธ์ของครูกับชุมชน
- 2.3- ระบบด้านการสาธารณสุข
 - ลักษณะหน่วยบริการของรัฐ
 - เครือข่ายด้านสุขภาพ องค์กรที่เกี่ยวข้อง
 - ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับหมอชาวบ้าน ความสัมพันธ์ของหมออนามัยกับชุมชน

2.4- ระบบด้านศาสนา

- ความศรัทธาของชุมชนที่มีต่อวัดต่างๆ
- พระภิกษุที่เป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวบ้าน

ส่วนที่ 3 สถานการณ์การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในหมู่บ้าน ในตำบล

- 3.1- จำนวนร้านค้าในหมู่บ้านทั้งหมด และร้านค้าที่มีสุร่าจำหน่าย
- 3.2- พฤติกรรมการดื่มสุร่าของชาวบ้านโดยภาพรวม
- 3.3- เงื่อนไขของการดื่มสุร่า (ช่วงเวลาใด เทศกาลใด เป็นต้น)
- 3.4- ปริมาณการดื่มสุร่าของชาวบ้านแต่ละครั้งเป็นอย่างไร
- 3.5- ระยะทางความใกล้-ไกล ระหว่างแหล่งจำหน่ายสุร่ากับสถานที่
สาธารณประโยชน์ (วัด โรงเรียน ศูนย์สุขภาพชุมชน ฯลฯ)
- 3.6 แหล่งผลิตสุร่าพื้นบ้าน จำนวนผู้ผลิต ปริมาณ และรูปแบบการจำหน่าย
ในท้องถิ่น

ส่วนที่ 4 สถานการณ์ด้านพฤติกรรมการดื่มของวัยรุ่น

- 4.1- จำนวนคนอายุอื่นๆ และวัยรุ่นโดยประมาณ ที่ดื่มสุร่า
- 4.2- เงื่อนไขการดื่มของวัยรุ่น
 - ช่วงเวลา ที่สอดคล้องกับปริมาณที่ดื่ม
 - เทศกาล ที่สอดคล้องกับปริมาณที่ดื่ม
 - สถานการณ์ด้านจิตใจเป็นอย่างไร ที่ตัดสินใจดื่มสุร่าในแต่ละครั้ง
และสถานการณ์ด้านจิตใจโดยส่วนใหญ่ ที่มีการดื่มสุร่า
- 4.3- ปริมาณการดื่มของวัยรุ่นแต่ละครั้งเป็นอย่างไร
- 4.4- สถานที่ ที่กลุ่มวัยรุ่น มักนัดพบปะกันเสมอ
- 4.5- การได้มา เพื่อนำมาดื่มของกลุ่มวัยรุ่น
- 4.6- ความรุนแรงของสภาพการณ์และปัญหาการดื่มของวัยรุ่น
- 4.7- ผลกระทบเชิงประจักษ์ที่เกิดจากการดื่มของวัยรุ่น

2. การสัมภาษณ์กลุ่ม สำหรับที่วิจัยในพื้นที่

เป็นการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งเป็นตัวแทนของหมู่บ้านที่ผ่านการคัดเลือกแบบเจาะจง ซึ่งดำเนินการแยกสัมภาษณ์เจาะลึกในแต่ละพื้นที่ โดยนักวิจัย เพื่อให้ได้ข้อมูลโดยภาพรวมของพฤติกรรมการดื่มสุร่าของวัยรุ่น และผลกระทบที่เกิดขึ้น ในช่วง 3 ปีย้อนหลัง จนถึงปัจจุบัน ได้แก่ ประสบการณ์ที่พบเห็นวัยรุ่นดื่มสุร่า ในแง่ของ ชนิดสุร่า ปริมาณการดื่มแต่ละครั้ง โอกาส

เทศกาล การได้มา และผลกระทบที่เกิดขึ้นด้านร่างกาย ครอบครัว ของวัยรุ่น ในพื้นที่ที่ตนเองอาศัยอยู่ โดยใช้แนวคำถามดังนี้

แนวคำถาม

1. บ้านท่านอยู่ในคุ้มไหน และอาศัยอยู่ในหมู่บ้านนี้มานานเท่าไรแล้ว
2. ท่านทำอาชีพอะไร รายได้เป็นอย่างไรบ้าง
3. ครอบครัวของท่านมีความสัมพันธ์ หรือรู้จักกับเพื่อนบ้าน เป็นอย่างไรบ้าง
4. ครอบครัวของท่านสนิทสนมกับครอบครัวใดบ้าง (ยกเว้นญาติของท่าน)
5. ครอบครัวของท่านไม่ถูกกับครอบครัวไหนบ้าง
6. ช่วยเล่าให้ฟังหน่อยว่า ความสัมพันธ์ของชาวบ้าน ในหมู่บ้าน เป็นอย่างไรบ้าง
7. กลุ่มพวกวัยรุ่น ในหมู่บ้านเป็นอย่างไรบ้าง
8. ช่วยเล่าให้ฟังหน่อยว่า ประเพณีที่สำคัญ ๆ ในรอบ 1 ปี ที่จัดขึ้นในหมู่บ้าน มีอะไรบ้าง
9. ช่วยเล่าให้ฟังหน่อยว่า เวลาจัดงานชาวบ้านไปช่วยกัน เป็นอย่างไรบ้าง
10. ช่วยเล่าให้ฟังหน่อยว่า เวลาจัดงานชาวบ้านไปช่วยกัน แล้วต้องมีการดื่มสุรากันด้วยหรือไม่ ถ้าดื่มดื่มกันเป็นอย่างไรบ้าง
11. ช่วยเล่าให้ฟังหน่อยว่า เวลาจัดงาน กลุ่มวัยรุ่นมีส่วนร่วมอย่างไรบ้าง
12. เวลาจัดงาน วัยรุ่น ดื่มสุรากันเป็นอย่างไรบ้าง
13. ช่วยเล่าให้ฟังหน่อยว่า นอกจากการจัดงานแล้ว โอกาสอื่น ๆ ที่เคยทราบว่าวัยรุ่นดื่มสุรากัน พวกเขามักไปรวมตัวดื่มสุรากันช่วงโอกาสไหนบ้าง
14. ช่วงเวลาปกติ วัยรุ่นเขาชอบไปเที่ยว แล้วทราบว่าไปดื่มสุรากันที่ไหน
15. ช่วยเล่าให้ฟังหน่อยว่า ช่วงเวลาไหนที่วัยรุ่นเขาจะดื่มมาก และช่วงไหนจะดื่มน้อย
16. ช่วยเล่าให้ฟังหน่อยว่า สุราที่เขาดื่มกัน ได้มาจากวิธีไหนบ้าง
17. ช่วยเล่าให้ฟังหน่อยว่า ช่วงเวลา และโอกาสต่างๆ ที่วัยรุ่นดื่มสุรากัน เขามักจะไปดื่มกับใครบ้าง แต่ละโอกาสแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

3. แนวทางการสังเกตพฤติกรรมวัยรุ่น โดยผู้วิจัยและทีมวิจัยในพื้นที่

ผู้วิจัยและทีมวิจัยในพื้นที่ ใช้แนวทางการสังเกตพฤติกรรมวัยรุ่นกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับวิถีชีวิตทั่วไปและที่เกี่ยวข้องกับการดื่มสุรา โดยสังเกตเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ ไม่มีการควบคุมหรือเข้าไปกระทำกรใดๆ เพื่อแทรกแซงพฤติกรรมตามธรรมชาติ ซึ่งอาจทำให้ไม่ได้ข้อค้นพบที่เป็นจริง ดังนั้น แนวทางที่สำคัญจึงเป็นเพียงการคอยเฝ้าดู โดยเป็นการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม หรือการสังเกตแบบมีส่วนร่วมโดยไม่สมบูรณ์ ตามวิจยารณญาณ และสถานการณ์ที่เหมาะสม ซึ่งอยู่ในดุลพินิจของผู้วิจัยและทีมวิจัยในพื้นที่

ตามแนวทางดังต่อไปนี้

1. สังเกตการณ์กระทำของวัยรุ่น ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการดื่มสุรา ในชีวิตประจำวัน ที่ถือเป็นปกติของวัยรุ่น โดยกำหนดเค้าโครงการสังเกต ครอบคลุมประเด็นต่อไปนี้

- การแต่งกายต่างๆ ไป
- ยานพาหนะที่ใช้เป็นประจำ
- การสื่อสารพูดคุยกับบุคคลทั่วไป เพื่อน และในครอบครัว
- กิจกรรมที่ปฏิบัติบ่อย หลังจากเลิกเรียน หรือเลิกทำงาน
- เพื่อนสนิท ที่ชอบไปหาบ่อยๆ
- สถานที่ ที่มักไปเที่ยวบ่อยๆ โดยจำแนกเป็น ทั้งที่มีการดื่มกับไม่ดื่มสุรา
- ช่วงเวลาที่มีการดื่มสุรา และชนิดของสุราที่ดื่ม ปริมาณการดื่มโดยประมาณ ต่อการดื่มแต่ละครั้ง
- ความถี่ของการดื่มสุรา ต่อ 1 เดือน โดยจำแนกเป็นดื่มไม่อันตรายกับดื่มในระดับที่เสี่ยงต่อสุขภาพ
- ระยะเวลาที่มีการดื่มแต่ละครั้งนานเท่าใด ผู้ร่วมวงดื่ม เป็นใครบ้าง

2. สังเกตแบบแผนการกระทำ

เป็นการสังเกตพฤติกรรมการดื่มสุราของวัยรุ่น เมื่อมีการจัดงานบุญในพื้นที่ เช่น งานบวช งานแต่งงาน การจัดงานประจำปีในตำบล งานมหรสพ

3. การสังเกตความหมาย

เป็นการสังเกตความหมายของการกระทำโดย ที่แสดงออกทางคำพูด ทางกาย ของวัยรุ่น ดังนี้คือ - การพูดคุยกันถึงเรื่องชนิดของสุรา

- การพูดคุยกันถึงเรื่องการดื่มสุรา
- การแสดงออกต่างๆ ที่สื่อถึง อารมณ์ ความรู้สึก เมื่อร่วมวงดื่มสุรา

4. สังเกตความสัมพันธ์

- สังเกตความสัมพันธ์ของวัยรุ่นกับสมาชิกในครอบครัว
- สังเกตความสัมพันธ์ของวัยรุ่นกับเพื่อน
- สังเกตความสัมพันธ์ของวัยรุ่นกับผู้ใหญ่ซึ่งเป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องใกล้ชิด

เช่น ครู อสม. ฯลฯ

- ความขัดแย้งระหว่างบุคคล
- การให้ความร่วมมือ เมื่อมีการจัดงานบุญในบ้านที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่น หรือเมื่อกิจกรรมที่ตำบล/หมู่บ้านจัดขึ้น มีวัยรุ่นคนใดบ้าง มีบทบาทอย่างไร

5. สังเกตการณ์มีส่วนร่วม ของวัยรุ่นและชาวบ้านที่เกี่ยวข้อง

- การเข้าร่วมประชุมเมื่อมีการประชุมประจำเดือนของหมู่บ้าน
 - การเข้าร่วมกิจกรรมในโรงเรียน
- การเข้าร่วมกิจกรรมในหมู่บ้าน เช่น ประเพณีพื้นบ้าน การพัฒนาหมู่บ้าน

6. สังเกตสภาพแวดล้อม

สังเกตสภาพแวดล้อมทั่วไป ในพื้นที่วิจัย ดังนี้คือ

- สภาพภูมิศาสตร์ของชุมชน ทั่วไป
- จำนวนร้านค้า สถานที่ตั้งของร้านค้า ที่มีการจำหน่ายสุรา
- การคมนาคมติดต่อ ระหว่างหมู่บ้าน
- จำนวนและสถานที่ตั้งของ สถานที่สาธารณะในพื้นที่ เช่น ที่อ่านหนังสือ ประจำหมู่บ้าน ศาลากลางบ้าน วัด ที่ทำการกลุ่ม ฯลฯ
- จำนวนและสถานที่ตั้งของ แหล่งสถานบันเทิงในพื้นที่
- จำนวนและที่ตั้งของสถานที่ราชการ เช่น สถานีตำรวจ ศูนย์สุขภาพชุมชน โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบล

4. แนวทางการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) กลุ่มที่วิจัยในพื้นที่

เพื่อรวบรวม ตรวจสอบความถูกต้อง ของข้อมูลอย่างต่อเนื่อง

ผู้วิจัยจะจัดแบ่งกลุ่มผู้เข้าร่วมสนทนา กลุ่มละ 8-10 คน จำแนกตามสถานะบุคคลที่เหมือนๆ อยู่ กลุ่มเดียวกัน(กลุ่มวัยรุ่น กลุ่มผู้นำ กลุ่ม อสม. ฯลฯ) โดยเลือกจัดในวันที่ผู้ร่วมสนทนาในแต่ละกลุ่มส่วนมากว่างจากงาน ในสถานที่ที่คำนึงถึงความเงียบสงบ อากาศถ่ายเท สะดวก ไม่ร้อนอบอ้าว เป็นจุดศูนย์กลางของชุมชน ระยะทางไม่ไกลมากนัก และสร้างบรรยากาศแบบเป็นกันเอง อย่างไม่เป็นทางการ แต่ครั้งของการจัด จะใช้เวลาประมาณ 1 – 2 ชั่วโมง

ในระหว่างดำเนินการสนทนา ผู้วิจัยจะทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการสนทนา และทำหน้าที่กระตุ้นการแสดงความคิดเห็นของกลุ่ม พร้อมทั้งอำนวยความสะดวก โดยจะมีการจัดเตรียมเครื่องมืออำนวยความสะดวก ได้แก่ เครื่องขยายเสียง กระดาษ ปากกา เอกสารและวัสดุสำนักงานอื่นๆ ที่จำเป็น พร้อมกับเครื่องดื่ม อาหารว่าง อย่างพอเพียง โดยมีขั้นตอนดำเนินการ นำเข้าสู่บรรยากาศการสนทนากลุ่ม

1. การเริ่มต้นการสนทนา

- 1.1 ผู้วิจัยจะกล่าวต้อนรับ ทักทายอย่างเป็นกันเอง ไม่เป็นทางการจนเกินไป
- 1.2 อธิบายวัตถุประสงค์ เกี่ยวกับสิ่งที่ต้องการทราบ

1.3 อธิบายรูปแบบการสนทนา

1.4 ให้ผู้เข้าร่วมสนทนาแนะนำตัวเอง ทุกคน

1.5 เริ่มสนทนาเรื่องทั่วไป แต่มีทิศทางเดียวกับปัญหาพฤติกรรมดื่มสุราของวัยรุ่น

2. เปิดประเด็นการสนทนากลุ่ม

2.1 สถานการณ์ทั่วไปของชุมชน

ประเด็นคำถาม	ผลที่ได้จากคำถาม ในการสนทนากลุ่ม
- การประกอบอาชีพ รายได้ ความเป็นอยู่ของตำบลนี้เป็นอย่างไรบ้าง	- ทราบความเป็นอยู่โดยทั่วไปของคนในตำบล ฐานะทางเศรษฐกิจ
- ประเพณีพื้นบ้านและกิจกรรมที่จัดเป็นประจำมีอะไรบ้าง จัดอย่างไร	- ทราบความถี่ของการจัดกิจกรรมในพื้นที่และสามารถจำแนกกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสุราได้
- ความผูกพันของคนในชุมชน การช่วยเหลือ ความร่วมมือ มีมากน้อยเท่าใด เพราะเหตุใด	- ทราบเครือข่ายการเป็นญาติ การเป็นเพื่อนบ้านและการติดต่อสัมพันธ์ต่อกัน
- กลุ่มวัยรุ่นที่นี่เป็นอย่างไรบ้าง มองในแง่พฤติกรรมต่างๆ ทั้งทางบวกและลบ	- ทราบลักษณะโดยภาพรวมของพฤติกรรมวัยรุ่น

2.2 วัฒนธรรมธรรมเนียมปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับสุรา ในชุมชน

ประเด็นคำถาม	ผลที่ได้จากคำถาม ในการสนทนากลุ่ม
- โดยภาพรวมแล้วที่นี่ดื่มสุรากันเป็นอย่างไรบ้าง	- ทราบรูปแบบการดื่มสุรา ความถี่ กลุ่มบุคคลที่ดื่ม ช่วงเวลาที่ดื่ม
- ประเพณีพื้นบ้านและกิจกรรมที่จัดเป็นประจำมีอะไรบ้างที่มีการดื่มสุราด้วย	- ทราบประเภทของการจัดกิจกรรมในพื้นที่และสามารถจำแนกกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสุราได้
- กลุ่มวัยรุ่นที่นี่ดื่มสุรากันเป็นอย่างไรบ้าง	- ทราบลักษณะโดยภาพรวมของพฤติกรรมวัยรุ่นเกี่ยวกับขนาดปัญหา ความรุนแรง ของการดื่มสุรา

2.3 ทศนคติต่อการดื่มสุราและการรับรู้พิษภัยของสุรา

ประเด็นคำถาม	ผลที่ได้จากคำถาม ในการสนทนากลุ่ม
- ท่านคิดว่า การดื่มสุราของคนที่นี่โดยภาพรวมแล้วเขาคิดกันอย่างไร	- ทราบทัศนคติของคนส่วนมากที่ดื่มสุรา
- กลุ่มวัยรุ่นที่นี่ดื่มสุรามากจนอาจเสี่ยงต่อสุขภาพ มีมากน้อยเท่าไร และพวกเขาคิดกันอย่างไรจึงดื่มในปริมาณมาก	- ทราบลักษณะโดยภาพรวมของพฤติกรรมวัยรุ่นเกี่ยวกับขนาดปัญหา ความรุนแรง ของการดื่มสุราที่เป็นปัญหาต่อสุขภาพ
- ท่านคิดว่า การดื่มสุรามีข้อดีและข้อเสียอะไรบ้าง โดยเฉพาะการดื่มของกลุ่มวัยรุ่นที่ยังไม่ถึงวัยอันควร	- ทราบมุมมองของคนในชุมชนเกี่ยวกับประโยชน์และโทษของการดื่มสุรา และมุมมองเกี่ยวกับความตระหนักในปัญหากลุ่มวัยรุ่น

2.4 ร่วมกันวิเคราะห์สาเหตุเชิงลึก หรือรากเหง้า ของพฤติกรรมกรรมการดื่มสุรา

ประเด็นคำถาม	ผลที่ได้จากคำถาม ในการสนทนากลุ่ม
- ท่านคิดว่า สาเหตุของการดื่มสุราของคนที่นี่โดยภาพรวมแล้วเขาคิดกันอย่างไร	- ทราบสาเหตุในทุกแง่มุมของคนส่วนมากในชุมชนที่ดื่มสุรา
- ท่านคิดว่า สาเหตุการดื่มสุราของกลุ่มวัยรุ่นที่ดื่มสุรามาก พวกเขาคิดกันอย่างไร	- ทราบโยงใยสาเหตุของพฤติกรรมวัยรุ่นของการดื่มสุราที่เป็นปัญหาต่อสุขภาพ
- ท่านคิดว่า สาเหตุที่ทำให้วัยรุ่นดื่มสุราร่วมกัน มีปัจจัยและองค์ประกอบที่ส่งเสริมร่วมกัน มีอะไรบ้าง	- ทราบโยงใยสาเหตุของพฤติกรรมวัยรุ่นของการดื่มสุราที่เป็นปัญหาต่อสุขภาพ รวมทั้งปัจจัยเอื้อและปัจจัยเสริม ที่เกี่ยวข้องเชิงลึก

5. แนวทางการอภิปรายกลุ่ม (Group Discussion)

เมื่อแต่ละกลุ่มย่อย ได้มีการดำเนินการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เรียบร้อยแล้ว จะเป็นการนำเสนอข้อค้นพบของแต่ละกลุ่มย่อย ต่อที่ประชุมกลุ่มใหญ่ เพื่อให้สมาชิกที่มีวิจัยในพื้นที่ทุกคนทราบ มุมมองที่หลากหลายโดยพร้อมเพรียงกัน และได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น อภิปรายข้อค้นพบต่างๆ จากมุมมองของพวกเขาเอง

ในระหว่างดำเนินการอภิปรายกลุ่ม ผู้วิจัยจะทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการอภิปราย จะมีการจัดเตรียมเครื่องมืออำนวยความสะดวก ได้แก่ เครื่องขยายเสียง กระดาษ ปากกา เอกสารและวัสดุสำนักงานอื่นๆ ที่จำเป็น พร้อมกับเครื่องดื่ม อาหารว่าง อย่างพอเพียง แม้จะเป็นทางการมากกว่า

การสนทนากลุ่ม แต่การจัดก็พยายามให้บรรยากาศการแสดงความคิดเห็นมีความเป็นกันเองมากที่สุด โดยตลอดการอภิปราย จะมีการขออนุญาตบันทึกเสียงและมีผู้คอยจดบันทึกการอภิปรายซึ่งมีกรอบดำเนินการ ดังนี้คือ

1. การเตรียมพร้อมก่อนเริ่มต้นการอภิปรายกลุ่ม

- 1.1 ผู้วิจัยจะกล่าวต้อนรับ ทักทาย ผู้ที่มาร่วมอภิปรายกลุ่ม
- 1.2 อธิบายวัตถุประสงค์ การอภิปรายกลุ่มครั้งนี้ เพื่อต้องการทราบสภาพปัญหาที่แท้จริง สาเหตุที่เป็นรากเหง้า เพื่อนำไปเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม
- 1.3 อธิบายรูปแบบการอภิปราย และร่วมกันคิดกติกา ในระหว่างอภิปรายกลุ่ม
- 1.4 แต่ละกลุ่มย่อยเลือกตัวแทนเพื่อเตรียมนำเสนอข้อมูลจากการทำสนทนากลุ่ม
- 1.5 เริ่มสนทนาเรื่องทั่วไป แต่มีทิศทางเดียวกับปัญหาพฤติกรรมดื่มสุราของวัยรุ่น

2. เข้าสู่กระบวนการอภิปรายกลุ่ม

ตัวแทนแต่ละกลุ่มนำเสนอข้อมูลร่วมกันค้นหา จากการสนทนากลุ่มมาแล้ว ตามประเด็นต่างๆ ดังนี้คือ - สภาพปัญหา

- ความรุนแรงของปัญหา
- สาเหตุของปัญหา
- ผลกระทบที่เกิดขึ้น ต่อสุขภาพ ครอบครัว ชุมชน
- แนวทางการแก้ไขที่มีความเป็นไปได้ และเหมาะสมกับที่นี่

เมื่อแต่ละกลุ่มนำเสนอเสร็จ จะเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มเพิ่มเติมในประเด็นที่อาจขาดหายไป แล้วต่อยอดการร่วมเสนอความคิดเห็น ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม อภิปรายจากสมาชิกอื่นๆ ที่ร่วมอภิปรายกลุ่มในแต่ละครั้ง

จำนวนครั้งของการจัด จะดำเนินการจนกระทั่งได้ข้อมูลที่มากเพียงพอและอิ่มตัว

สำหรับกลุ่มวัยรุ่น

เค้าโครง การสัมภาษณ์เจาะลึก กลุ่มวัยรุ่น

ผู้ให้สัมภาษณ์ : กลุ่มวัยรุ่นตัวอย่าง

การสัมภาษณ์เจาะลึกในขั้นตอนนี้ จะดำเนินการได้หลังจากที่ทีมวิจัยในพื้นที่และผู้วิจัย ได้ร่วมมือกันพิจารณาคัดเลือกกลุ่มวัยรุ่นเป้าหมายที่มีพฤติกรรมดื่มสุรา ที่เป็นปัญหาต่อสุขภาพ และครอบครัว จากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพเบื้องต้น ดังนี้

1. ทีมวิจัยพื้นที่จัดทำทะเบียนรายชื่อกลุ่มวัยรุ่น

2. การสังเกตพฤติกรรมวัยรุ่นอย่างต่อเนื่อง และจากการสนทนาอย่างไม่เป็นทางการกับบุคคลใกล้ชิด
3. เข้าพบปะกับวัยรุ่นอย่างสม่ำเสมอ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ แล้วจึงสัมภาษณ์เจาะลึก

แนวทางและวัตถุประสงค์การสัมภาษณ์เจาะลึก

แนวทางการสัมภาษณ์จะดำเนินการในลักษณะของการสนทนา แบบกึ่งโครงสร้าง (Semistructured Conversation) ประกอบกับการใช้วิธีตะล่อมกล่อมเกลา เป็นรายบุคคล โดยมุ่งข้อมูลเชิงพรรณนาจากวัยรุ่นแต่ละประเด็น

1) เพื่อศึกษาบุคลิกส่วนตัวของวัยรุ่น

ประเด็นหลัก	ประเด็นย่อย	แนวคำถาม
1. ข้อมูลส่วนตัว ทั่วไป	1. ข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัว	1. ตอนนี้อยู่กับใครบ้าง มีใครบ้าง 2. สนุกกับใครในครอบครัวมากที่สุด 3. เวลาที่มีเรื่องไม่สบายใจ ส่วนมากจะเล่าให้ใครฟัง
	2. ข้อมูลด้านการศึกษา	1. ช่วงนี้เรียนอะไรอยู่ เป็นอย่างไรบ้าง 2. ผลการเรียนเป็นอย่างไร 3. สนุกกับครูคนไหนในโรงเรียน
	3. ข้อมูลด้านอาชีพ	1. ตอนนี้อยู่ทำอะไร 2. งานเสริมทำอะไร 3. ช่วงเวลาที่ทำงานเสริม ทำช่วงไหน 4. รายได้เป็นอย่างไรบ้าง
1. ข้อมูลส่วนตัว ทั่วไป	4. กิจกรรมนอกเหนือจากการเรียนหรือทำงาน	1. ช่วงหลังเลิกเรียนหรือเลิกทำงาน ส่วนมากทำอะไร 2. ไปเที่ยวหาเพื่อน บ่อยหรือป่าว 3. ส่วนมากไปทำอะไรกัน

2) เพื่อศึกษาสถานการณ์ พฤติกรรมดื่มสุรา มีแนวคำถามดังนี้

ประเด็นหลัก	ประเด็นย่อย	แนวคำถาม
1. ความหมายของสุราในทัศนะของวัยรุ่น คืออะไร	1. คุณสมบัติของสิ่งที่เรียกว่าสุราเป็นอย่างไร	1. ตามความเห็นของคุณ คิดว่าสุรา คืออะไร 2. คุณคิดว่าสุราแบ่งเป็นกี่ชนิด มีอะไรบ้าง 3. คุณรู้จักสุรา อะไรบ้าง ให้บอกชนิด/ชื่อ
2. แบบอย่างและความชุกของการดื่มสุราในชุมชนเป็นอย่างไร	1. การดื่มสุราของสมาชิกในครอบครัว 2. การดื่มสุราของเพื่อนบ้านที่อยู่ใกล้ชิดกัน 3. การดื่มสุราของเพื่อนสนิท 4. การดื่มสุราภาพรวมในชุมชน	1. ในครอบครัวคุณ มีใครดื่มสุรบ้าง 2. คนที่ดื่ม ดื่มบ่อยขนาดไหน 3. ปริมาณการดื่มแต่ละครั้ง ประมาณแค่ไหน 1. เคยเห็นเพื่อนบ้านคนไหนที่ดื่มสุรบ้างไหม 2. คนที่คุณเห็น เขาดื่มบ่อยแค่ไหน 3. คุณเห็นเขาดื่มมานานเท่าไรแล้ว 4. แล้วคิดยังไงบ้าง ที่เห็นเขาดื่ม 5. เขาเคยชวนคุณดื่มด้วยหรือป่าว 1. เพื่อนี่ของคุณ ดื่มสุรหรือป่าว 2. เพื่อนคนอื่น ๆ ที่คบกันดื่มสุรหรือป่าว 3. เพื่อนเคยชวนคุณดื่มสุรด้วยหรือป่าว 1. ในชุมชนที่คุณอยู่ คิดว่าดื่มสุรกันมากน้อยแค่ไหน 2. ช่วงเวลาใด ที่ดื่มกันมากๆ
3. การดื่มสุราของตัววัยรุ่นเอง	1. ความถี่ของการดื่ม 2. ปริมาณการดื่มแต่ละครั้ง 3. ชนิดสุราที่ดื่ม	1. คุณดื่มสุรบ่อยหรือไม่ 2. เวลาดื่มแต่ละครั้ง มากน้อยแค่ไหน 3. สุรชนิดใด ที่คุณดื่มบ่อยที่สุด

- 3) เพื่อศึกษาปัจจัยและเงื่อนไขบางประการที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมดื่มสุรา ที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ และครอบครัวของวัยรุ่น มีแนวคำถามดังนี้

ประเด็นหลัก	ประเด็นย่อย	แนวคำถาม
1. ปัจจัยและเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับการดื่มสุราของวัยรุ่น	1. ปัจจัยส่วนบุคคลที่กระตุ้นให้ดื่มสุรา 2. เหตุการณ์ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่กระตุ้นให้ดื่มสุรา	1. เวลาช่วงปกติ ที่ไม่มีเทศกาลอะไร คุณดื่มสุราบ้างหรือป่าว 2. ลองยกตัวอย่างความรู้สึก ให้ฟัง เพราะอะไรจึงดื่ม 3. สุราที่ดื่มกัน ส่วนมากได้มาอย่างไร 1. ตอนช่วงเทศกาลหรือมีกิจกรรมอะไรที่จัดขึ้นในชุมชน เราไปร่วมงานแล้วดื่มสุราหรือป่าว 2. เวลาดื่ม ส่วนมากจะดื่มกับใคร 3. สุราที่ดื่มกัน ส่วนมากได้มาอย่างไร 4. มีอะไรสนใจให้คุณดื่มสุรา
2. ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับตัวเองเนื่องจากการดื่มสุรา	1. ผลกระทบด้านสุขภาพ 2. ผลกระทบด้านครอบครัว 3. ผลกระทบด้านสังคม	1. ส่วนมากตอนที่ดื่มสุรา แต่ละครั้งถ้าไม่รู้สึกละเม้า จะดื่มต่อจนเมาหรือป่าว 2. ตอนที่ดื่ม มีความรู้สึกอย่างไร หลังเลิกดื่มแล้ว เป็นยังไงบ้าง 4. เคยมีอาการผิดปกติทางร่างกายหลังดื่มสุราบ้างหรือป่าว เล่าให้ฟังหน่อย 1. หลังดื่มสุราแล้วกลับบ้าน ครอบครัวเป็นอย่างไรบ้าง 2. ท่านเคยทำอะไร ที่ทำให้ครอบครัวรู้สึกกังวล กับตัวท่านเมื่อดื่มสุราแล้ว บ้างหรือไม่ 1. เคยมีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นกับตัวเองตอนที่ดื่มสุรา หรือหลังจากดื่มสุราแล้วบ้าง 2. เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น คุณคิดอย่างไร

กลุ่มผู้ปกครองวัยรุ่นตัวอย่าง

เค้าโครง การสัมภาษณ์เจาะลึก กลุ่มผู้ปกครอง

ผู้ให้สัมภาษณ์ : ผู้ปกครองวัยรุ่นตัวอย่าง

การสัมภาษณ์เจาะลึกในขั้นตอนนี้ จะดำเนินการหลังจากที่ทีมวิจัยในพื้นที่และ

ผู้วิจัย ได้ร่วมมือกันพิจารณาคัดเลือกกลุ่มวัยรุ่นเป้าหมายที่มีพฤติกรรมการดื่มสุราที่เป็นปัญหาต่อสุขภาพ และครอบครัว จากการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพเบื้องต้น และสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับผู้ปกครองของวัยรุ่น เพื่อวางแผนการเก็บข้อมูลเชิงลึกจากกลุ่มผู้ปกครอง

แนวทางและวัตถุประสงค์การสัมภาษณ์เจาะลึก

แนวทางการสัมภาษณ์จะดำเนินการในลักษณะของการสนทนา แบบกึ่งโครงสร้าง ประกอบกับการใช้วิธีตะล่อมกล่อมเกลา เป็นรายบุคคล ที่มีความสนิทสนมกับวัยรุ่น และมีส่วนเกี่ยวข้องกับวัยรุ่นมากที่สุด โดยมุ่งข้อมูลเชิงพรรณนาแต่ละประเด็น ดังต่อไปนี้

1) เพื่อศึกษา สภาพครอบครัว และบุคลิกส่วนตัวของผู้ปกครองวัยรุ่น

ประเด็นหลัก	ประเด็นย่อย	แนวคำถาม
1. ข้อมูลส่วนตัว ทั่วไป	1. ข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัว	1. ตอนนี้ ครอบครัวคุณอยู่กับกี่คน มีใครบ้าง 2. สนิทกับใครในครอบครัวมากที่สุด 3. เวลาที่มีเรื่องไม่สบายใจ ส่วนมากจะเล่าให้ใครฟัง
	2. ข้อมูลด้านความสัมพันธ์กับวัยรุ่น	1. มีความสัมพันธ์กับวัยรุ่นแบบใด และเป็นอย่างไรบ้าง 2. ผลการเรียนของวัยรุ่นเป็นอย่างไร 3. สนิทกับครูคนไหนในโรงเรียน
	3. ข้อมูลด้านอาชีพของผู้ปกครองวัยรุ่น	1. ตอนนี้ทำงานอะไรอยู่ 2. งานเสริมทำอะไร 3. ช่วงเวลาที่ทำงานเสริม ทำช่วงไหน 4. รายได้เป็นอย่างไรบ้าง
	4. กิจกรรมที่ทำร่วมกับวัยรุ่น และ ลักษณะความสัมพันธ์ในครอบครัว	1. ตอนวัยรุ่นว่าง ส่วนมากทำอะไรร่วมกันบ้าง 2. วัยรุ่นไปเที่ยวหาเพื่อน บ่อยหรือป่าว ส่วนมากไปทำอะไรกัน 3. นิสัยของวัยรุ่น โดยทั่วไปเป็นอย่างไรบ้าง 4. วัยรุ่นช่วยทำงานบ้านมากน้อยแค่ไหน อย่างไร 5. เคยทะเลาะกับวัยรุ่นบ้างหรือไม่ อย่างไร

2) เพื่อศึกษาสถานการณ์ พฤติกรรมดื่มสุรา มีแนวคำถามดังนี้

ประเด็นหลัก	ประเด็นย่อย	แนวคำถาม
1. แบบอย่างและความชุกของการดื่มสุราในชุมชนเป็นอย่างไร	<p>1. การดื่มสุราของสมาชิกในครอบครัว</p> <p>2. การดื่มสุราของเพื่อนบ้านที่อยู่ใกล้ชิดกัน</p> <p>3. การดื่มสุราของวัยรุ่นในบ้านของท่าน</p> <p>4. การดื่มสุราของวัยรุ่นโดยภาพรวมในชุมชน</p>	<p>1. ในครอบครัวคุณ มีใครดื่มสุรบ้าง</p> <p>2. คนที่ดื่ม ดื่มบ่อยขนาดไหน</p> <p>3. ปริมาณการดื่มแต่ละครั้ง ประมาณแค่ไหน</p> <p>4. โอกาสแบบไหนที่ครอบครัวท่านมักดื่มสุรา ที่ปริมาณแตกต่างกันออกไป</p> <p>1. เคยเห็นเพื่อนบ้านคนไหนที่ดื่มสุรบ้างไหม</p> <p>2. คนที่คุณเห็น เขาดื่มบ่อยแค่ไหน</p> <p>3. คุณเห็นเขาดื่มมานานเท่าไรแล้ว</p> <p>4. แล้วคิดยังไงบ้าง ที่เห็นเขาดื่ม</p> <p>5. เขาเคยชวนคุณดื่มด้วยหรือป่าว</p> <p>1. รู้จักเพื่อนชู้ของวัยรุ่นหรือไม่ เพื่อนดื่มสุราหรือป่าว</p> <p>2. เพื่อนคนอื่นๆ ที่คบกันดื่มสุรามากน้อยแค่ไหน</p> <p>3. ท่านทราบบ่อยหรือไม่ว่าวัยรุ่นไปดื่มสุรอย่างไร</p> <p>4. ท่านยอมรับได้ ในระดับใดเมื่อทราบว่าวัยรุ่นไปดื่มสุรแล้ว กลับบ้านซึ่งท่านสามารถรับรู้ได้</p> <p>5. ท่านทราบหรือไม่ว่าวัยรุ่นเริ่มดื่มสุรตอนอายุเท่าใด สาเหตุเบื้องต้นเกิดจากอะไร</p> <p>1. ในชุมชนที่คุณอยู่ คิดว่าดื่มสุรกันมากน้อยแค่ไหน</p> <p>2. ช่วงเวลาใด ที่ดื่มกันมากๆ</p>
2. การดื่มสุราของตัววัยรุ่น	<p>1. ความถี่ของการดื่ม</p> <p>2. ปริมาณการดื่มแต่ละครั้ง</p> <p>3. ชนิดสุราที่ดื่ม</p>	<p>1. คุณสังเกตเห็น วัยรุ่นดื่มสุรบ่อยหรือไม่</p> <p>2. เวลาดื่มแต่ละครั้ง มากน้อยแค่ไหน</p> <p>3. สุรชนิดใด ที่คุณทราบว่าวัยรุ่นดื่มบ่อยที่สุด</p>

- 3) เพื่อศึกษาปัจจัยและเงื่อนไขบางประการที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมดื่มสุรา ที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ และครอบครัวของวัยรุ่น มีแนวคำถามดังนี้

ประเด็นหลัก	ประเด็นย่อย	แนวคำถาม
1. ปัจจัยและเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับการดื่มสุราของวัยรุ่น	1. ปัจจัยส่วนบุคคลที่กระตุ้นให้ดื่มสุรา 2. เหตุการณ์ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่กระตุ้นให้ดื่มสุรา	1. เวลาช่วงปกติ ที่ไม่มีเทศกาลอะไร วัยรุ่นดื่มสุราบ้างหรือป่าว 2. ลองยกตัวอย่างความรู้สึก ให้ฟัง เพราะอะไรจึงดื่ม 3. สุราที่ดื่มกัน ส่วนมากได้มาอย่างไร 1. ตอนช่วงเทศกาลหรือมีกิจกรรมอะไรที่จัดขึ้นในชุมชน วัยรุ่นไปร่วมงานแล้วดื่มสุราหรือป่าว 2. เวลาดื่ม ส่วนมากจะดื่มกับใคร 3. สุราที่ดื่มกัน ส่วนมากได้มาอย่างไร 4. คุณคิดว่ามีเหตุอะไรจูงใจ ที่ทำให้วัยรุ่นดื่มสุรา
2. ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับตัวเองเนื่องจากการดื่มสุรา	1. ผลกระทบด้านสุขภาพ 2. ผลกระทบด้านครอบครัว 3. ผลกระทบด้านสังคม	1. ส่วนมากตอนที่ดื่มสุรา แต่ครั้งถ้าไม่รู้สึกละเม้า จะดื่มต่อจนเมาหรือป่าว 2. ตอนที่ดื่ม มีความรู้สึกอย่างไร หลังเลิกดื่มแล้ว เป็นยังไงบ้าง 4. เคยมีอาการผิดปกติทางร่างกายหลังดื่มสุรา ของวัยรุ่นบ้างหรือป่าว 5. วัยรุ่นเคยป่วย จากการดื่มสุราบ้างหรือไม่ อย่างไร 6. วัยรุ่นเคยประสบอุบัติเหตุจากการดื่มสุราบ้างหรือไม่ 1. เมื่อวัยรุ่นดื่มสุราแล้วกลับบ้าน ครอบครัวเป็นอย่างไรบ้าง 2. ท่านรู้สึกอย่างไร เมื่อทราบว่าวัยรุ่น ดื่มสุรา 3. การดื่มหนัก เบา ในโอกาสที่แตกต่างกัน เป็นอย่างไร 4. ความสัมพันธ์ ในครอบครัวเป็นอย่างไรบ้าง เมื่อทราบว่าวัยรุ่นดื่มสุรา ในระดับที่แตกต่างกัน 1. เคยมีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นกับวัยรุ่น ตอนที่ดื่มสุรา หรือหลังจากดื่มสุราแล้วบ้าง 2. เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น คุณคิดอย่างไร เกี่ยวกับวัยรุ่นที่เกี่ยวข้อง

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - ชื่อสกุล	ไพรัตน์ อ้นอินทร์
วัน เดือน ปี เกิด	25 กรกฎาคม 2514
ที่อยู่ปัจจุบัน	900/57 ถนนบรมไตรโลกนารถ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก 65000
ที่ทำงานปัจจุบัน	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก ถนนอาทิตย์วงศ์ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก 65000
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2545	วท.ม.(วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต(วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม)) จากมหาวิทยาลัยนเรศวร
พ.ศ. 2542	สบ.(สาธารณสุขศาสตรบัณฑิต) จากมหาวิทยาลัยนเรศวร

